

Ett kollektivavtal mellan Maskinentreprenörerna och Byggnads, 2025 06 01 – 2027 05 31

ENTREPRENADMASKIN AVTALET 2025

Entreprenadmaskinavtalet 2025-2027
MASKINENTREPRENÖRERNA/BYGGNADS
Tryckt av Exakta Print AB 2025
Omslagsfoto: Projekt Stegra, foto
Ersätter utgåvan år 2023-2025
Upplaga: 5 000 ex

ENTREPRENADMASKIN- AVTALET

**RIKSAVTAL
2025-2027**

mellan

MASKINENTREPRENÖRERNA (ME)

och

**SVENSKA BYGGNADSARBETAREFÖRBUNDET
(Byggnads)**

2025-06-01-2027-05-31

Innehåll

AVTALETS OMFATTNING	19
----------------------------	-----------

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	21
------------------------------	-----------

§ 1	ARBETSPLOTSANMÄLAN, INFORMATION OCH BITRÄDE	
1	ARBETSPLOTSANMÄLAN	22
2	INFORMATION OM ARBETSPLOTS	22
3	RÄTT TILL BITRÄDE	22
§ 2	ARBETSTID	23
1	ORDINARIE ARBETSTID	23
1.1	Arbetstidens längd och förläggning	23
1.2	Förändring av arbetstiden genom byte av arbetsplats	23
1.3	Individuell arbetstidsöverenskommelse	24
1.4	Ordinarie arbetstid om inte överenskommelse träffats	24
1.5	Ordinarie arbetstid för städpersonal	24
1.6	Genomsnittlig veckoarbetstid inklusive övertid	24
1.7	Skiftarbetstid	25
1.7.1	Rätt att bedriva arbete i skift	25
1.7.2	Tvåskiftgång vid glidformsgjutning m.m.	25
1.7.3	Treskiftgång vid glidformsgjutning m.m.	25
1.7.4	Intermittent treskiftgång	25
2	ARBETSTIDSFÖRLÄGGNING MELLAN KLOCKAN	
	24.00 OCH 05.00	26
2.1	Ordinarie nattarbete	26
2.2	Oförutsett nattarbete	26
3	ARBETE I BERGRUM	26
3.1	Underjordsarbete	26
3.1.1	Definitioner	27
3.1.2	Dagarbetstid	27
3.1.3	Lokal överenskommelse	27
3.2	Skiftarbetstid	27
3.2.1	Ordinarie arbetstid vid 2-skiftgång	27
3.2.2	Ordinarie arbetstid vid intermittent 3-skiftgång	27
3.2.3	Skiftarbete i annan form	28
3.2.4	Tillägg för arbete i bergrum	28
4	KOMPENSATION FÖR SÄRSKILD ARBETSTIDSFÖRKORTNING	28
4.1	Timavlönade	28
4.2	Månadsavlönade	29
5	OBEKVÄM ARBETSTID (OB)	29
6	ÖVERTIDSARBETE	29
6.1	Förläggning av och ersättning vid övertidsarbete	29
6.2	Begränsning av övertidsarbete	30

6.3	Övertidsjournal och övertidsperiod.....	31
7	KOMPENSATIONSLEDIGHET.....	31
8	BEREDSKAPSTJÄNST	32
8.1	Ersättning vid beredskapstjänst	32
8.1.1	Vardagar.....	32
8.1.2	Lördag och söndag.....	32
8.1.3	Helgdag och fridag	32

§ 3 LÖNEBESTÄMMELSER

1	RIKTLINJER FÖR LÖNESÄTTNING	34
2	LÖNEFORMER	34
2.1	Lönedefinitioner.....	34
2.2	Tillämpliga löneformer.....	35
2.2.1	Tidlön.....	35
2.2.2	Prestationslön (ackords- och resultatlön)	35
2.2.2.1	Prestationslöneöverenskommelse avseende arbetsplats.....	35
2.2.2.2	Löneöverenskommelse avseende flera arbetsplatser.....	35
2.2.3	Särskilda lönebestämmelser	36
3	TIDLÖN	36
3.1	Yrkesgrupper som omfattas av tidlön	36
3.2	Överenskommelse om tidlön och parter	36
3.3	Tidlön om överenskommelse inte träffas.....	36
3.4	Fördelningstal	36
3.5	Omräkningsfaktor vid byte mellan timlön och månadslön	37
3.6	Alternativ tidlöneregeln avseende förare av jordförflyttande maskiner, förare av bilar och markanläggare m. fl. yrkesgrupper.....	37
4	PRESTATIONSLÖN.....	38
4.1	Gemensamma bestämmelser vid prestationslön (ackords- och resultatlön)	38
4.1.1	Parter	38
4.1.2	Förhandlingsordning vid prestationslön	38
4.1.2.1	Lokal förhandling.....	38
4.1.2.2	Central förhandling.....	38
4.1.2.3	Lön om prestationslöneöverenskommelse inte träffas.....	38
4.1.3	Överenskommelse om prestationslön	39
4.1.4	Lön innan prestationslöneöverenskommelse träffats	39
4.1.5	Överenskommelse om fast del och utbetalningsnivå	39
4.1.6	Fast del och utbetalningsnivå om överenskommelse inte kan träffas.....	39
4.1.7	Underlag	39
4.1.8	Avstämningsperiodens längd	39
4.1.9	Prestationslönetid och annan tid	39
4.1.10	Tidrapport	40
4.1.11	Fördelningstal	40
4.1.12	Avstämning av prestationslön	40
4.1.13	Uträkning av prestationslön och upprättande av fördelningslista	40

4.1.14	Twist om omfattning, avstämning eller uträkning av prestationslön	40
4.1.15	Omräkning av månadslön vid tillfälligt prestations lönearbete.....	41
4.2	Ackordslön	41
4.2.1	Uppmätning av ackordsarbete baserat på centralt framtagna ackordslistor.....	41
4.2.2	Olika ackordslönesystem och framtagande av underlag	41
4.2.3	Ackordets omfattning och innehåll.....	42
4.2.4	Ackordsriktpunkt	42
4.2.5	Undantagna arbeten	42
4.2.6	Utläggning av arbete som omfattas av en ackordsöverenskommelse på underentreprenör.....	42
4.2.7	Arbeten som inte ingår i ackordspriset.....	42
4.3	Resultatlön	43
4.3.1	Olika resultatlönesystem	43
4.3.2	Avstämning och insyn	43
5	SÄRSKILDA LÖNEBESTÄMMELSER FÖR TORNKRANFÖRARE OCH MASKINFÖRARE	44
5.1	Huvudlöneform	44
5.2	Lön för tornkranförare och maskinförare som ingår i arbetslag vid prestationslön (TBM).....	44
5.3	Lön för utlånad tornkranförare och maskinförare vid arbete åt arbetslag med prestationslön (TBM).....	44
5.4	Lön för förare när underentreprenör tillhandahåller torn- kran,..... mobilkran eller teleskoplastare	44
5.5	Alternativ löneregler för förare av teleskoptruck, mobil- och tornkran...	45
6	GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR TID- OCH PRESTATIONS LÖN.....	45
6.1	Lägsta lön – grundlön	45
6.2	Utgående lön	46
6.2.1	Definition	46
6.2.2	Överenskommelse om genomsnittsberäkning av utgående lön	46
6.3	Parallelltid och parallelltid ersättning	46
7	LÖNETABELLER GRUNDLÖN.....	46
7.1	Definitioner av yrkeskategorier.....	46
7.1.1	Yrkesarbetare med yrkesbevis	46
7.1.2	Övriga arbetstagare inom TBM och arbetstagare för vilka det finns centralt fastställda listor.....	46
7.1.3	Städpersonal	47
7.1.4	Maskinförare	47
7.1.5	Bilförare m.fl.	47
7.1.6	Övriga förare	47
7.1.7	Reparations-, förrådsarbetare och liknande yrkesgrupper	47
7.2	Lönetabell grundlön	48
7.3	Lönebestämmelser för lärlingar enligt YUA 2006.....	48
7.3.1	Gymnasieutbildning.....	48
7.3.2	Ungdomslärlingar	49

7.3.3	Vuxenlärlingar	49
7.3.4	Vuxenutbildning	49
7.3.5	Maskinförare	50
7.3.5.1	Gymnasieutbildning	50
7.3.5.2	Vuxenutbildning	50
7.4	Lönebestämmelser för lärlingar enligt YUA 2020	50
7.4.1	Företagslärling under grundutbildning	50
7.4.2	Lärling med 24 månaders kvalificeringstid	51
7.4.3	Lärling med 30 månaders kvalificeringstid	51
7.4.4	Lärling med 36 månaders kvalificeringstid	51
8	GRANSKNINGSUPPGIFTER	52
8.1	Granskning via inrapporteringssystemet LÖSEN	52
8.1.1	Granskningsunderlag	52
8.2	Fördjupad kontroll av löner och ersättningar	52
8.2.1	Begäran om fördjupad kontroll	53
8.2.2	Omfattning och urval	53
8.2.3	Underlag som ska ingå vid fördjupad kontroll	53
8.2.4	Överlämnande av underlag för kontroll	54
8.2.5	Veto	54
8.2.6	Rättelse och förhandlingsordning	54

§ 4 VISS FRÅNVARO OCH LEDIGHET

1	SJUKLÖN	55
1.1	Sjuklönens storlek och sjuklöneperioden	55
1.1.1	Utdrag ur 6 och 7 §§ lagen om sjuklön (1991:1047)	55
1.1.2	Timavlönade	55
1.1.3	Månadsavlönade	56
1.2	Sjukanmälan m.m. – 8 och 9 §§ lagen om sjuklön	57
1.2.1	Sjukanmälan	57
1.2.2	Intyg m.m.	57
1.2.3	Försäkran	57
2	GRAVIDITETSLÖN	57
3	FÖRÄLDRAPENNINGTILLÄGG	57
4	HELGLÖN	58
4.1	Timavlönade	58
4.2	Månadsavlönade	58
4.3	Nationaldagen	58
5	FRIDAGAR	59
6	LEDIGHET FÖR UPPDRAG	59
7	RÄTT TILL PERMISSION	59
8	ARBETSTIDSFÖRKORTNING	60
8.1	Intjänandeår	60
8.2	Ledighet med utgående lön efter intjänandeår	61
8.3	Förläggning och utläggning av ledighet	61
8.4	Ersättning istället för arbetstidsförkortning	61
9	TJÄNSTLEDIGHET OCH ANNAN FRÅNVARO UTAN RÄTT TILL LÖN	61

9.1	Timavlönade.....	61
9.2	Månadsavlönade	61
9.2.1	Beräkning av löneavdrag	61
9.2.2	Beräkning av lön vid påbörjande och avslutande av anställning.....	62
§ 5	PERMITTERING OCH VÄNTETID	
1	PERMITTERING.....	63
1.1	Definition	63
1.2	Ersättning	63
1.3	Permittering vid semesterstängning	63
1.4	Förhandling och återgång i arbete.....	63
2	VÄNTETID	64
2.1	Definition	64
2.2	Ersättning	64
3	GEMENSAMMA BESTÄMMELSER	64
3.1	Avbrytande av arbete på grund av otjänligt väder	64
3.2	Erbjudande om annat arbete	64
3.3	Turordning	65
§ 6	RESEERSÄTTNING OCH TRAKTAMENTE	
1	RESKOSTNADERSÄTTNING VID DAGLIGA RESOR.....	66
2	TRAKTAMENTE.....	67
2.1	Traktamente vid övernattnig.....	67
2.2	Traktamentsersättning	67
2.3	Samråd om boende på förrättningsort.....	67
2.4	Fri kost och logi samt boendestandard	68
2.5	Förrättningsstillägg.....	68
2.6	Tidsbegränsning.....	68
2.7	Påbörjande och avslutande av förrättning	69
2.7.1	Reskostnadsersättning.....	69
2.7.2	Restid och ersättning för restid	69
2.7.3	Reducerat traktamente	69
2.8	Förrättning under semester, helgdag, fridag och schemalagd ledighet	69
2.8.1	Traktamente vid olycksfall och sjukdom.....	69
2.9	Tillhandahållande av logi för arbetstagare bosatta utomlands i vissa fall	70
3	GEMENSAMMA BESTÄMMELSER	70
3.1	Reskostnadsersättning då arbetstagare flyttar sin fasta bostad.....	70
3.2	Traktamente då arbetstagare flyttar sin fasta bostad	70
3.3	Flyttning av fast bostad	71
3.4	Beräkning av kostnadsersättning.....	71
3.5	Resväg	71
3.6	Ersättning för faktisk resväg och resväg	71
3.7	Central anläggning	71
3.8	Anställnings ingående.....	71
3.9	Tillfällig bostad vid varaktig omplacering	71

3.10	Underlag för kostnadsersättningar	71
4	ANVÄNDANDE AV EGEN BIL I TJÄNSTEN	72
4.1	Överenskommelse	72
4.2	Tillämpningsområde	72
4.3	Bilersättning	72
4.4	Vägtullar och trängselavgifter	72
§ 7	UTBETALNING AV LÖN M.M.	
1	UTBETALNING AV LÖN	74
1.1	Löneutbetalningsperioder	74
1.2	Utbetalning av lön i 2-veckorsperioder	74
1.3	Månadsvis utbetalning av lön	74
1.4	Utbetalning vid tvist om prestationslönepremie.....	74
1.5	Byte av löneutbetalningsperiod.....	74
1.6	Exempel på utbetalning av lön i efterskott.....	75
1.7	Exempel på utbetalning av lön i förskott	75
2	LÖNESPECIFIKATION	76
3	PÅFÖLJD VID FÖRSENAD LÖNEUTBETALNING	76
§ 8	ARBETETS LEDNING OCH FÖRENINGSRÄTT	
1	ARBETETS LEDNING	77
2	FÖRENINGSRÄTT	77
3	ARBETSGIVARENS STÄLLFÖRETRÄDARE	77
§ 9	AFA-FÖRSÄKRINGAR	78
§ 10	FÖRHANDLINGSORDNING I RÄTTSTVISTER	
1	FÖRHANDLING	79
1.1	Tillämpningsområde	79
1.2	Parter i rättstvist	79
1.3	Förhandlingsframställan	79
1.4	Genomförande av förhandling.....	80
1.5	Protokoll och justering.....	80
1.6	Avslutande av förhandling.....	80
2	LOKAL FÖRHANDLING	80
2.1	Allmän rättstvist.....	80
2.2	Rättstvist om lön eller arbetsskyldighet i vissa fall.....	80
2.3	Tvist om giltigheten av uppsägning m.m.	81
3	CENTRAL FÖRHANDLING	81
3.1	Allmän rättstvist och tvist om giltigheten av uppsägning m.m.	81
3.2	Rättstvist om lön eller arbetsskyldighet i vissa fall.....	81
4	ARBETSDOMSTOLEN	81
4.1	Allmän rättstvist.....	81
4.2	Rättstvist om lön eller arbetsskyldighet i vissa fall.....	82
4.3	Tvist om giltigheten av uppsägning m.m.	82
4.4	Tvist om semesterersättning m.m.	82
5	PRESKRPTION	82

5.1	Preskriptionstid.....	82
5.2	Preskription	82
6	OGILTIGHET AV ÖVERENSKOMMELSE.....	82

§ 11 ORDNINGSGREGLER

1	ALLMÄNNA ORDNINGSGREGLER.....	83
1.1	Allmänt	83
1.2	Arbetsid	83
1.3	Behörighetskort	83
1.4	Fackligt besök på arbetsplatsen.....	83
1.5	Inkomstuppgift	83
1.6	Drogkontroller och personlig integritet.....	83
1.7	Arbetsmiljö och säkerhet	84
2	KONTROLL, RÄTTELSE OCH KVALITETSSÄKRING	84
2.1	Kontroll av arbete och rättelse av fel	84
2.2	Rättelse av felaktigt arbete vid prestationslön	84
2.3	Kvalitetssäkring.....	84
3	PERSONLIG SKYDDSUSTRUSTNING.....	84
4	TILLHANDAHÅLLANDE AV FRIA ÖVERDRAGSKLÄDER	85
5	ERSÄTTNING FÖR BORTKOMNA ELLER SKADADE VERKTYG.. OCH KLÄDER	85
6	KLIMATANLÄGGNING I TORN- OCH MOBILKRAN	86
7	LASTKOPPLING	

§ 12 AVTALETS GILTIGHETSTID M.M.

1	GILTIGHET OCH UPPSÄGNING	87
1.1	Entreprenadmaskinavtalets giltighetstid	87
1.2	Uppsägning	87
2	FÖRSLAG TILL NYTT AVTAL	87

BILAGOR

Bil A1	AVTAL OM ANSTÄLLNINGSSKYDD 1988	
	INLEDANDE BESTÄMMELSER, §§ 1–2	89
	ANSTÄLLNINGSAVTALET, §§ 3–5	90
	BESKED OM ATT TIDSBEGRÄNSAD ANSTÄLLNING	
	INTEKOMMER ATT FORTSÄTTA, §§ 6–8	96
	UPPSÄGNING FRÅN ARBETSGIVARENS SIDA, §§ 9–12	96
	UPPSÄGNINGSTID, § 13	98
	LÖN OCH ANDRA FÖRMÅNER UNDER UPPSÄGNINGSTIDEN,	
	§§ 14–16	99
	AVSKEDANDE, §§ 17–19	100
	LÖN OCH ANDRA FÖRMÅNER UNDER PERMITTERING, § 20	101
	TURORDNING VID UPPSÄGNING, §§ 21–22	101
	FÖRETRÄDESRÄTT TILL ÅTERANSTÄLLNING, §§ 23–25	102
	FÖRHANDLINGAR M.M., §§ 26–28	103
	AVGÅNG MED PENSION M.M. § 29	105
	TVISTER OM GILTIGHETEN AV UPPSÄGNINGAR ELLER	
	AVSKEDANDEN M.M., §§ 30–33	106
	PRESKRPTION, §§ 34–36	107
	SKADESTÅND, §§ 37–38	108
Bil A2	SÄRSKILDA REGLER VID IN- OCH UTLÅNING AV ARBETSTAGARE MELLAN FÖRETAG	
	1 TILLÄMPNINGSOMRÅDE	110
	2 ARBETSGIVARANSVAR OCH ARBETSMILJÖANSVAR	110
	3 SAMTYCKE TILL UTLÅNING	110
	4 KORTVARIG IN- OCH UTLÅNING	110
	5 UTLÅNING	111
	6 INLÅNING	111
	7 LÖNEHANTERING	111
	7.1 Tidlön	111
	7.2 Prestationslön	111
Bil A3	AVTALADE TURORDNINGSMOMRÅDEN	112
Bil A4	INHYRNING AV ARBETSKRAFT VID FÖRETRÄDESRÄTT TILL ÅTERANSTÄLLNING	
	1 BAKGRUND	116
	2 FÖRHANDLING, ÖVERLÄGGNING OCH TVIST OM	
	INHYRNING	116
	2.1 Förhandling vid inhyrning enligt medbestämmande-	
	lagen (MBL)	116
	2.2 Överläggning vid inhyrning – lokal förhandling	117

2.3	Central förhandling och påkallande av skiljenämnds- förfarande	117
3	SKILJENÄMND AVSEENDE INHYRNING	118

Bil B	LÖNESTATISTIKOMRÅDEN	119
--------------	-----------------------------	------------

Bil C	ÖVERENSKOMMELSE OM FÖRETAGSANPASSAD MB-ORGANISATION
--------------	--

1	DEFINITIONER	122
2	ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	123
2.1	Avtal om företagsanpassad MB-organisation	123
2.2	MB-grupps/kontaktombuds mandat	123
2.3	Utseende av ledamot och suppleant i MB-grupp eller kontaktombud	123
2.4	Anpassning av MB-organisationen vid omstruktureringsåtgärder	124
2.5	MB-fråga som rör både Byggnads och SEKO	124
2.6	MB-ledamot är facklig förtroendeman i MB-frågor	124
2.7	Information om vem som är ledamot i MB-grupp eller kontaktombud samt kontaktperson	124
2.8	Ledighet och ersättning till ledamot i MB-grupp eller kontaktombud	125
2.9	Mandattid	125
2.10	Förhandlingsbiträde	125
2.11	Styrelserepresentanter	125
2.12	MB-organisation i dotterbolag	125
2.13	Informations- och förhandlingsskyldighet när det inte finns MB-grupp	125
2.14	Förhandlingsordning enligt 11 § MBL	126
2.14.1	Lokal förhandling	126
2.14.2	Central förhandling	126
3	LOKALT FÖRETAG	126
3.1	Handläggning av MB-frågor	126
3.2	Ledamöter och suppleanter i MB-grupp samt kontaktombud	126
3.2.1	Utseende av ledamöter och suppleanter	126
3.2.2	Företagsnivå	126
3.2.2.1	MB-grupp	126
3.2.2.2	Kontaktombud	127
3.2.3	Arbetsplatsnivå	127
3.3	Information	127
4	REGIONALT FÖRETAG	127
4.1	Ledamöter och suppleanter i MB-grupp	127
4.1.1	Utseende av ledamöter och suppleanter	127
4.1.2	Företagsnivå	127
4.1.3	Arbetsplatsnivå	128
4.2	Behörighetsområde	128
4.2.1	Företagsnivå	128

4.2.2	Arbetsplatsnivå	128
4.3	Information	128
5	RIKSFÖRETAG	128
5.1	Ledamöter och suppleanter i MB-grupp	128
5.1.1	Utseende av ledamöter och suppleanter	128
5.1.2	Företags- och regional nivå	128
5.1.3	Arbetsplatsnivå	129
5.2	Behörighetsområde	129
5.2.1	Företagsnivå	129
5.2.2	Regional nivå	129
5.2.3	Arbetsplatsnivå	129
5.3	Information	129
5.4	Fackligt kontaktarbete	129
5.5	Reskostnadsersättning och utlägg.....	130

Bil D

**BRANSCHÖVERENSKOMMELSE OM TILLÄMPNINGS-
REGLER AVSEENDE 38-40 §§ LAGEN (1976:580) OM
MEDBESTÄMMANDE I ARBETSLIVET (MBL)**

1	SYFTE OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE	131
1.1	Gemensamma värderingar.....	131
1.2	Tillämpningsområde	131
1.3	Alternativ för fullgörande av förhandlingsskyldigheten ..	132
1.4	Anlitande av bemanningsföretag vid företrädesrätt till återanställning	132
2	BYGGNADS REGION SOM HANDLÄGGER FRÅGOR OM UNDERENTREPRENÖRER.....	132
3	ANLITANDE AV FÖRETAG SOM ÄR MEDLEM I ME	132
3.1	Primär förhandlingsskyldighet	132
3.2	Förfarande om det finns skäl att aktualisera veto.....	132
4	ANLITANDE AV UNDERENTREPRENÖR SOM INTE ÄR MEDLEM I ME	133
4.1	Kontroll av underentreprenör	133
4.2	Information om underentreprenör	133
4.3	Förteckning över underentreprenör som anlitas.....	134
4.4	Avförande från förteckning vid veto.....	134
4.5	Villkor för godkännande av underentreprenör	134
4.6	Hävning av entreprenadavtal	134
5	PRIMÄR FÖRHANDLING I ÖVRIGA FALL.....	135
6	ENTREPRENADKEDJOR OCH ANSVAR FÖR HUVUDENTREPRENÖR	135
6.1	Huvudentreprenörsansvar	135
6.2	Granskningsförfarande av UE på arbetsplats organiserat av huvudentreprenören.....	136
7	FÖRMEDLING AV MASKINFÖRETAG VIA MASKIN- /LASTBILSCENTRAL ELLER FÖRMEDLINGSFÖRETAG (MASKINCENTRAL).....	137
7.1	Avtal om tillämpning av denna Bilaga D.....	137

7.2	Informationsskyldighet i förhållande till Byggnads region	137
7.3	Informationsskyldighet i förhållande till beställaren (anlitande entreprenör).....	136

Bil E

ÖVERENSKOMMELSE OM TILLÄMPNING AV LAGEN OM FACKLIG FÖRTROENDEMANNS STÄLLNING PÅ ARBETSPLATSEN (FMÖ)

1	FMÖ/FML	138
2	UTSEENDE AV FACKLIG FÖRTROENDEMAN	138
3	BEGREPPET "ARBETSPLATS" (1 § FÖRSTA STYCKET FML)	138
4	FASTSTÄLLANDE AV UPPDRAG, VERKSAMHET OCH UTBILDNINGSBEHOV	138
5	HUVUDENTREPRENÖR (1 § FML)	138
6	TILLGÅNG TILL UTRYMME M.M. (3 § FML)	139
7	OMFATTNING OCH FÖRLÄGGNING AV LEDIGHET.....	139
7.1	Normtid för löpande fackliga arbetsuppgifter (6 § FML)...	139
7.2	Omfattning och förläggning av ledighet för annat än löpande fackliga arbetsuppgifter.....	140
8	FACKLIG UTBILDNING	140
8.1	Definition	140
8.2	Information och överläggning om facklig utbildning	140
8.2.1	Central informationsskyldighet	140
8.2.2	Lokal informationsskyldighet	141
8.2.3	Överläggning med arbetsgivaren	141
8.3	Om deltagande i fackliga kurser.....	141
8.3.1	Deltagande och begäran om ledighet	141
8.3.2	Intyg.....	141
9	ERSÄTTNING TILL FACKLIG FÖRTROENDEMAN (7 § FML)	141
9.1	Ersättning enligt FML	141
9.2	Ersättning för restid och reskostnader.....	142
10	ANSTÄLLNINGS UPPHÖRANDE M.M. (5 OCH 8 §§ FML)	142
11	TOLKNINGSFÖRETRÄDE (9 § FML)	142

Bil F

ÖVERENSKOMMELSE ANGÅENDE STUDIE- LEDIGHETSLAGEN

143**Bil G**

ÖVERENSKOMMELSE OM PERSONALUTRYMMEN PÅ ARBETSPLATSER

1	INLEDNING	144
2	STANDARD FÖR BODAR OCH VAGNAR.....	144
2.1	Allmänna krav	144
2.1.1	Bodar	144
2.1.2	Vagnar.....	144
2.2	Matrum	144
2.3	Omklädningsrum	145
2.4	Tvätttrum	145
2.5	Övrigt.....	145

3	STÄDNING, MATERIAL M.M.	145
4	ELEKTRICITET ELLER GAS	145
5	DUSCH I VAGNAR	146
5.1	Regler från och med den 1 januari 2015.....	146
6	TOALETT	146
7	STÖVEL- OCH SKOTVÄTT	146
8	ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER	146
8.1	Successiv förändring av standarden	146
8.2	Bodar	146
8.2.1	Nyttillverkade bodar	146
8.2.2	Utrymmesstandard avseende befintligt bodbestånd	146
8.2.3	Inredningsstandard avseende befintligt bodbestånd	146
8.2.4	Bodar med takhöjd under 2,4 meter	146
8.2.5	Befintliga bodetableringar	147
8.2.6	Berörda parter	147
8.3	Vagnar.....	147
8.3.1	Nyttillverkade vagnar.....	147
8.3.2	Befintligt bestånd	147

Bil H**YRKESUTBILDNINGSAVTAL 2020**

§ 1	PARTSSAMVERKAN NATIONELLT INOM BYGGBRAN- SCHENS YRKESNÄMND	150
§ 2	LOKAL OCH REGIONAL PARTSSAMVERKAN	150
§ 3	GRUNDLÄGGANDE YRKESUTBILDNING – GYMNASIE- SKOLA ELLER YRKESUTBILDNING FÖR VUXNA.....	150
§ 4	GRUNDLÄGGANDE YRKESUTBILDNING – FÖRETAGSLÄRLING	151
§ 5	ANSTÄLLNINGSVILLKOR FÖR FÖRETAGSLÄRLING UNDER GRUNDUTBILDNING	152
§ 6	KVALIFICERINGSTID	153
§ 7	KVALIFICERINGSTID - ANSTÄLLNINGSVILLKOR	154
§ 8	YRKESBEVIS	155
§ 9	VALIDERING	155
§ 10	TVISTER	155
§ 11	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER	156

Bil I**SÄRSKILDA SEMESTERREGLER**

1	SEMESTERLÖN OCH SEMESTERERSÄTTNING	157
1.1	Timavlönade.....	157
1.2	Månadsavlönade.....	157
1.2.1	Semesterlön	157
1.2.2	Semesterersättning.....	157
1.2.3	Ändrad sysselsättningsgrad	157
1.3	Obetald semester	157
1.3.1	Timavlönade.....	157
1.3.2	Månadsavlönade.....	158
1.3.3	Utbetalning av semesterlön.....	158

2	FÖRLÄGGNING AV SEMESTERLEDIGHET	158
2.1	Förläggning av huvudsemestern	158
2.1.1	Ledighetsperiod och semesterrätt	158
2.1.2	Gemensam lokal rekommendation om huvudsemestern ..	158
2.1.3	Överenskommelse om annan förläggning av huvudsemestern	158
2.1.4	Förhandling om förläggning av semestern	158
2.2	Förläggning av semesterdagar utöver huvudsemestern ...	159
2.2.1	Samråd	159
2.2.1.1	Allmänt	159
2.2.1.2	Förläggning av semester avseende enskild arbetstagare	159
2.2.1.3	Gemensam förläggning av semester avseende flera arbetstagare .	158
2.2.1.4	Genomförande av samrådsskyldigheten	159
2.2.2	Enhetlig förläggning av semesterdagar utöver huvud- semestern efter förhandling med berörd Byggnads region	160
2.3	Arbete, obetald semester eller permittering	160
2.4	Underrättelse om semesterförläggning	161

Bil J

**ÖVERENSKOMMELSE OM SÄRSKILDA ÅTGÄRDER
FÖR ARBETSTAGARE SOM UTSATTS FÖR
ASBESTEXPONERING**

162**Bil K****ARBETSMILJÖAVTAL**

1	GEMENSAMMA UTGÅNGSPUNKTER OCH MÅL	163
2	CENTRALT ARBETSMILJÖRÅD, MCA	163
3	SAMVERKAN I FÖRETAGEN	164
3.1	Arbetsmiljöverksamhet och övergripande ansvar	164
3.2	Hantering av arbetsmiljöfrågor i företaget	164
3.3	Information om handläggare respektive kontaktperson ..	164
3.4	Överläggning i arbetsmiljöfrågor	164
4	FÖRETAGSHÄLSOVÅRD	165
4.1	Verksamhetsbeskrivning	165
4.2	Definition	165
4.3	Avtal om företagshälsovård m.m.	165
4.4	Hälsoundersökning	166
5	ARBETSMILJÖUTBILDNING	166
5.1	Syfte	166
5.2	Grundutbildning	166
5.2.1	Målgrupp, innehåll och omfattning	166
5.2.2	Utbildningsplan	167
6	Regionala skyddsombud	167
7	TVISTER	167
7.1	Förhandlingsordning	167
7.2	Skiljenämnd	167

Bil L	FÖRTECKNING ÖVER SÄRSKILDA ÖVERENSKOMMELSER SOM INTE HAR TAGITS MED I AVTALSTRYCKET	168
Bil M	FÖRSÄKRING OM FÖRÄLDRAPENNINGSTILLÄGG (FPT)	169
Bil N	ANVÄNDANDE AV POSITIONERINGSTEKNIK - GPS STÖD	
	§ 1 INTEGRITET	170
	§ 2 DATAINSPEKTIONEN	170
	§ 3 LOKAL REGLERING	170
	§ 4 SPARADE UPPGIFTER.....	170
	§ 5 INFORMATION TILL ANSTÄLLDA	170
	§ 6 GRANSKNING AV ENSKILDA.....	171
	§ 7 INGEN VIDAREINFORMATION	171
	SÖKORDSREGISTER	172
	KONTAKTUPPGIFTER	181

AVTALETS OMFATTNING

Följande verksamheter omfattas av Entreprenadmaskinavtalet

1. Anläggningsobjekt, t.ex. kraftverk, idrottsanläggningar och flygfält.
2. Allt arbete med trä och betong avseende byggande och reparationer av vägar, gator, järnvägar, spårvägar och tunnelbanor.
3. Byggande och reparationer av broar, viadukter och trafiktunnlar av betong.
4. Mark- och ledningsarbeten inom tomtmark, det vill säga arbete som har ett tidsmässigt samband med ett avgränsat anläggnings- eller husbyggnadsobjekt.
5. Huvudledningar för fjärrvärme och kyla.
6. Allt markarbete vid byggande och reparation av dammar, sjöregleringar och farleder.
7. Arbete vid pålning, spontning, påldäck och markstabilisering.
8. Rörtryckning.
9. Borrning för energi och vatten.
10. Dykeriarbeten.
11. Muddringsarbeten.
12. Byggnadsindustrins avtalsområde.
13. Arbetet omfattar även med ovanstående sammanhängande rengörings-, städnings- och andra liknande servicearbeten, liksom bearbetning av återvinnings- och restprodukter från verksamhet som omfattas av avtalet.

Vid företag eller del av företag med blandad verksamhet inom entreprenadmaskinbranschen, det vill säga verksamma inom såväl Entreprenad och Maskinföraravtalets tillämpningsområden – ska huvudsaklighetsprincipen gälla rörande kollektivavtalstillhörigheten.

Detta innebär att alla maskin- och bilförare som är sysselsatta inom samma företagsenhet ska vid blandad verksamhet vara bundna av samma kollektivavtal.

För bedömningen av avtalstillhörigheten ska företaget och berörda regioner/lokalavdelningar inom Byggnads och SEKO vartannat år göra en gemensam genomgång av företagets blandade verksamhet.

Om vissa arbetsmoment på ett och samma objekt beräknas understiga 600 timmar ska ett och samma kollektivavtal gälla för allt arbete på ifrågakvarande objekt. Detta gäller oavsett ifrågakvarande arbetsmoment faller in under annat kollektivavtal.

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

§ 1 ARBETSPLATSANMÄLAN, INFORMATION OCH BITRÄDE

1 ARBETSPLATSANMÄLAN

Arbetsgivare ska snarast, dock senast i samband med arbetets påbörjande, skriftligen anmäla ny arbetsplats där arbetsvolymen beräknas överstiga 900 arbetstimmar. Företaget insänder anmälan per post, e-mejl eller fax till Byggnads berörda region med kännedomskopia till ME:s berörda regionkontor.

För de arbetsplatser där arbetsplatsanmälan inte behöver göras enligt första stycket och där arbetsvolymen efter arbetets påbörjande beräknas överstiga 900 timmar ska arbetsgivaren snarast informera Byggnads region om detta. Arbetsplatsanmälan behöver då endast ske om Byggnads region uttryckligen begär det. (Se även § 3 punkten 4.1.1.)

På arbetsplats där prestationslön bör tillämpas föreslår arbetsgivaren prestationslöneform.

2 INFORMATION OM ARBETSPLATS

Arbetsgivare ska på lämpligt sätt informera arbetstagare, som ska vara verksamma på arbetsplatsen, om arbetets omfattning, vilka arbeten som ska utföras av sido- och underentreprenör, löneform, skyddsföreskrifter, arbetstid, raster, arbetsplats- och arbetsmiljöorganisation samt i övrigt sådant som är viktigt att känna till om arbetsplatsen.

Behovet av information får bedömas med hänsyn till arbetsplatsens storlek, varaktighet och karaktär.

3 RÄTT TILL BITRÄDE

När arbetsgivare respektive arbetslag och/eller arbetstagare är part enligt detta avtal och när så föreskrivs i lagen om medbestämmande i arbetslivet (MBL) eller annan lagstiftning har arbetsgivare respektive arbetslag och/eller arbetstagare generell rätt till biträde från sin organisation

§ 2 ARBETSTID

1 ORDINARIE ARBETSTID

1.1 Arbetstidens längd och förläggning

Ordinarie arbetstid är 40 timmar per helgdagsfri vecka (exklusive raster). Arbetsgivaren och representant för arbetslaget kan träffa överenskommelse om arbetstidens förläggning för varje enskild arbetsplats och/eller del av arbetsplats. Sådan överenskommelse ska vara skriftlig och kan träffas tidigare när sådan representant är utsedd.

Den ordinarie arbetstiden kan förläggas måndag t.o.m. söndag med början tidigast klockan 05.00 och slut senast 24.00.

Arbetstiden kan läggas ut enligt ovan med i genomsnitt 40 timmar per vecka beräknat på en fyraveckorsperiod (totalt 160 timmar). Arbetstiden kan efter överenskommelse med MB-grupp/kontaktombud eller om sådan saknas berörd Byggnads region beräknas på högst sex veckor (totalt 240 timmar).

Om någon överenskommelse om ordinarie arbetstid inte har träffats med arbetslaget är arbetstiden klockan 06.00-18.00 i enlighet med bestämmelserna i § 2 punkten 1.4.

Anmärkning

I maskin- och anläggningsbranschen kan en enskild kran eller anläggningsmaskin utgöra ett arbetslag.

1.2 Förändring av arbetstiden genom byte av arbetsplats

Arbetstagare som flyttas från en arbetsplats till en annan arbetsplats eller del av arbetsplats med en ordinarie arbetstid som avviker från arbetstagarens tidigare ordinarie arbetstid behåller sin tidigare ordinarie arbetstid under en omställningsperiod om en månad, såvida inte annan överenskommelse träffas.

Omställningsperioden räknas från den dag arbetstagaren underrättades om den nya arbetstiden.

Arbetstagare som flyttas till arbetsplats där den ordinarie arbetstiden är förlagd under obekvämt arbetstid (§ 2 punkten 5), som avviker från arbetstagarens tidigare ordinarie arbetstid, har rätt att få sin ordinarie arbetstid förlagd mellan klockan 06.00 och 17.00 om arbetstagaren har särskilda

hinder för att arbeta under obekväm arbetstid. Sådana hinder kan bl.a. vara barnomsorgstider som inte går att förändra eller andra tungt vägan- de skäl i privatlivet.

Om arbetstagare anför särskilda hinder är arbetsgivaren skyldig att un- dersöka möjligheterna att flytta annan arbetstagare som inte har särskilda hinder. Byggnads region har tolkningsföreträdare vid tvist om arbetsskyl- dighet enligt denna bestämmelse.

1.3 Individuell arbetstidsöverenskommelse

Bestämmelserna ovan utgör inte hinder för att arbetsgivaren och enskild arbetstagare träffar en individuell överenskommelse om annan ordinarie arbetstidsförläggning för arbetstagaren. Sådan individuell arbetstidsöver- enskommelse kan vara tidsbegränsad eller gälla tillsvidare och kan förläg- gas måndag t.o.m. söndag mellan klockan 05.00 och 24.00. En individuell arbetstidsöverenskommelse ska vara skriftlig om den gäller under en period om fyra veckor eller längre tid. En individuell arbetstidsöverenskom- melse kan sägas upp med en månads uppsägningstid, såvida inte berörda parter kommit överens om annat. Uppsägningen ska vara skriftlig.

I samband med att arbetstagare med individuell arbetstid placeras på en prestationslönearbetsplats ska arbetsgivaren överlägga med arbetslaget, i syfte att finna en samförståndslösning, under förutsättning att arbetsta- garens arbetstid avviker med mer än en timme per dag från överenskom- men ordinarie arbetstid på arbetsplatsen.

1.4 Ordinarie arbetstid om inte överenskommelse träffats

Om någon överenskommelse om ordinarie arbetstid inte har träffats med arbetslaget eller arbetstagare ska den ordinarie arbetstiden förläggas med åtta timmar sammanhängande per dag (exklusive raster) måndag t.o.m. fredag mellan klockan 06.00—18.00. Efter samråd på arbetsplatsen utläggs tre raster om sammanlagt en timme och 15 minuter.

1.5 Ordinarie arbetstid för städpersonal

För städpersonal får, utan hinder av bestämmelserna i § 2, mellan ar- betsgivare och berörd arbetstagare träffas annan överenskommelse om den ordinarie arbetstidens längd och förläggning samt arbetstagarens sysselsättningsgrad.

Den ordinarie arbetstiden kan förläggas måndag t.o.m. söndag med bör- jan tidigast klockan 05.00 och slut senast 24.00. Sådan överenskommelse ska vara skriftlig.

1.6 Genomsnittlig veckoarbetstid inklusive övertid

Genomsnittlig veckoarbetstid inklusive övertid får vid heltidsarbete för arbetstagare uppgå till högst 48 timmar under en beräkningsperiod om fyra månader.

Beräkningsperiod kan utökas till högst sex månader genom särskild överenskommelse med Byggnads region.

1.7 Skiftarbets tid

1.7.1 Rätt att bedriva arbete i skift

Arbetsgivare har rätt att bedriva arbete i skift i enlighet med vad som framgår av detta avtal. Reglerna utgör ett avsteg från reglerna om nattvila och veckovila i arbetstidslagen 13 och 14 §§ (arbetsgivaren behöver därför inte ansöka om särskild dispens för skift hos Arbetsmiljöverket.)

1.7.2 Tvåskiftgång vid glidformsgjutning m.m.

Vid kortvariga glidformsgjutningar och andra sådana arbeten, som av tekniska skäl måste bedrivas utan avbrott och som beräknas pågå i högst tio 24-timmarsperioder, har arbetsgivaren rätt att bedriva arbetet i två s.k. långskift om elva arbetstimmar (exklusive raster).

1.7.3 Treskiftgång vid glidformsgjutning m.m.

Arbetsgivaren har rätt att bedriva kontinuerlig treskiftgång vid glidformsgjutning och andra sådana arbeten som av tekniska skäl måste bedrivas utan avbrott. Vid sådan skiftgång är den ordinarie arbetstiden per treveckorsperiod i genomsnitt 35 timmar per vecka (exklusive raster).

Arbetsgivaren och berörd Byggnads region eller facklig förtroendeman med särskild fullmakt ska träffa överenskommelse om utläggning av skiftschema med iakttagande av arbetstidsregler enligt lag och kollektivavtal.

1.7.4 Intermittent treskiftgång

Intermittent treskiftgång är skiftarbete som avbryts över söndagar och helgdagar. Arbetsgivaren har rätt att bedriva sådan skiftgång när arbetet av tekniska eller andra speciella skäl inte bör avbrytas, t.ex. för att minska tiden vid driftavbrott vid arbete i industri eller liknande.

Vid intermittent treskiftgång är den ordinarie arbetstiden per treveckorsperiod i genomsnitt 36 timmar per vecka (exklusive raster). Arbetstiden ska utläggas med högst 7,5 arbetstimmar per skift på veckans fem första dagar fram till lördag klockan 07.00.

Arbetsgivaren och berörd Byggnads region eller facklig förtroendeman med särskild fullmakt ska träffa överenskommelse om utläggning av skiftschema med iakttagande av arbetstidsregler enligt lag och kollektivavtal.

2 ARBETSTIDSFÖRLÄGGNING MELLAN KLOCKAN 24.00 OCH 05.00

2.1 Ordinarie nattarbete

Arbetsgivaren och MB-grupp/kontaktombud eller om sådan saknas, Byggnads region, kan för en enskild arbetsplats och/eller del av arbetsplats träffa en överenskommelse om arbetstidsförläggning mellan klockan 24.00 och 05.00. Sådan överenskommelse får avse en period om högst en månad. Därefter krävs överenskommelse mellan de centrala parterna.

Följande transporter och arbeten vid kraftstationsbyggen kan, efter överläggningar med Byggnads region, vid behov bedrivas nattetid:

- 1) Betonggjutning och därmed sammanhängande arbeten, i den mån gjutningen av tekniska skäl måste fortgå utan avbrott.
- 2) Skyddsarbete, varmed avses exempelvis pumpning, nattvaktstjänst och observationstjänst.
- 3) Maskinreparationer som behövs för att undvika avbrott i arbetet.
- 4) Grävmaskinsarbeten med maskiner som har en skopa som är minst 3 m³.
- 5) Transport av maskin/kran och tillhörande utrustning på grund av dispenstransporter enligt trafikförordning och lokala föreskrifter.

2.2 Oförutsett nattarbete

Oförutsett nattarbete om max fyra nätter kan överenskommas mellan företaget och berörd anställd. Byggnads berörda region ska underrättas när sådan överenskommelse träffas. Underrättelsen ska innehålla skälet till att nattarbetet erfordras, arbetets art, vem som ska utföra arbetet, arbetsplatsens adress samt kontaktuppgift till ansvarig arbetsledare.

Anmärkning

Underrättelse om överenskommelse om oförutsett nattarbete sker skriftligen på av parterna gemensamt framtagen blankett

3 ARBETE I BERGRUM

Bestämmelserna om arbetstid och ersättning vid underjordsarbete.

3.1 Underjordsarbete

Bergrumsarbetets huvudgrupper

3.1.1 Definitioner

- Bergarbete, kontrollskrotning och bergförstärkningsarbete
- Inrednings- och installationsarbete
- Underhålls-, service- och ombyggnadsarbeten

Vid arbete med underhålls- service- och ombyggnadsarbeten utgår ingen särskild arbetstidsförkortning.

För den som del av dag deltar i bergrumsarbete gäller Bergrumsreglerna (särskilda bestämmelser för arbete i bergrum) för den del av arbetstiden som är förlagd till bergrum, för övrig tid gäller reglerna för arbeten ovan jord.

3.1.2 Dagarbetstid

Vid arbete i bergrum är den ordinarie arbetstiden 36 timmar per helgfri vecka (exklusive raster). Såvida annan överenskommelse inte träffas mellan arbetsgivare och arbetstagare, utläggs arbetstiden med högst 8 timmar per dag under veckans fem första dagar med början tidigast kl. 06.00 och slut senast kl. 17.30.

3.1.3 Lokal överenskommelse

Den ordinarie arbetstidens längd och förläggning kan utöver vad som anges i 3.1.2 ovan fastställas per vecka, månad eller annan period genom överenskommelse mellan arbetsgivare och Byggnads region.

Överenskommelse enligt första stycket, som ska vara skriftlig, ska träffas i god tid före arbetets påbörjande.

3.2 Skiftarbetstid

Arbetsgivare har rätt att anordna arbetet i 2- eller 3-skift enligt nedan.

Skiftutläggningar överenskommes i varje särskilt fall mellan arbetsledning och arbetslag.

3.2.1 Ordinarie arbetstid vid 2-skiftgång

Vid bergarbete i bergrum i 2-skiftgång är den ordinarie arbetstiden per 2-veckorsperiod i genomsnitt 36 timmar per vecka (exklusive raster).

Såvida inte annat överenskommes, ska arbetstiden utläggas med högst 8 arbetstimmar per skift under veckans fem första dagar och första skiftet förläggs så att arbetstiden börjar tidigast kl. 05.00 samt andra skiftet förläggs så att arbetstiden slutar senast kl. 24.00.

3.2.2 Ordinarie arbetstid vid intermittent 3-skiftgång

Vid bergarbete i bergrum i intermittent 3-skiftgång är den ordinarie arbetstiden per 3-veckorsperiod i genomsnitt 34 timmar per vecka (exklusive raster). Såvida inte annat överenskommes, ska arbetstiden utläggas med höst 7,5 timmar per skift under veckans fem första dagar jämte natt till lördag.

Anmärkning

- Med intermittent 3-skiftgång menas skiftarbete som avbryts över sön- och helgdagar.
- Beträffande övertidstillägg, tillägg för obekväm arbetstid se § 2 punkten 5, 6 och 7.

3.2.3 Skiftarbete i annan form

Överenskommelse om annan skiftform och annan begränsningsperiod än ovanstående skiftformer kan träffas mellan de lokala parterna.

Anmärkning

1. Vid intermittent skiftarbete ska på grund av att den ordinarie arbetstiden beräknas per helgfri vecka övertidstillägg utbetalas, om uppehåll inte görs i samband med helgdagar under minst två skift vid 2-skiftsarbete och minst tre skift vid 3-skiftsarbete eller enligt § 4 punkt 5 angivna fridagar efter kl. 05.00 (vid 3-skiftsarbete efter ordinarie nattskiftets slut på morgonen).
2. Viloperiod mellan arbetsperioderna ska vara minst 11 timmar.

3.2.4 Tillägg för arbete i bergum

From 1 juni 2025	From 1 juni 2026
8,49 kr/tim	8,75 kr/tim

4 KOMPENSATION FÖR SÄRSKILD ARBETSTIDSFÖRKORTNING**4.1 Timavlönade**

Vid nedan angivna arbeten ökas utgående lön enligt § 3 punkten 6.2 med nedan angivna procentsatser.

Typ av arbete	Veckoarbetstid	Kompensation
Treskiftgång vid glidformsgjutning enligt § 2 punkten 1.7.3	35 timmar	14,3 %
Intermittent treskiftarbete enligt § 2 punkten 1.7.4	36 timmar	11,0 %
Ordinarie arbetstid vid bergarbete i bergum *enligt § 2 punkten 3	36 timmar	11,0 %
Intermittent treskiftarbete vid bergarbete i bergum enligt § 2 punkten 3	34 timmar	17,5 %

4.2 Månadsavlönade

Vid arbetstidsförkortning utges oförändrad månadslön.

5 OBEKVÄM ARBETSTID (OB)

Obekväm arbetstid infaller under de tidsperioder och ersätts per timme med de procentsatser som framgår av tabellen nedan.

OB-ersättning utges inte vid övertidsarbete.

kl. 05.00

kl. 22.00	OB 3 = 70 % av utgående lön*							
kl. 18.00	OB 2 = 40 % av utgående lön*					OB 3 = 70 % av utgående lön*		
kl. 06.00	Ordinarie utgående lön*							
kl. 05.00	OB 1 = 20 % av utgående lön*							
	Må	Ti	On	To	Fr	Lö	Sö	Helgdag

* Begreppet utgående lön definieras i § 3 punkten 6.2.

För månadsavlönad räknas månadslönen om till lön per timme enligt följande:

$(\text{månadslönen} \times 12) / (52 \times \text{genomsnittlig veckoarbetstid})$

6 ÖVERTIDSARBETE

6.1 Förläggning av och ersättning vid övertidsarbete

När arbetet av särskilda skäl så kräver kan arbete utföras på övertid, dvs. utöver arbetstagarens ordinarie arbetstidsmätt per vecka.

Innan sådant övertidsarbete utförs, ska överenskommelse träffas mellan arbetsledning och berörd arbetstagare. Kortvarigt övertidsarbete av tillfällig natur kan dock utföras utan sådan överenskommelse på arbetsgivarens begäran.

Övertidsarbete får inte vägras i följande fall:

- Vid risk för skada på person eller egendom.
- När maskinförare och bilförare m.fl. samt övriga förare (§ 3 punkterna 7.1.4–7.1.6), beordras att utföra service på maskiner (exempelvis smörjning, varmkörning, tankning) utanför ordinarie arbetstid.

- När det är fråga om kortvarigt reparations-, underhålls- och ombyggnadsarbete i industri-, kontors-, affärs-, hotell- och restauranglokaler då övertidsarbete är angeläget på grund av tekniska förutsättningar eller när lokalerna är i bruk under ordinarie arbetstid.

Övertid kan infalla under de tidsperioder och ersätts per timme med de procentsatser som framgår i tabellen nedan:

kl. 05.00

kl. 22.00	ÖVERTID D = 100 % av utgående lön*							
kl. 19.00	ÖVERTID C = 70 % av utgående lön*				ÖVERTID D = 100 % av utgående lön*			
kl. 17.00	ÖVERTID B = 50 % av utgående lön*							
kl. 06.00	ÖVERTID A = 30 % av utgående lön*							
kl. 05.00	ÖVERTID B = 50 % av utgående lön*							
	Må	Ti	On	To	Fr	Lö	Sö	Helgdag

* Begreppet utgående lön definieras i § 3 punkten 6.2.

Arbetstagare ska erhålla timersättning för arbetade timmar samt övertidsersättning enligt tabellen ovan. När övertidsersättning utges ska inte OB-ersättning utges.

För månadsavlönad räknas månadslönen om till lön per timme enligt följande:

$(\text{månadslönen} \times 12) / (52 \times \text{genomsnittlig veckoarbetstid})$

Övertidsarbete kan istället kompenseras med ledig tid (kompensationsledighet) enligt § 2 punkten 7.

6.2 Begränsning av övertidsarbete

Övertid får tas ut med högst 48 timmar under en tid av fyra veckor eller 50 timmar under en kalendermånad, dock med högst 250 timmar per år (allmän övertid).

Arbetsgivaren och Byggnads kan träffa överenskommelse om att arbetstagare, utöver den allmänna övertiden, får arbeta övertid med ytterligare högst 100 timmar per år under förutsättning att arbetstagarnas arbetstid inte överstiger 13 timmar per dygn och att man ges möjlighet till minst 11 timmars dygnsvila.

Ansökan ska göras på en av parterna gemensamt framtagen blankett.

När övertidsarbete kompenseras med ledig tid (kompensationsledighet) tillförs övertidsutrymmet de övertidstimmar som har kompenserats genom ledigheten. Övertidsutrymmet tillförs även tid vid arbetstagarens uttag av arbetstidsförkortning, enligt reglerna om arbetstidsförkortning i § 4 punkten 8. Med övertidsutrymmet avses det totala antal timmar övertid en arbetstagare får arbeta under ett år.

6.3 Övertidsjournal och övertidsperiod

Arbetsgivare ska föra journal över arbetstagares övertid. Av journalen ska arbetstagares övertidsutrymme enligt § 2 punkten 6.2 framgå.

Huvudregeln är att övertidsperioden sträcker sig under perioden

1 januari–31 december (kalenderår). Om arbetsgivaren istället tillämpar övertidsperioden 1 april–31 mars (semesterår) ska MB-gruppen, facklig företrädare eller om sådan saknas berörd Byggnads region informeras.

7 KOMPENSATIONSLEDIGHET

Arbetstagare kan spara övertid och ta ut övertiden i ledig tid (kompensationsledighet) istället för övertidsersättning, om det kan ske utan olägenhet för verksamheten. Kompensationsledigheten läggs ut efter överenskommelse mellan arbetstagaren och arbetsgivaren. Arbetstagaren erhåller kompensationsledighet enligt följande:

Övertid	Ledig tid
Övertid A	En timme övertid = 1,3 timme kompensationsledigt.
Övertid B	En timme övertid = 1,5 timme kompensationsledigt.
Övertid C	En timme övertid = 1,7 timme kompensationsledigt.
Övertid D	En timme övertid = 2 timmar kompensationsledigt.

Vid kompensationsledighet erhåller timavlönade sin utgående lön enligt § 3 punkten 6.2. För månadsavlönade görs inget löneavdrag vid kompensationsledighet.

Övertid som har inarbetats under av arbetsgivaren tillämpad övertidsperiod och som inte har tagits ut som kompensationsledighet under övertids-

perioden ska ersättas med övertidsersättning. Sådan övertidsersättning ska utbetalas senast vid det första löneutbetalningstillfälle, som infaller närmast efter övertidsperiodens utgång, om inte arbetsgivaren och arbetstagaren kommit överens om annat.

Övertidsersättningen ska beräknas på arbetstagarens utgående lön per timme vid övertidsperiodens utgång. För det fall arbetstagaren är permitterad vid övertidsperiodens utgång ska övertidsersättningen istället beräknas på senast utgående lön för arbetad tid.

8 BEREDSKAPSTJÄNST

När verksamheten så kräver kan överenskommelse om beredskapstjänst träffas mellan arbetsgivaren och arbetstagaren.

Med beredskapstjänst avses tid under vilken arbetstagaren ska vara anträffbar i bostaden eller på annan till arbetsgivaren anmäld plats, där personen kan nås per telefon och varifrån han snabbt kan nå arbetsplatsen för att utföra arbete.

Överenskommelse om beredskapstjänst ska träffas i så god tid som möjligt.

Anmärkning

1. Beredskapstjänst utgör inte arbetstid enligt detta avtal.

8.1 Ersättning vid beredskapstjänst

8.1.1 Vardagar

Vardagsnätter från ordinarie arbetstidens slut till ordinarie arbetstidens början respektive till kl 07.00 på lördag.

From 1 juni 2025	From 1 juni 2026
260 kr/natt	267 kr/natt

8.1.2 Lördag och söndag

Från kl 07.00 till kl 07.00 påföljande dag respektive ordinarie arbetstids början på måndag.

From 1 juni 2025	From 1 juni 2026
437 kr/dygn	451 kr/dygn

8.1.3 Helgdag och fridag

Helgdag och i § 4 punkt 6 angiven fridag samt lördag och söndag i anslutning härtill från kl 07.00 till kl 07.00 påföljande dag respektive ordinarie arbetstids början påföljande arbetsdag.

From 1 juni 2025	From 1 juni 2026
697 kr/dygn	718 kr/dygn

Protokollsanteckning till § 2 punkten 8.1

1. Ersättningarna för beredskapstjänst inkluderar semesterersättning.
2. När arbete utförs under beredskapstid ersättes detta på avtalsenligt sätt.
3. Arbetstagare ska enligt Arbetstidslagen beredas minst 36 timmars sammanhängande ledighet under varje period om sju dagar. Sådan veckovila ska så långt som möjligt förläggas till veckoslut eller, efter överenskommelse, annan dag. Vid veckovila förlagd till ordinarie arbetstid utges bibehållen lön.

§ 3 LÖNEBESTÄMMELSER

1 RIKTLINJER FÖR LÖNESÄTTNING

Lönesättningen ska vara en positiv kraft och stimulera till goda arbetsinsatser. Härigenom kan lönesättningen bidra till ökad produktivitet och lönsamhet samt därmed även ökad trygghet i anställningen. Denna gemensamma värdering har legat till grund vid utformningen av lönebestämmelserna.

Avtalet innehåller löneformerna tidlön och prestationslön. Inom ramen för dessa regler kan företagen med berörda Byggnads regioner inom Byggnads träffa överenskommelse om olika lönesystem som är anpassade till företagets verksamhet.

Lönen ska ge en rättvis ersättning för utfört arbete i förhållande till det resultat som uppnåtts. Resultatet kan mätas på olika sätt.

Det lönesystem som ska tillämpas är det som bäst beaktar kraven på produktivitet, kvalitet, god arbetsmiljö, säkerhet och långsiktig löneutveckling. Lönesystemet ska stimulera lagarbete och ge möjlighet för arbetstägarna och företagets verksamhet att utvecklas.

2 LÖNEFORMER

2.1 Lönedefinitioner

Med utgående lön enligt detta avtal menas bruttolön exklusive sociala avgifter och tillägg enligt lag och avtal.

Löneformerna är tidlön och prestationslön.

Tidlön är fast lön. Som framgår av § 3 punkten 3.1 kan dock tidlön kompletteras med en mindre rörlig lönedel om högst 6 procent av överenskommen tidlön utan att därmed betraktas som prestationslön.

Prestationslön är alla olika former av ackord och resultatlön samt kombinationer av dessa. Ett prestationslönesystem innehåller rörlig lönedel.

Anmärkning

Tillämpliga ersättningar utöver utgående lön utgörs av exempelvis semesterersättning, arbetstidsförkortning, OB-ersättning, övertidsersättning, traktamente med flera ersättningar enligt Entreprenadmaskinavtalet i tillämpliga delar.

2.2 Tillämpliga löneformer

2.2.1 Tidlön

För nedan angivna arbeten är tidlön huvudlöneform:

- markarbeten och arbeten som utförs av företag med speciell verksamhetsinriktning som inte ska ha prestationslön enligt § 3 punkten 2.2.2.1.
- övriga arbeten som utförs av arbetstagare som inte omfattas av prestationslön exempelvis, bilförare, dykeriarbetare, förrådsarbetare, hissmontörer, smidesarbetare, maskinreparatörer, städpersonal samt maskinförare som inte ska ha prestationslön enligt § 3 punkten 5.

Tidlön kan utges i form av tim- eller månadslön. Parterna har även möjlighet att träffa överenskommelse om prestationslön för dessa arbeten.

2.2.2 Prestationslön (ackords- och resultatlön)

2.2.2.1 Prestationslöneöverenskommelse avseende arbetsplats

För nedan angivna arbeten är prestationslön huvudlöneform:

- trä-, betong-, och mureriarbeten (TBM-arbeten) vid nyproduktion, reparations-, om- och tillbyggnader (ROT) vid hus- och anläggningsproduktion samt rivningsarbeten som ingår i TBM- arbeten.
- plattsättningsarbeten, tätskiktsarbeten, undertaksmontering, golvbeleggningsarbeten, ställningsarbeten, dvs. arbeten som utförs av företag med speciell verksamhetsinriktning som har av de centrala parterna fastlagda ackordslistor.

Prestationslön tillämpas för varje enskild arbetsplats eller genom överenskommelse enligt § 3 punkten 2.2.2.2 för flera arbetsplatser.

Berörda parter enligt § 3 punkten 4.1.1 har även möjlighet att träffa överenskommelse om fast tidlön i form av timlön för ovanstående arbeten. Vid arbetsplatser som saknar förutsättningar för prestationslön (ackords- och resultatlön) samt för reparations- och ombyggnadsarbetsplatser understigande 900 timmar bör överenskommelse om tidlön i form av timlön träffas. Dock gäller prestationslönreglerna i sin helhet om överenskommelse inte träffas.

2.2.2.2 Löneöverenskommelse avseende flera arbetsplatser

Arbetsgivaren och Byggnads region kan inom ramen för avtalets prestationslönebestämmelser träffa löneöverenskommelse som gäller för flera arbetsplatser inom t.ex. en organisatorisk enhet av ett företag och för lokala eller regionala företag.

Arbetsgivaren och berörd Byggnads region utarbetar förslag på hur löneöverenskommelsen ska utformas, dess omfattning, avstämningspe-

riodens längd samt under vilken tidsperiod den ska gälla. Företrädare för arbetstagarna ska medverka i dessa överläggningar.

Byggnads region kan endast teckna överenskommelser avseende sitt geografiska område. Genom fullmakt från en eller flera andra Byggnads regioner kan dock överenskommelsens tillämpningsområde utvidgas till att även omfatta ett större geografiskt område.

Om överenskommelse inte träffas ska löneförhandling genomföras för respektive arbetsplats.

2.2.3 Särskilda lönebestämmelser

Det finns särskilda lönebestämmelser för tornkranförare och maskinförare i § 3 punkten 5.

3 TIDLÖN

3.1 Yrkesgrupper som omfattas av tidlön

För samtliga yrkesgrupper och arbeten enligt § 3 punkten 2.2.1 är tidlön huvudlöneform. Arbetsgivaren kan tillämpa timlön eller månadslön. Tidlön kan kompletteras med en mindre rörlig lönedel om högst 6 procent av överenskommen tidlön utan att därmed betraktas som prestationslön.

3.2 Överenskommelse om tidlön och parter

Överenskommelse om tidlönens storlek träffas mellan arbetsgivare och arbetslag eller representanter för arbetslagen avseende verksamheter med arbetsplatser understigande 2500 timmar. Avseende enskild arbetsplats om 2500 timmar eller mer har Byggnads region och berörda parter ömsesidig rätt att begära förhandling.

3.3 Tidlön om överenskommelse inte träffas

Om överenskommelse inte träffas bestäms tidlönen till företagets tidlön på orten för berörda arbetstagare föregående år plus innevarande års centrala avtalshöjning för respektive yrkesgrupp.

För nystartade eller nyetablerade företag som saknar tidlön för respektive yrkesgrupp på orten föregående år gäller:

- för tiden från och med den 1 april 2012, respektive yrkesgrupps tidlö-negenomsnitt på orten föregående år enligt av de centrala parterna fastlagd statistik.

3.4 Fördelningstal

Fördelningstal och fördelningsprinciper för arbetstagare som ingår i arbetslag med tidlön är angivna i tabellerna i § 3 punkterna 7.2 och 7.3.

3.5 Omräkningsfaktor vid byte mellan timlön och månadslön

För timavlönade som övergår till att bli månadsavlönade ska timlönen multipliceras med faktorn 174. För månadsavlönade som övergår till att bli timavlönade ska månadslönen divideras med faktorn 174.

3.6 Alternativ tidlönerregel avseende förare av jordförflyttande maskiner, förare av bilar och markanläggare m. fl. yrkesgrupper

Arbetsgivaren och berörd Byggnads region äger rätt att på endera parts begäran överenskomma om att istället för vad som stadgas i punkterna 3.1-3.5 ovan tillämpa följande alternativa tidlönerregler i företag med förare av jordförflyttande maskinenheter, bilar samt markarbetare. Överenskommelse om att tillämpa den alternativa lönerregeln kan också träffas beträffande arbetstagare som utför grundförstärkning och alla former av rivningsarbete.

Arbetsgivaren och berörd Byggnads region kan komma överens om att lönen sätts på företaget istället för per arbetsplats. Parterna kan även komma överens om att arbetsgivaren har rätt att tillämpa olika lönenivåer för olika yrkeskategorier. Därutöver kan arbetsgivaren och berörd Byggnads region komma överens om att arbetsgivaren äger rätt att differentiera lönen inom samma yrkeskategori. Om överenskommelse enligt ovan träffas kan lönen som mest skilja 15 % mellan den arbetstagare som har högst lön och den arbetstagare som har lägst lön inom aktuell yrkeskategori. Om sådan lönedifferentiering tillämpas ska den vara tydlig, saklig och väl förankrad hos arbetstagarna. Arbetsgivaren ska på begäran av arbetstagaren skriftligt ange motiverade skäl för lönedifferentieringen.

Om överenskommelse enligt ovan träffas ska en utvärdering av dess tillämpning ske efter ett kalenderår. Därefter ska överenskommelsen utvärderas på endera parts begäran.

Överenskommelse om differentierad lön enligt denna regel kan sägas upp av endera part med 3 månaders uppsägningstid.

Kan de lokala parterna ej enas tillämpas lönebestämmelserna i punkterna 3.1-3.5.

Anmärkning

Innefattar överenskommelsen lönedifferentiering ska differentieringen vara saklig utifrån transparenta och väl kända regler inom det berörda företaget.

Exempel på grunder för lönedifferentiering är: lång tjänstgöringstid, dubbla yrkesbevis, särskilda dokumenterade färdigheter, särskilt delegerad ansvarsfunktion inom företaget.

4 PRESTATIONSLÖN

4.1 Gemensamma bestämmelser vid prestationslön (ackords- och resultatlön)

4.1.1 Parter

Lokala parter

Arbetsgivaren och arbetslaget är parter vid arbeten som i sin helhet beräknas uppgå till högst 900 timmar.

Vid arbeten som i sin helhet beräknas överstiga 900 timmar är berörd Byggnads region arbetstagarpart.

Om en arbetsplats under arbetets gång kommer att överstiga 900 timmar äger Byggnads region rätt att påkalla förhandling om den del som överstiger den tidigare löneöverenskommelsen. (Angående arbetsplatsanmälan se § 1 punkten 1.)

Centrala parter (gäller endast TBM)

ME:s berörda regionkontor och Byggnads berörda region är centrala parter vid arbeten som i sin helhet beräknas uppgå till högst 900 timmar.

ME och Byggnads är centrala parter vid arbeten som i sin helhet överstiger 900 timmar.

4.1.2 Förhandlingsordning vid prestationslön

4.1.2.1 Lokal förhandling

Arbetsgivaren anger i arbetsplatsanmälan eller på annat sätt enligt

§ 1 punkten 1 förslag till prestationslönemodell. När underlaget är framtaget ska arbetsgivaren kontakta berörd arbetstagarpart för fastställande av tid och plats för lokal löneförhandling. Tidpunkter för framtagande av underlag anges i § 3 punkten 4.1.7.

Den lokala löneförhandlingen ska påbörjas senast inom två månader efter arbetets påbörjande, om inte annat överenskommes.

4.1.2.2 Central förhandling

Om de lokala parterna inte kommer överens kan central part begära central förhandling inom 15 kalenderdagar efter det lokala förhandlingssammanträdet avslutande.

Central förhandling ska påbörjas snarast och genomföras skyndsamt.

4.1.2.3 Lön om prestationslöneöverenskommelse inte träffas

Om överenskommelse inte träffas eller om de centrala parterna avstår från att begära central förhandling ska arbetsgivaren tillämpa den centralt fastställda utbetalningsnivån på orten för berörd arbetstagarpart.

4.1.3 Överenskommelse om prestationslön

Överenskommelse om prestationslön ska vara skriftlig.

4.1.4 Lön innan prestationslöneöverenskommelse träffats

För tiden innan överenskommelse om prestationslön träffats ska arbetsgivare utge lön motsvarande den enligt § 3 punkten 4.1.6 centralt fastlagda utbetalningsnivån på orten till berörd arbetstagare.

Utbetalningsnivån ska utges från och med dagen för arbetsplatsens påbörjande till dess slutlig skriftlig överenskommelse om prestationslön träffats.

4.1.5 Överenskommelse om fast del och utbetalningsnivå

Berörda lokala parter ska träffa överenskommelse om utbetalningsnivå och i förekommande fall fast lönedel. Fast del är en lönedel som utges avseende all arbetad tid och som inte påverkas av arbetslagets prestation. Utbetalningsnivån är en preliminär förskottslön avseende tiden före respektive avstämning.

Om det under pågående produktion är uppenbart att den blivande lönen väsentligen kommer att understiga utbetalningsnivån, fastställer de lokala parterna en lägre utbetalningsnivå.

4.1.6 Fast del och utbetalningsnivå om överenskommelse inte kan träffas

Kan enighet inte uppnås mellan berörda lokala parter vid TBM-arbeten om fast del respektive utbetalningsnivå, tillämpas av de centrala parterna årligen fastlagd fast del respektive utbetalningsnivå på orten.

4.1.7 Underlag

Vid prestationslön ska arbetsgivaren ta fram underlag, t.ex. ackordsunderlag vid ackord eller kalkyl, budget eller motsvarande vid resultatlön, som ska ligga till grund för prestationslönen. Arbetsgivaren ska därefter skyndsamt och senast två månader efter arbetets påbörjande tillhandahålla och redovisa underlaget för lokal part, om inte särskilda skäl föreligger.

4.1.8 Avstämningsperiodens längd

Vid prestationslönearbete ska de lokala parterna träffa överenskommelse om avstämningsperiodens längd. Om ingen överenskommelse träffas ska avstämningsperioden omfatta tre månader.

4.1.9 Prestationslönetid och annan tid

För varje arbetstagare ska all tid på arbetsplatsen föras som prestationslönetid. Tid som arbetstagare lagt ner på utförande av uppgifter i egenskap av skyddsombud och facklig förtroendemann ska redovisas särskilt.

4.1.10 Tidrapport

Arbetsgivaren bör lämna tidrapport för varje löneperiod till representant för arbetslaget, t.ex. lagbasen. På representantens begäran ska tidrapport överlämnas.

4.1.11 Fördelningstal

Fördelningstal för arbetstagare är angivna i tabellerna i § 3 punkterna 7.2 och 7.3. Fördelningstalen ligger till grund för beräkningen av fast lönedel, utbetalningsnivå och prestationslönepremie för respektive arbetstagar-kategori. Antalet fördelningstimmar beräknas genom multiplikation av arbetstagarnas arbetade timmar med i tabeller angivna fördelningstal.

För lärlingar och övriga arbetstagare med fördelningstal lägre än 1,0 tillförs vid avstämning av prestationslön med fast och rörlig del ett belopp till premielönesumman. Beloppet beräknas genom att berörda lärlingars och övriga arbetstagares arbetstid under avstämningsperioden summeras.

Summan reduceras med nämnda arbetstagares sammanlagda fördelningstid. Skillnaden mellan arbetade timmar och fördelningstimmar multipliceras vid prestationslönearbete med 23 kronor per timme, dock vid ren resultatlön med 10 kronor per timme, varefter respektive belopp tillförs premielönesumman. (Ren resultatlön se § 3 punkten 4.3.1.)

4.1.12 Avstämning av prestationslön

Arbete som ersätts med prestationslön ska stämmas av mot det underlag som ligger till grund för prestationslöneöverenskommelsen. Avstämning utförs gemensamt av de lokala parter som träffat överenskommelsen, om inte parterna kommer överens om annat.

De lokala parterna bestämmer gemensamt tid och plats för när avstämning ska ske.

4.1.13 Uträkning av prestationslön och upprättande av fördelningslista

Vid avstämningen ska de lokala parter som träffat prestationslöneöverenskommelsen göra en beräkning av löneutfallet på utfört arbete och upprätta avstämningsunderlag och fördelningslista med hjälp av ett gemensamt IT-verktyg för avstämning.

För tiden fram till dess IT-verktyget har utvecklats ska arbetstagarparten tillhandahålla avstämningsunderlag och fördelningslista, om inte annat överenskommes. Fördelningslista utgör efter genomförd avstämning underlag för utbetalning av prestationslönepremie.

4.1.14 Tvist om omfattning, avstämning eller uträkning av prestationslön

Uppkommer fråga om arbete ingår i träffad prestationslöneöverenskommelse eller inte, ska arbetet ändå påbörjas och anteckning göras om hur mycket tid som läggs ner för arbetets utförande.

Vid oenighet om betalning för prestationslönearbete i samband med avstämning ska lokal arbetstagarpart ange sina yrkanden (krav) och grunder (skäl) och arbetsgivaren ange sin inställning och grunderna därför. Om någon av de lokala parterna ändrar uppfattning i förhållande till vad som angavs vid avstämningstillfället ska motparten omedelbart kontaktas och skriftligen underrättas om det nya yrkandet och grunderna för yrkandet. Detta gäller oavsett om de lokala parterna var överens eller inte vid det lokala avstämningstillfället. Avstämningsunderlag och fördelningslista sändes därefter per post av berörd Byggnads region till arbetsgivarens företrädare vid avstämningstillfället, om inte annat överenskommes.

Inom fem arbetsdagar från mottagandet av avstämningsunderlaget och fördelningslistan ska arbetsgivaren eller dennes ombud översända tvistespecifikationen till Byggnads region på orten. I tvistespecifikationen ska det tvistiga beloppet specificeras och anges att lokal tvisteförhandling begärs enligt 35 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL). Tvistespecifikationen ska undertecknas av arbetsgivaren eller dennes ombud. Arbetsgivaren ska utge av arbetsgivaren vid avstämningen medgivet belopp till berörda arbetstagare.

Twist ska handläggas som rättstvist om lön enligt § 10.

4.1.15 Omräkning av månadslön vid tillfälligt prestations lönearbete

När månadsavlönad arbetstagare tillfälligt ingår i ett prestationslönelag utgör arbetstagarens utbetalningsnivå per arbetad timme månadslönen dividerad med 174.

4.2 Ackordslön

4.2.1 Uppmätning av ackordsarbete baserat på centralt framtagna ackordslistor

För uppmätning av ackord baserat på av de centrala parterna fastställda ackordslistor gäller utöver vad som anges i detta avtal i respektive lista angivna regler. Vid konflikt mellan reglerna i ackordslista och detta avtal gäller reglerna i ackordslistan.

4.2.2 Olika ackordslönesystem och framtagande av underlag

Följande ackordslönesystem kan tillämpas:

- ackord baserat på av arbetsgivaren framtaget ackordsunderlag.
- ackord baserat på centralt fastställda tidlistor för nybyggnad eller ombyggnad.

Ackord kan kombineras med andra parametrar än tid t.ex. kvalitet och materialförbrukning.

4.2.3 Ackordets omfattning och innehåll

Arbeten ska bedrivas som gemensamhetsackord för samtliga TBM- yrken om inte de lokala parterna kommer överens om annat.

4.2.4 Ackordsriktpunkt

När ackordsöverenskommelse träffas ska korrekt antal timmar (accepterade enhetstider och kalkylerade mängder) användas i ackordsunderlaget för att hindra att timmar tillskjuts i syfte att hålla ned ackordsriktpunkten. Ackordsriktpunkten ligger till grund för reglering av tillkommande och avgående arbeten från ackordsöverenskommelsen, om inte parterna träffar annan överenskommelse.

4.2.5 Undantagna arbeten

Av ackordsöverenskommelsen ska framgå vilka arbeten som ska utföras av sido- och underentreprenörer eller annan verksamhetsdel i företaget och är undantagna från ackordet. Om möjligt ska denna information även framgå av ackordsunderlag och arbetsplatsinformation.

4.2.6 Utläggning av arbete som omfattas av en ackordsöverenskommelse på underentreprenör

När en arbetsgivare behöver lägga ut en väsentlig del av ett arbete som ingår i en träffad ackordsöverenskommelse på en underentreprenör bör överenskommelse träffas med berörd arbetstagarpart om avräkning av utlagt arbete från ackordsöverenskommelsen.

Om sådan överenskommelse inte träffas kan arbetsgivaren ensidigt lägga ut arbetet på en underentreprenör. Vid den efterföljande ackordsavstämningen ska parterna, om arbetstagarpart så begär, beakta och justera eventuell påverkan på löneutfallet av lagets återstående arbete, vilken uppkommit på grund av utläggningen. Justering av löneutfallet sker inte om utläggningen på underentreprenör förorsakats av arbetslaget.

4.2.7 Arbeten som inte ingår i ackordspriset

Arbete som inte ingår i ackordspriset ska utföras mot ersättning av överenskommen fast del och med rörlig lönedel i enlighet med vad som anges nedan.

- 1) Om mängderna är kända eller går att fastställa för de tillkommande arbetena och motsvarande arbeten finns tidsatta i ackordsöverenskommelsen, ska i ackordsöverenskommelsen använda enhetstider tillämpas vid fastställande av rörlig lönedel. Objektstillägg utges för dessa enhetstider om det framgår av ursprunglig ackordsöverenskommelse.
- 2) Om mängderna är kända eller går att fastställa för tillkommande arbeten, men motsvarande arbeten inte finns tidsatta i ackordsöverenskommelsen, ska parterna träffa överenskommelse om enhetstider vid

fastställande av rörlig lönedel. Objektstillägg i ursprunglig ackordsöverenskommelse ska beaktas vid fastställande av dessa enhetstider.

- 3) Om reglering inte kan ske enligt 1) och 2) ovan, ska nedlagda timmar för arbetet ersättas med ackordsriktpunkt. Om andelen timmar som skulle ha ersatts med ackordsriktpunkt är onormalt hög kan parterna träffa överenskommelse om parallelltidsersättning enligt § 3 punkten 6.3 eller annan ersättning. Om enighet inte uppnås, ska nedlagda timmar ersättas med ackordsriktpunkt.
- 4) Tid som arbetstagare arbetar på annan arbetsplats ska ersättas med den lön som gäller för den arbetsplatsen. Om arbetet på annan arbetsplats är av mindre omfattning kan istället parallelltidsersättning enligt § 3 punkten 6.3 eller annan ersättning utges efter överenskommelse mellan parterna.
- 5) Om fast och rörlig lönedel per timme tillsammans understiger grundlön ska dock ersättningen motsvara grundlön.

4.3 Resultatlön

4.3.1 Olika resultatlönesystem

Med resultatlön avses lönesystem med rörlig lönedel som består

av olika typer av resultat baserat på exempelvis ekonomiskt resultat, tid, kvalitet, material- och resursförbrukning och att följa tidplan.

Med ren resultatlön avses rörlig lönedel som endast grundas på ekonomiskt resultat.

Ett resultatlönesystem ska vara uppbyggt på sådant sätt att utfallet är mätbart och kan stämmas av.

Om ett resultatlönesystem innehåller en ackordsdel ska denna hanteras enligt reglerna för ackord i § 3 punkten 4.2. Om ackordsdelen är baserad på en kalkyl innehållande bruttomängder ska parterna träffa överenskommelse om hur tillkommande och avgående mängder ska regleras. I övrigt tillämpas reglerna för resultatlön.

4.3.2 Avstämning och insyn

Avstämning av resultatlön görs av de lokala parterna gemensamt. Parterna enas om hur utfallet ska stämmas av mot det underlag som resultatlönesystemet bygger på.

De lokala parterna bör ta in bestämmelser om sekretess i resultatlöneöverenskommelsen.

5 SÄRSKILDA LÖNEBESTÄMMELSER FÖR TORNKRAFÖRARE OCH MASKINFÖRARE

5.1 Huvudlöneform

Huvudlöneformen för tornkranförare och maskinförare är tidlön om inte annat anges i § 3 punkterna 5.2 och 5.3.

5.2 Lön för tornkranförare och maskinförare som ingår i arbetslag vid prestationslön (TBM)

Tornkranförare som är anställda av samma arbetsgivare som det prestationslönelag (TBM) tornkranföraren stadigvarande arbetar tillsammans med ingår i arbetslaget.

Maskinförare som är anställda av samma arbetsgivare som det prestationslönelag (TBM) maskinföraren stadigvarande utför lyfthjälp och materialhantering åt ingår i arbetslaget.

Tornkranförare och maskinförare enligt ovan ska ingå i prestationslöneöverenskommelsen eller få samma ersättning som arbetslaget.

5.3 Lön för utlånad tornkranförare och maskinförare vid arbete åt arbetslag med prestationslön (TBM)

För utlånade tornkranförare eller maskinförare som stadigvarande utför lyfthjälp och materialhantering åt prestationslönelag (TBM) på arbetsplatsen regleras lönens storlek under aktuell period i reglerna för in- och utlåning, Bilaga A2 punkten 7.

5.4 Lön för förare när underentreprenör tillhandahåller torn-, kran, mobilkran eller teleskoplastare

För underentreprenörer som tillhandahåller tornkranar, mobilkranar eller teleskoplastare, med förare, och som utför lyfthjälp och materialhantering åt ett prestationslönelag (TBM) hos annan arbetsgivare gäller följande;

För förare av tornkran

Gäller från den 1 augusti 2025

Inom lönestatistikområde 11 och 12 (Uppland & Stockholm/Södertälje)
Från första arbetade timmen ska förares lön per timme uppgå till lägst 1,29 x grundlön

Inom övriga lönestatistikområden

Från första arbetade timmen ska förares lön per timme lägst uppgå till 1,24 x grundlön

Gäller från den 1 juni 2026

Inom lönestatistikområde 11 och 12 (Uppland & Stockholm/Södertälje)
Från första arbetade timmen ska förares lön per timme lägst uppgå till 1,315 x grundlön

Inom övriga lönestatistikområden

Från första arbetade timmen ska förares lön per timme lägst uppgå till 1,275 x grundlön

För förare av mobilkran och teleskoplastare

Från 350:e arbetade timmen, beräknat utifrån underentreprenörens sammanlagda uppdrag åt beställaren med ovanstående maskinslag på arbetsplatsen, ska förares lön per timme lägst uppgå till:

För arbete inom lönestatistikområde 11 och 12 (Uppland & Stockholm/ Södertälje) 1,25 x grundlön.

För arbete inom övriga lönestatistikområden 1,2 x grundlön.

Anmärkning

Lönestatistikområden finns definierade i avtalets bilaga B

5.5 Alternativ löneregel för förare av teleskoptruck, mobil- och tornkran

Vid arbete som inte omfattas av § 3 punkten 5.4 äger arbetsgivaren rätt att, efter överenskommelse med MB-grupp eller där sådan saknas berörd Byggnads region, sätta lönen för företaget eller för del av företaget. Arbetsgivaren äger rätt att tillämpa olika lönenivåer för förare av olika maskinslag. Därutöver har arbetsgivaren rätt att differentiera lönen för förare av samma maskinslag. Lönen får som mest skilja 15 % mellan förare av samma maskinslag.

Om individuell lönedifferentiering tillämpas ska den vara tydlig, saklig och väl förankrad hos arbetstagarna. Arbetsgivaren ska på begäran av arbetstagaren skriftligt ange motiverade skäl till lönedifferentiering.

6 GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR TID- OCH PRESTATIONSLÖN

6.1 Lägsta lön – grundlön

Arbetstagare är garanterad minst grundlön per arbetad timme i enlighet med § 3 punkterna 7.2 och 7.3.

I nedanstående fall ska arbetsgivaren utge grundlön för timavlönad eller månadsavlönad arbetstagare:

- Permittering § 5 punkterna 1.1–1.4.
- Väntetidsersättning § 5 punkterna 2.1–2.2.
- Restid vid förrättning under och utanför ordinarie arbetstid § 6 punkten 2.7.2.

För månadsavlönad beräknas grundlönen genom att arbetstagarens månadslön reduceras med 20 procent. Avdraget per timme beräknas, vid fullt arbetstidsmätt, på följande sätt:

(20 procent av månadslönen x 12 månader) / (52 veckor x 40 tim.)

Grundlönen får efter avdrag inte understiga grundlön per timme i tabellen i § 3 punkterna 7.2 och 7.3.

6.2 Utgående lön

6.2.1 Definition

Med utgående lön avses arbetstagarens fastställda timlön eller månadslön vid intjänandetillfället, inklusive utfall av rörlig lönedel, för såväl tidlön som prestationslön.

6.2.2 Överenskommelse om genomsnittsberäkning av utgående lön

Arbetsgivaren och Byggnads region kan träffa överenskommelse om genomsnittsberäkning av utgående lön beträffande:

- ersättning vid permission,
- helglön, samt
- ersättning i samband med utnyttjande av arbetstidsförkortning under uttagsåret.

6.3 Parallelltid och parallelltidsersättning

Parallelltid är fördelningstid som avräknas vid avstämning. Parallelltiden ska dock ingå i prestationslöneavstämningen och ersättas med utgående lön för respektive arbetstagare (parallelltidsersättning).

6.4 Rättstvist om lön m.m.

Tvist om betalning för arbete handläggs enligt bestämmelserna om rättstvist om lön i § 10.

7 LÖNETABELLER GRUNDLÖN

7.1 Definitioner av yrkeskategorier

7.1.1 Yrkesarbetare med yrkesbevis

Med yrkesarbetare avses arbetstagare som innehar yrkesbevis. Med yrkesbevis avses sådant bevis som utfärdats enligt reglerna i yrkesutbildningsavtalet, Bilaga H.

7.1.2 Övriga arbetstagare inom TBM och arbetstagare för vilka det finns centralt fastställda listor

Med övriga arbetstagare avses arbetstagare som inte innehar yrkesbevis.

Övriga arbetstagare delas upp i följande tre kategorier:

Övriga arbetstagare 1

Arbetstagare som har fyllt 19 år och som kan styrka att han/hon har arbe-

tat i branschen i minst tolv månader.

Övriga arbetstagare 2

Arbetstagare som har fyllt 19 år och har arbetat i branschen kortare tid än tolv månader.

Övriga arbetstagare 3

Arbetstagare under 19 år som har arbetat i branschen kortare tid än tolv månader.

7.1.3 Städpersonal

Med städpersonal avses arbetstagare som arbetar med bodstädning och städning inför inflyttning.

Städpersonal delas upp i följande två kategorier:

Städpersonal 1

Arbetstagare som har fyllt 19 år.

Städpersonal 2

Arbetstagare under 19 år.

7.1.4 Maskinförare

Med maskinförare avses förare som innehar yrkesbevis för förande av maskin.

7.1.5 Bilförare m.fl.

Med bilförare avses förare av bil, traktor, truck och dumper (tung terrängvagn).

7.1.6 Övriga förare

Med övriga förare avses förare som inte har yrkesbevis och stadigvarande kör maskin för vilka inte krävs sådant bevis.

7.1.7 Reparations-, förrådsarbetare och liknande yrkesgrupper

Med reparations-, förrådsarbete och liknande arbete avses arbete som utförs av arbetstagare som stadigvarande arbetar med smidesarbete, hiss- och maskinreparationer och förrådsarbete samt servicearbete, som är hänförligt till dessa yrkeskategorier.

7.2 Lönetabell grundlön

		Fd- tal	Grundlön kr/mån		Grundlön kr/tim	
			Fr o m 250601	Fr o m 260601	Fr o m 250601	Fr o m 260601
1.	Yrkesarbetare	1,0	33 930	34 974	195	201
2.	Övriga arbetstagare					
	Övr. arbetstagare 1	0,88	29 858	30 777	171,60	176,88
	Övr. arbetstagare 2	0,70	23 751	24 482	136,50	140,70
	Övr. arbetstagare 3	0,50	16 965	17 487	97,50	100,50
3.	Städpersonal					
	Städpersonal 1	0,75	25 448	26 231	146,25	150,75
	Städpersonal 2	0,50	16 965	17 487	97,50	100,50
4.	Maskinförare	1,0	33 930	34 974	195	201
5.	Bilförare m.fl.	0,95	32 234	33 226	185,25	190,95
6.	Övriga förare	0,88	29 858	30 777	171,60	176,88
7.	Förrådsarb. m.fl.	0,95	32 236	33 226	185,25	190,95

Fördelningstalet är 0,88 för arbetstagare som innehar yrkesbevis och som genomgår utbildning inom ytterligare ett yrkesområde. I de fall grundlön ska utgå, utges grundlön som för yrkesarbetare eller yrkeskunnig.

7.3 Lönebestämmelser för lärlingar enligt YUA 2006

7.3.1 Gymnasieutbildning

Utbildningssteg	Timmar	Fördelningstal	Grundlön kr/mån	Grundlön kr/mån
			Fr o m 1 juni 2025	Fr o m 1 juni 2026
1	1-2299	0,55	18 662	19 236
2	2300-2799	0,60	20 358	20 984
3	2800-4300	0,65	22 055	22 733
4	4301-5500	0,75	25 448	26 231
5	5501-6800	0,88	29 858	30 777

7.3.2 Ungdomslärlingar

Utbildningssteg	Timmar	Fördelningstal	Grundlön kr/mån	Grundlön kr/mån
			Fr o m 1 juni 2025	Fr o m 1 juni 2026
1	1–1700	0,43	14 590	15 039
2	1701–3400	0,53	17 983	18 536
3	3401–4600	0,63	21376	22 034
4	4601–6000	0,75	25 448	26 231
5	6001–6800	0,88	29 858	30 777

7.3.3 Vuxenlärlingar

Utbildningssteg	Timmar	Fördelningstal	Grundlön kr/mån	Grundlön kr/mån
			Fr o m 1 juni 2025	Fr o m 1 juni 2026
1	1–1600	0,65	22 055	22 733
2	1601–3200	0,70	23 751	24 482
3	3201–4500	0,75	25 448	26 231
4	4501–5800	0,88	29 858	30 777

7.3.4 Vuxenutbildning

Utbildningssteg	Timmar	Fördelningstal	Grundlön kr/mån	Grundlön kr/mån
			Fr o m 1 juni 2025	Fr o m 1 juni 2026
1	1–1100	0,65	22 055	22 733
2	1101–2200	0,75	25 448	26 231
3	2201–3300	0,88	29 858	30 777

7.3.5 Maskinförare

7.3.5.1 Gymnasieutbildning

Utbildningssteg	Timmar	Fördelningstal	Grundlön kr/mån	Grundlön kr/mån
			Fr o m 1 juni 2025	Fr o m 1 juni 2026
1	1-2300	0,55	18 662	19 236
2	2301-2800	0,60	20 358	20 984
3	2801-3500	0,75	25 448	26 231
4	3501-4100	0,80	27 144	27 979
5	4101-4800	0,88	29 858	30 777

7.3.5.2 Vuxenutbildning

Utbildningssteg	Timmar	Fördelningstal	Grundlön kr/mån	Grundlön kr/mån
			Fr o m 1 juni 2025	Fr o m 1 juni 2026
1	1-1600	0,65	22 055	22 733
2	1601-2350	0,70	23 751	24 482
3	2351-3100	0,75	25 448	26 231
4	3101-4200	0,88	29 858	30 777

7.4 Lönebestämmelser för lärlingar enligt YUA 2020

7.4.1 Företagslärling under grundutbildning

Utbildningssteg	Tid, månader	Fd-tal	Grundlön kr/tim		Grundlön kr/mån	
			Fr o m 250601	Fr o m 260601	Fr o m 250601	Fr o m 260601
1.	0-6 (12)	0,70	136,50	140,70	23 751	24 482

7.4.2 Lärling med 24 månaders kvalificeringstid

Yrke: Maskinförare, kranförare

Utbildningssteg	Tid, månader	Fd-tal	Grundlön kr/tim		Grundlön kr/mån	
			Fr o m 250601	Fr o m 260601	Fr o m 250601	Fr o m 260601
1.	0-6	0,70	136,50	140,70	23 751	24 482
2.	7-12	0,80	156	160,80	27 144	27 979
3.	13-24	0,90	175,50	180,90	30 537	31 477

7.4.3 Lärling med 30 månaders kvalificeringstid

Yrke: Håltagare, plattsättare, stenmontör, ställningsbyggare, tak- och tätskiktsmontör och undertaksmontör

Utbildningssteg	Tid, månader	Fd-tal	Grundlön kr/tim		Grundlön kr/mån	
			Fr o m 250601	Fr o m 260601	Fr o m 250601	Fr o m 260601
1.	0-12	0,70	136,50	140,70	23 751	24 482
2.	13-24	0,80	156	160,80	27 144	27 979
3.	25-30	0,90	175,50	180,90	30 537	31 477

7.4.4 Lärling med 36 månaders kvalificeringstid

Yrke: Belägningsarbetare, bergarbetare, betongarbetare, golvläggare, murare, träarbetare, väg- och anläggningsarbetare

Utbildningssteg	Tid, månader	Fd-tal	Grundlön kr/tim		Grundlön kr/mån	
			Fr o m 250601	Fr o m 260601	Fr o m 250601	Fr o m 260601
1.	0-12	0,70	136,50	140,70	23 751	24 482
2.	13-24	0,80	156	160,80	27 144	27 979
3.	25-36	0,90	175,50	180,90	30 537	31 477

8 GRANSKNINGSUPPGIFTER

8.1 Granskning via inrapporteringssystemet LÖSEN

Byggnads region äger rätt att fortlöpande granska att arbetstagare får avtalsenlig lön. Arbetsgivare är skyldig att senast den 30:e varannan månad se till att Byggnads får tillgång till i § 3 punkten 8.2 angivna granskningsuppgifter.

Byggnads är skyldig att säkerställa att personuppgifter som ingår i granskningsunderlaget ned avseende oorganiserade arbetstagare och arbetstagare som är medlemmar i andra fackförbund inte vid något tillfälle kan identifieras av Byggnads.

8.1.1 Granskningsunderlag

Byggnads ska avseende sina medlemmar få tillgång till samtliga uppgifter i 1) –9) nedan. Avseende oorganiserade arbetstagare och arbetstagare som är medlemmar i andra fackföreningar ska Byggnads endast få tillgång till uppgifterna i 3) –9) nedan.

- 1) Personnummer
- 2) Namn
- 3) Fördelningstal
- 4) Yrkeskod
- 5) Löneform (tidlön eller prestationslön)
- 6) Löneperiod
- 7) Lönesumma avseende arbetade timmar aktuell löneperiod*
- 8) Antal arbetade timmar aktuell löneperiod
- 9) Inom vilket område enligt avtalad områdesindelning, Bilaga B, arbetsplatsen ligger

* I lönesumman ingår inte tilläggsersättningar t.ex. ersättning för obekväm arbetstid, övertidsersättning och kostnadsersättningar samt övriga ersättningar avseende tid då arbetstagaren inte har arbetat t.ex. semesterersättning, sjuklön etc.

Företag ska utöver ovanstående till Byggnads lämna uppgift om företagets namn och organisationsnummer. Vidare ska företag lämna uppgift om lönesumma för tim- respektive månadsavlönade avseende arbetade timmar aktuell löneperiod samt fastställd månadslön.

8.2 Fördjupad kontroll av löner och ersättningar

Byggnads region respektive Byggnads ska, i sådan omfattning som Byggnads region finner lämpligt med undantag för när Maskinentreprenörerna åberopar veto, företa fördjupad kontroll och har då rätt att granska att samtliga arbetstagare som är verksamma på avtalsområdet har fått

korrekt lön och ersättning. Vad som stadgas nedan gällande Byggnads region gäller också Byggnads.

8.2.1 Begäran om fördjupad kontroll

Vid skriftlig begäran om fördjupad kontroll ska arbetsgivaren inom två veckor från begäran dela en urvalslista enligt punkt 10.2.2 till Byggnads region. Arbetsgivaren ska dela urvalslistan via av Byggnads region skriftligen anvisat förfarande för fildelning,

Efter att arbetsgivaren mottagit skriftligt besked från Byggnads region om vilka arbetstagare som valts ut för kontrollen, ska arbetsgivaren inom tre veckor överlämna nedan angivna dokument till Byggnads region. Arbetsgivaren och Byggnads region kan enas om en längre tidsfrist för överlämnande av dokumenten.

8.2.2 Omfattning och urval

Begäran om kontroll ska avse arbetet i en viss region såvida inte begäran görs av särskilt utsedd person som har rätt att utföra kontroller i flera regioner.

Urvalet av vilka arbetstagare som ska omfattas av kontrollen sker genom att arbetsgivaren sänder en lista till Byggnads berörda region innehållandes arbetstagarnas förnamn, initial på efternamn, fördelningstal och antal månader i anställning under de senaste 24 månaderna

Från listan kan Byggnads region välja ut högst 10 arbetstagare. Om kontrollen avser fler än en region gäller antalet arbetstagare per region.

8.2.3 Underlag som ska ingå vid fördjupad kontroll

Arbetsgivaren ska överlämna nedanstående dokument för de arbetstagare som ingår i urvalet för kontrollen:

- anställningsavtal, eventuellt kompletterande skriftligt anställningsavtal i de fall arbetstagaren är utstationerad samt ursprungligt anställningsavtal för det fall arbetstagaren har fått fler än ett,
- lönespecifikationer för en period av två hela kalenderår bakåt i tiden,
- tidssedel/tidrapport för en period av två hela kalenderår bakåt i tiden samt de uppgifter som finns i IDO6 Stamp Rapport Plus (antalet individer, totalt arbetad tid för dessa individer och loggningsindex). För det fall arbetsgivaren använder annat system än IDO6 ska motsvarande uppgifter lämnas ur det systemet,
- eventuell arbetstidsöverenskommelse,
- aktuell övertidsjournal och föregående kalenderårs övertidsjournal,
- intyg över individuellt gjorda utbetalningar av löner och andra ersättningar de senaste sex månaderna,

- uppgift över redovisad och inbetald skatt till Skatteverket eller annat lands skattemyndighet de senaste två kalenderåren
- eventuella A1-intyg
- FORA-kvittenser inklusive månadsvisa inbetalningar de senaste två kalenderåren.

8.2.4 Överlämnande av underlag för kontroll

Arbetsgivaren ska dela dokumenten via av Byggnads region skriftligen anvisat förfarande för fildelning, inom den tidsperiod som framgår av § 3 punkten 10.2.1.

På de underlag som översänds ska namnet minimeras till förnamn och första initial i efternamnet. Personnumret ska minimeras till födelsedatum. Uppgift om mailadress och telefonnummer ska tas bort.

8.2.5 Veto

Maskinentreprenörerna har rätt att åberopa veto om Byggnads region missbrukarrätten att begära kontroll.

8.2.6 Rättelse och förhandlingsordning

Efter att fördjupad kontroll enligt § 3 punkten 8.2 har genomförts och Byggnads region skriftligen har påpekat de felaktigheter som upptäckts, har arbetsgivaren en månad på sig att rätta de fel som regionen påpekar. Rättelse ska ske avseende samtliga arbetstagare även om endast ett antal av dem varit föremål för kontroll. Regionen har rätt att kontrollera att rättelse har skett.

Förhandlingsordningen i § 10 gäller med följande avvikelser. Vid tvisteförhandling som föranletts av en fördjupad kontroll räknas tvåårsfristen för tvistens omfattning, enligt § 10 punkten 2.1, från den tidpunkt då regionen begärde fördjupad kontroll.

Lokal tvisteförhandling som grundar sig på en fördjupad kontroll bör vara slutförd inom fyra månader efter att motparten fått ta del av förhandlingsframställan.

§ 4 VISS FRÅNVARO OCH LEDIGHET

1 SJUKLÖN

1.1 Sjuklönens storlek och sjuklöneperioden

1.1.1 Utdrag ur 6 och 7 §§ lagen om sjuklön (1991:1047)

Sjuklöneperioden omfattar den första dag arbetstagarens förmåga är nedsatt på grund av sjukdom och de därpå följande 13 kalenderdagarna.

Ny sjukperiod som börjar inom fem (5) kalenderdagar från det en tidigare sjukperiod upphörde ska betraktas som samma sjuklöneperiod som den tidigare. Antal karensavdrag enligt lag får inte överstiga tio tillfällen under en tolv månaders period. Om det för arbetstagaren under de senaste tolv (12) månaderna gjorts karensavdrag från sjuklönen vid tio tillfällen från den nya sjuklöneperiodens början ska karensavdrag för ytterligare sjuklöneperioder inte göras. Sjuklönen ska då istället beräknas enligt vad som gäller för sjukfrånvaro överstigande 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid till och med dag 14 i sjukperioden.

1.1.2 Timavlönade

Sjuklönen utgör nedan angiven del av tidlön respektive prestationslön som arbetstagaren gått miste om till följd av nedsättningen i arbetsförmågan under sjuklöneperioden. Sjuklön respektive karensavdrag beräknas enligt nedan.

För sjukfrånvaro upp till 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid (karens) i sjukperioden	Utgas ingen lön
För sjukfrånvaro överstigande 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid till och med dag 14 i sjukperioden	Sjuklön utges med 80 procent för tid arbetstagaren skulle ha utfört arbete under sjuklöneperioden

1.1.3 Månadsavlönade

Den sjuklön som arbetsgivaren ska utge till arbetstagaren beräknas genom att avdrag görs från månadslönen enligt följande:

Frånvaro	Beräkning av löneavdrag	Löneavdrag
För sjukfrånvaro upp till 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid (karens) i sjukperioden	$(\text{månadslönen} \times 12) / (52 \times \text{veckoarbetstiden})$	per frånvarotimme
För sjukfrånvaro överstigande 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid till och med dag 14 i sjukperioden	$(20 \% \text{ av månadslönen} \times 12) / (52 \times \text{veckoarbetstiden})$	per frånvarotimme
$\geq$ Dag 15	$(\text{månadslönen} \times 12) / 365$	per frånvarodag*
>Hel kalendermånad	hela månadslönen	per kalendermånad

* Avdrag ska även göras avseende arbetsfria dagar (vardag, lördag, söndag och helgdag).

Anmärkningar

1. Med arbetstagarens genomsnittliga veckoarbetstid ovan avses veckoarbetstiden i timmar för en normalvecka utan helgdag. För arbetstagare med oregelbunden tjänstgöring beräknas ett snitt över en representativ period, i normalfallet tre månader.
2. Härutöver utges sjuklön, för sjukfrånvaro överstigande 20 procent av genomsnittlig veckoarbetstid (karens) i sjukperioden, med 80 procent av tillägg och rörliga lönedelar som arbetstagaren skulle ha varit berättigad till.
3. Med tillägg och rörliga lönedelar avses i detta sammanhang prestationslönedel och rörlig lönedel vid tidlön samt ersättning för inplanerad, förutsägbar och återkommande övertid, ersättningar för beredskapstjänst, skifttillägg, ersättningar för resa utom ordinarie arbetstid, obekväm arbetstid och förskjuten arbetstid.
4. När en arbetstagare avlönas med rörlig lön eller inslag av rörliga lönedelar baseras karensavdraget och sjuklöneberäkning på preliminära uppgifter och ett preliminärt avdrag och utbetalning av sjuklön görs. När de rörliga lönedelarna har fastställts genomförs den slutgiltiga beräkningen utifrån vad arbetstagaren faktiskt skulle intjänat under sjukperioden. Den slutgiltiga beräkningen kan därför komma att skilja sig från den preliminära beräkningen och avdragen respektive sjuklönens storlek kan därför förändras i efterhand.

1.2 Sjukanmälan m.m. – 8 och 9 §§ lagen om sjuklön

1.2.1 Sjukanmälan

Arbetstagaren har inte rätt till sjuklön för tid innan anmälan om sjukdomsfallet gjorts till arbetsgivaren. Föreligger laga förfall som hinder för anmälan, ska anmälan ske så fort hindret upphört.

1.2.2 Intyg m.m.

Arbetsgivaren är skyldig att utge sjuklön under tid från och med den sjunde kalenderdagen efter dagen för sjukanmälan endast om arbetstagaren styrker nedsättningen av arbetsförmågan och sjukperiodens längd under denna tid genom intyg av läkare eller tandläkare. Om särskilda skäl föreligger kan arbetsgivaren begära att arbetstagaren ska styrka nedsättningen av arbetsförmågan med läkarintyg från tidigare dag. Arbetsgivaren har rätt att anvisa läkare. Kostnader som är förenade med intyget som arbetsgivaren begärt betalas av arbetsgivaren.

1.2.3 Försäkran

Arbetstagaren ska efter anmälan lämna arbetsgivaren en skriftlig försäkran om att han har varit sjuk och i vilken omfattning arbetstagarens arbetsförmåga varit nedsatt på grund av sjukdomen.

Försäkran ska lämnas till arbetsgivaren på sätt som arbetsgivaren begär. Arbetsgivaren är inte skyldig att betala ut sjuklönen innan arbetstagaren har lämnat försäkran.

2 GRAVIDITETSLÖN

Gravid arbetstagare, som har beviljats graviditetspenning från Försäkringskassan, har rätt till graviditetslön från arbetsgivaren om hon har varit anställd hos arbetsgivaren under minst ett (1) år.

Graviditetslön uppgår till 10 procent av utgående lön. Graviditetslön utges i samband med ordinarie löneutbetalningstillfälle under aktuell period.

3 FÖRÄLDRAPENNINGTILLÄGG

Under föräldraledighet har arbetstagare rätt till föräldrapenningtillägg enligt vid var tid gällande avtal om försäkring om kompletterande föräldrapenning mellan Svenskt Näringsliv och LO och PTK.

Föräldrapenningtillägget (FPT) administreras av AFA försäkring. Arbetstagaren ansöker själv om föräldrapenningtillägget via AFA försäkring.

4 HELGLÖN

4.1 Timavlönade

För trettondagen, långfredag, annandag påsk, 1 maj, Kristi Himmelfärds dag, nationaldagen, midsommarafton, julafton, juldagen, annandag jul, nyårsafton och nyårsdagen som infaller på en vardag (måndag till fredag), utges helglön.

Vid heltidsarbete ska helglön utges för åtta timmar och motsvara utgående timlön för åtta timmar oavsett om arbetstagaren skulle ha arbetat fler eller färre antal timmar aktuell dag. Helglön utges inte när arbete utförs på helglöneberättigad dag.

Om enstaka arbetstimmar utförs på helgdag, dock högst två timmar per helgdag, utges både lön för arbetad tid och helglön för åtta timmar. Utförs arbete mer än två timmar reduceras helglöneersättningen i förhållande till arbetad tid. Vid lägre arbetstidsmätt än heltid utbetalas helglön i förhållande till arbetstidsmättet.

Helglön utges under förutsättning att den anställde för arbetsgivarens räkning arbetat för honom gällande full arbetstid närmast före och efter helgdagen.

Med arbetad tid jämföras:

- Sjukdom under arbetsgivarperioden
- Uttryckligen beviljad ledighet
- Överenskommen inarbetad tid
- Semester
- Permittering under de fyra första veckorna av permitteringstiden

Helglön utges inte om arbetstagaren har fått eller varit berättigad till ersättning från Försäkringskassan aktuell dag. Om arbetstagaren har fått ersättning eller hade kunnat få ersättning avseende del av aktuell dag ska helglönen reduceras i motsvarande mån.

4.2 Månadsavlönade

Helglön ingår i månadslönen.

4.3 Nationaldagen

De år som Nationaldagen infaller på en lördag eller söndag ska en permissionsdag läggas ut samma år. Arbetsgivaren ska samråda med arbetstagarer om utläggningen.

5 FRIDAGAR

Jul-, nyårs-, påsk-, pingst- och midsommarafton är fridagar, som innebär att arbetstagare har rätt till ledighet.

6 LEDIGHET FÖR UPPDRAG

Arbetstagare har rätt till nödvändig tjänstledighet för deltagande i politiska val samt för offentliga och fackliga uppdrag för sin organisation.

Arbetstagaren ska anmäla sådan tjänstledighet till arbetsgivaren senast 14 dagar innan uppdraget ska börja eller, om så inte kan ske, så snart arbetstagaren får veta att denne behöver vara tjänstledig av ovan angivna skäl. Arbetstagaren ska i samband med anmälan om tjänstledighet uppge hur lång tid tjänstledigheten beräknas vara.

7 RÄTT TILL PERMISSION

Med permission förstås kort ledighet, som ersätts med utgående lön under högst en dag. Vid nära anhörigs begravning kan permission dock också omfatta nödvändiga (högst två) resdagar.

Permission kan beviljas i följande fall:

- Egen vigsel.
- Egen 50-årsdag.
- Förstagångsbesök hos läkare och tandläkare vid akut sjukdom eller olycksfall samt hälsoundersökning hos företagshälsovården efter kallelse därifrån.
- Besök vid sjukvårdsinrättning eller företagshälsovårdcentral efter remiss av företagsläkare (dvs. läkare i företagshälsovården eller om sådan saknas annan läkare) samt högst tre av läkaren med anledning därav föreskrivna återbesök eller vidareremitteringar till läkare eller sjukvårdsinrättning.
- Nära anhörigs frånfälle.
- Nära anhörigs begravning.
- Plötsligt svårt sjukdomsfall hos hemmaboende nära anhörig samt för barn som inte är hemmaboende och för vilket arbetstagaren har underhållsskyldighet enligt lag, dock inte i de fall arbetstagaren har rätt till tillfällig föräldrapenning.

Som nära anhörig räknas make/maka, sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden och partner i registrerat partnerskap, barn, barnbarn, syskon, föräldrar och svärföräldrar samt mor- och farföräldrar.

Om en arbetstagare är helt eller delvis frånvarande från arbetet på grund av förstagångsbesök hos läkare med anledning av akut sjukdom eller olycksfall som inte omfattas av Trygghetsförsäkringen (TFA), har arbetstagaren rätt till permission under förutsättning att arbetstagaren inte är sjuk påföljande dag.

Om arbetstagaren är sjuk även påföljande dag utgör den första dagen istället karensdag, för vilken ingen permission ska erhållas.

Arbetstagare som arbetat del av dag och därefter måste lämna arbetsplatsen under resten av arbetsdagen på grund av arbetsskada, ska erhålla permission för den tiden. Om arbetstagaren är sjuk påföljande dag ersätts den som dag två enligt sjuklönereglerna, § 4, punkten 1.1.2 och punkten 1.1.3.

En förutsättning för rätt till utgående lön är dock att arbetsskadan inte föranleder sjukskrivning för längre tid än 14 dagar räknat från och med insjuknandedagen enligt lagen om allmän försäkring.

Vid olycksfall i arbete som kräver läkar- eller sjukvård ersätter arbetsgivaren den dag då olycksfallet inträffar, eventuella extra resekostnader till läkare eller sjukhus, såvida dylika ersättningar inte utgår på annat sätt.

Anhållan om permission ska göras i så god tid som möjligt. Orsaken till permissionen ska styrkas på förhand eller, om så inte kan ske, i efterhand om arbetsgivaren så begär.

8 ARBETSTIDSFÖRKORTNING

8.1 Intjänandeår

Heltidsanställd arbetstagare som arbetat hela perioden från 1 april - 31 mars (intjänandeår) intjänar rätt till arbetstidsförkortning med 40 timmar för respektive uttagsår som börjar 1 april 2025, 1 april 2026 och första april 2027.

Vid annan sysselsättningsgrad än heltid intjänas arbetstidsförkortning i proportion härtill. För arbetstagare som inte arbetar hela perioden, dvs. som börjar eller slutar sin anställning under perioden eller är frånvarande av orsak som inte ersätts med lön av arbetsgivaren, beräknas intjänanderätten av arbetstidsförkortningen med $\frac{1}{365}$ av 40 timmar för varje övrig anställningsdag. Avdrag ska inte göras för schemalagd ledighet.

Intjänad arbetstidsförkortning ska avrundas till närmaste hela antal timmar. Avrundningen sker per den 31 mars varje år.

Fackligt, obetalt, arbete enligt Förtroendemannalagen ska inte medföra minskning av arbetstidsförkortningen såvida ledigheten är begränsad till maximalt 45 arbetsdagar per intjänandeår.

En arbetstagare som fått minskad arbetstidsförkortning på grund av ledighet kan kompensera detta genom övertidsarbete. Övertid är alltså arbetstidsförkortningsgrundande.

I slutet av varje intjänandeår ska övertiden läggas till grund för arbetstidsförkortningen. Dock kan arbetstidsförkortningen aldrig överstiga det antal timmar arbetstidsförkortning som arbetstagaren har rätt till när denne arbetar enligt fastställt arbetstidsmått enligt § 2 punkten 1. Sådan övertid som inte nyttjas för att öka arbetstidsförkortningen kan inte föras över till nästkommande intjänandeår.

8.2 Ledighet med utgående lön efter intjänandeår

Efter att intjänandeåret har löpt ut har arbetstagare rätt att under kommande årsperiod (1 april till och med 31 mars) kallat uttagsåret ta ut ledighet/arbetstidsförkortning med utgående lön i den omfattning som tjänats in enligt § 4 punkten 8.1.

8.3 Förläggning och utläggning av ledighet

Ledigheten förläggs under uttagsåret efter överenskommelse mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Verksamhetens krav ska i största möjliga mån beaktas. Arbetsgivaren ska, dock så långt det är möjligt, beakta arbetstagarens önskemål om förläggning av ledigheten.

8.4 Ersättning istället för arbetstidsförkortning

Om anställning upphör utan att arbetstidsförkortning har tagits ut eller om intjänad arbetstidsförkortning inte har tagits ut vid uttagsårets utgång, erhåller arbetstagare istället ersättning med utgående lön vid uttagsårets utgång eller tidpunkten för anställningens upphörande. För det fall arbetstagaren är permitterad vid uttagsårets utgång ska ersättningen istället beräknas på senast utgående lön för arbetad tid.

9 TJÄNSTLEDIGHET OCH ANNAN FRÅNVARO UTAN RÄTT TILL LÖN

9.1 Timavlönade

Vid frånvaro utgår ingen ersättning avseende den tid arbetstagaren har varit frånvarande.

9.2 Månadsavlönade

9.2.1 Beräkning av löneavdrag

För frånvaro, som enligt lag eller avtal inte medför rätt till lön, ska avdrag från månadslönen göras enligt följande:

Frånvaro	Beräkning av löneavdrag	Löneavdrag
Del av dag	$(\text{månadslönen} \times 12) / (52 \times \text{veckoarbetstiden})$	per frånvarotimme
≤ 5 arbetsdagar	$(1/21) \times \text{månadslönen}$	per frånvarodag
> 5 arbetsdagar < 1 kalendermånad	$(\text{månadslönen} \times 12) / 365$	per frånvarodag*
Hel kalendermånad	hela månadslönen	per kalendermånad

* Avdrag ska även göras avseende arbetsfria dagar (vardag, lördag, söndag och helgdag).

Vid frånvaro med tillfällig föräldrapenning görs avdrag enligt tabellen ovan.

9.2.2 Beräkning av lön vid påbörjande och avslutande av anställning

Om en arbetstagare börjar eller slutar sin anställning under löpande kalendermånad ska lön utges per kalenderdag anställningen omfattar.

Lönen per kalenderdag beräknas enligt följande:

$$(\text{månadslönen} \times 12) / 365$$

§ 5 PERMITTERING OCH VÄNTETID

1 PERMITTERING

1.1 Definition

Permittering innebär att arbetsgivare under pågående anställning på grund av arbetsbrist, driftstörning, otjänligt väder eller annan sådan omständighet inte tillhandahåller arbetstagare något arbete samt befriar arbetstagaren från hans närvaroskyldighet.

1.2 Ersättning

Under permittering utges grundlön enligt § 3 punkterna 6.1, 7.2 och 7.3. Grundlönen beräknas med hänsyn till det antal timmar på arbetstagarens ordinarie arbetstid, som arbetstagaren skulle ha arbetat.

Lön utges inte vid permittering som föranleds av

- arbetstagarens eget vållande,
- olovlig konflikt inom LO:s område, eller
- myndighets beslut som arbetsgivaren inte har haft anledning att räkna med.

1.3 Permittering vid semesterstängning

Arbetstagare som permitteras på grund av semesterstängning i samband med huvudsemestern har rätt till grundlön under semesterstängningen.

Under de tio första permitteringsdagarna ska dock antalet permitteringsdagar reduceras i förhållande till hur många dagar med semesterlön/semesterersättning arbetstagaren har tjänat in föregående intjänandeår. Detta gäller oavsett hos vilken/vilka arbetsgivare semesterretten har tjänats in. Om t.ex. arbetstagaren har tjänat in tre semesterdagar är arbetstagaren berättigad till sju permitteringsdagar under de första tio semesterdagarna.

Se även Bilaga A1 § 20 (Avtal om anställningsskydd) samt Bilaga I punkten 2.3 (Särskilda semesterregler).

1.4 Förhandling och återgång i arbete

Vid permittering hel dag eller mer ska i förekommande fall förhandlingskyldighet iakttas enligt Bilaga A1 § 27. Förhandlingsskyldighet föreligger

inte vid permittering på grund av otjänligt väder eller annat oförutsett driftsavbrott.

Innan arbetsgivare beslutar om permittering hel dag eller mer, på grund av otjänligt väder eller annat oförutsett driftsavbrott, ska arbetsgivaren meddela arbetstagaren orsaken till permitteringen och om möjligt den beräknade längden på permitteringen. Arbetsgivaren ska lämna motsvarande information till MB-grupp/kontaktombud eller facklig förtroendeman bland de anställda på arbetsplatsen.

När arbetstagare permitteras ska arbetsgivaren informera arbetstagaren om hur och på vilket sätt återgång i arbete ska ske. Arbetstagaren är skyldig att följa arbetsgivarens instruktioner samt att utan dröjsmål återgå i arbete när det hinder som orsakade permitteringen har upphört.

2 VÄNTETID

2.1 Definition

Väntetid är tid när arbetstagaren är skyldig att närvara på arbetsplatsen i väntan på att arbetsgivaren kan tillhandahålla arbetstagaren arbete. Väntetid kan t.ex. uppstå på grund av arbetsbrist, driftstörning eller otjänligt väder.

2.2 Ersättning

Under väntetid utges grundlön enligt § 3 punkterna 6.1, 7.2 och 7.3 för berörd arbetstagare (prestations-, tim- och månadsavlönad).

3 GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

3.1 Avbrytande av arbete på grund av otjänligt väder

Om arbete inte kan utföras på grund av otjänligt väder bör arbetsgivaren avbryta arbetet. Arbetstagare som själv vill avbryta arbete på grund av otjänligt väder, eller annat hinder, ska anmäla detta till arbetsgivaren. Arbetsgivaren avgör om arbetet ska avbrytas eller inte och om annat arbete ska anvisas.

Arbetstagare ska stanna kvar på arbetsplatsen om arbetstagaren inte har fått tillstånd från arbetsgivaren att lämna arbetsplatsen.

Lämnar arbetstagare arbetsplatsen utan tillstånd har arbetstagaren inte rätt till lön under den tid arbetstagaren är olovligen frånvarande.

3.2 Erbjudande om annat arbete

Arbetsgivare har i en permitterings- eller väntetidssituation rätt att anvisa arbetstagare annat arbete. Arbetstagare får inte vägra att utföra anvisat arbete.

Arbetstagare som är anställd för "visst arbete" enligt Bilaga A1 § 4 punkten 1 får, oavsett bestämmelsen i första stycket, avböja att utföra anvisat arbete. Om arbetstagaren avböjer anvisat arbete på samma ort förlorar dock arbetstagaren sin rätt till grundlön under permitteringen eller väntetiden.

Om arbetsgivare i en permitterings- eller väntetidssituation anvisar annat arbete på en ackordsarbetsplats ska samråd äga rum enligt Bilaga A1 § 28.

3.3 Turordning

Vid beslut om permittering och väntetid är reglerna om turordning i Bilaga A1 inte tillämpliga.

§ 6 RESEERSÄTTNING OCH TRAKTAMENTE

1 RESKOSTNADSERSÄTTNING VID DAGLIGA RESOR

Vid dagliga resor mellan arbetstagarens fasta bostad och arbets-platsen utom arbetstiden utges reskostnadsersättning till berörd arbetstagaren avseende ett minsta avstånd från bostaden om två (2) kilometer enkel resväg. Maximal ersättning per dag enligt 1) och 2) nedan, beräknas på ett avstånd om högst 120 kilometer enkel resväg.

Parterna är överens om att för det fall att det högsta skattefria avdragsbeloppet för tjänsteresor och traktamenten ändras i skattelagstiftningen uppåt eller nedåt så ska gällande belopp för dagliga resor respektive traktamenten vid samma tidpunkt förändras på samma sätt i Entreprenadmaskinavtalet.

Reskostnadsersättning utges för resväg, enligt § 6 punkten 3.5, enligt följande:

1. Vid körning med egen bil

Ersättning utges avseende resväg mellan arbetstagarens bostad och arbetsplats med 2,50 kr/km.

2. Vid resa med annat färdmedel än egen bil

Ersättning utges för styrkta kostnader för allmänna färdmedel eller av Skatteverket godkända schablonbelopp för andra fordon upp till ett högsta belopp om 2,50 kr/km.

(Enligt Skatteverkets regler godkänns ett schablonbelopp om 1/20 av värdet för ett periodkort (månadskort) per dag som avdragsgill kostnad för kollektiva färdmedel.)

3. Vid samåkning i bil

Vid samåkning får arbetstagare samåkningsersättning* för resväg mellan respektive arbetstagares bostad och arbetsplatsen. Arbetsgivaren och berörda arbetstagare kan träffa särskild överenskommelse om annan färdsträcka än resväg.

Föraren erhåller ersättning enligt 1) ovan samt därutöver samåkningsersättning för resväg mellan respektive passagerares bostad och arbetsplatsen för varje i fordonet medföljande passagerare med 0,60 kr/km.

Varje medföljande passagerare erhåller samåkningsersättning för resväg mellan passagerarens bostad och arbetsplatsen med 0,60 kr/km.

* Samåkningsersättning är ersättning för vilken arbetsgivaren ska erlägga sociala avgifter och göra avdrag för preliminärskatt enligt gällande lagstiftning.

4. Färdmedel m.m. som tillhandahålls av arbetsgivaren

För resväg där arbetsgivaren tillhandahåller färdmedel eller om reskostnaden ersätts av arbetsgivaren på annat sätt utges ingen ersättning.

Ersättning för resväg tur och retur mellan bostaden och den plats där det av arbetsgivaren tillhandahållna fordonet avhämtar arbetstagaren** utges med 2,50 kr/km.

** Kvalifikationsgränsen om två kilometer i första stycket gäller inte i detta fall.

2 TRAKTAMENTE

2.1 Traktamente vid övernattnig

Vid arbete på ort som är belägen minst 70 kilometer enkel resväg från bostaden (förrättningsort), erhåller arbetstagare vid övernattnig, traktamente eller fri kost respektive fri logi. Vad som avses med bostaden framgår av § 6 punkterna 2.2, 3.1–3.3 och 3.8–3.9.

2.2 Traktamentsersättning

Traktamente inkluderande kost och logi utges med 435 kr per dag (gäller 2025) då övernattnig har skett på förrättningsorten. Belopp för 2026 och 2027 fastställs av parterna med hänsyn till Skatteverkets anvisningar.

Om arbete utförs på förrättningsort och varken arbetstagare eller arbetsgivare kan ordna logi inom en radie av tio kilometer från arbetsplatsen, jämställs tillfällig bostad med i § 6 punkten 1 omnämnd fast bostad. Detta innebär att arbetstagaren i sådant fall är berättigad till reskostnadsersättning

Traktamentsbeloppet reduceras med 35 procent när arbetsgivaren tillhandahåller fri logi enligt § 6 punkten 2.4.

2.3 Samråd om boende på förrättningsort

Arbetsgivare samråder med arbetstagare innan arbetet påbörjas på förrättningsorten, för att undersöka förutsättningarna för arbetet på förrättningsorten med en gemensam målsättning om att finna lösningar som säkerställer ett ändamålsenligt och godtagbart boende enligt § 6 punkten 2.4.

Arbetstagare som vid samrådet framför önskemål till arbetsgivaren att denne ska tillhandahålla logi är berättigad till förrättningstillägg om arbetsgivaren inte kan tillhandahålla logi. Arbetstagare har även rätt till förrättningstillägg om arbetsgivaren avstår från möjligheten att samråda enligt första stycket.

2.4 Fri kost och logi samt boendestandard

Om överenskommelse träffas mellan arbetsgivare och arbetstagare om fri kost ska traktamentsbeloppet reduceras med 55 procent för kost. Om överenskommelse träffas mellan arbetsgivare och arbetstagare om fri logi eller om arbetsgivaren vid samråd enligt § 6 punkten 2.3 ordnar logi ska traktamentsbeloppet reduceras med 35 procent.

Om arbetsgivare tillhandahåller logi ska login som erbjuds vara av ändamålsenlig och godtagbar standard. Varje arbetstagare har rätt till goda toalett- och duschmöjligheter. När flera arbetstagare bor på samma förläggning ska minst ett gemensamhetsutrymme finnas samt matlagningsmöjligheter och kylskåpsförvaring.

2.5 Förrättningstillägg

Förrättningstillägg* utges om arbetstagaren har övernattat på förrättningsorten, med 35 procent av traktamentsbeloppet enligt § 6 punkten 2.2, för varje dag då arbetstagare utfört arbete under de första 90 kalenderdagarna på förrättningsorten. Efter 90 kalenderdagar på förrättningsorten utges förrättningstillägg till berörd arbetstagare, enligt samma förutsättningar, med 20 procent av traktamentsbeloppet. Rätt till förrättningstillägg för arbetstagare upphör därefter enligt reglerna i § 6 punkten 2.6.

Förrättningstillägg utges inte när arbetsgivaren tillhandahåller fri logi enligt § 6 punkten 2.4.

* Förrättningstillägg är ersättning för vilken arbetsgivaren ska erlagga sociala avgifter och göra avdrag för preliminärskatt enligt gällande lagstiftning.

2.6 Tidsbegränsning

Arbetstagare har rätt till traktamente vid arbete på en och samma förrättningsort under en sammanhängande period av högst två (2) år.

Efter utgången av ovanstående 2-årsperiod kan arbetsgivare och arbetstagare vid fortsatt förrättning på samma ort träffa överenskommelse om förlängning av rätten till traktamente. En sådan överenskommelse ska vara skriftlig och avse en tidsbestämd period.

Vid ett bestämt projekt som varar längre än två (2) år ska dock arbetstagaren uppbära traktamente tills projektet är slutfört.

Med förrättningsort avses enligt avtalet ett geografiskt område inom en radie av 3,5 mil med utgångspunkt från första arbetsplatsen förenad med rätt till traktamente.

Byte av "förrättningsort" sker då arbetstagaren under minst fyra (4) veckor övergår till arbete på ny arbetsplats utanför en radie av 3,5 mil räknad från närmast föregående "radiearbetsplats".

2.7 Påbörjande och avslutande av förrättning

2.7.1 Reskostnadsersättning

För resor i samband med första inställelse till och avflyttning från förrättningsorten utges reskostnadsersättning beräknad enligt § 6 punkten 1. Ersättning utges i dessa fall för faktisk resväg och är inte begränsad till traktamentsbeloppet.

2.7.2 Restid och ersättning för restid

Arbetstagare har rätt till ersättning för den restid som är nödvändig för resa till och från förrättningsort, dock högst för tolv (12) timmar per dygn, i förekommande fall minskad med samma dag arbetade timmar.

För restid under och utanför ordinarie arbetstid utges grundlön enligt § 3 punkterna 6.1, 7.2 och 7.3.

2.7.3 Reducerat traktamente

Påbörjas vid första inställelse resa till förrättningsorten senare än klockan 12.00 eller avslutas hemresa vid avflyttning från förrättningsorten före klockan 19.00, utges halvt traktamente för den dagen.

2.8 Förrättning under semester, helgdag, fridag och schemalagd ledighet

Under pågående förrättning erhåller traktamentsberättigad arbetstagare som ersättning för mellanliggande semester, helgdag, fridag eller schemalagd ledighet ett traktamente per dag, dock högst två traktamenten under en sammanhängande ledighet.

2.8.1 Traktamente vid olycksfall och sjukdom

Arbetstagaren har rätt till traktamente för dag då han på grund av olycksfall eller sjukdom är oförmögen att arbeta, dock för högst 30 dagar. Om arbetsgivaren beordrar hemresa och sjukdomen inte utgör något hinder för hemresa, utges istället för traktamente ersättning för hemresa enligt § 6 punkten 2.7.

Arbetstagaren är skyldig att inom två (2) dagar anmäla inträffad arbetsoförmåga till arbetsgivaren samt att på arbetsgivarens uppmaning uppvisa läkarintyg. Rätt till ersättning enligt första stycket föreligger endast om anmälan har skett och intyg har uppvisats på arbetsgivarens uppmaning.

2.9 Tillhandahållande av logi för arbetstagare bosatta utomlands i vissa fall

För arbetstagare som är bosatt* utanför Sverige och har ett avstånd av minst trettio mil mellan bostad och arbetsplats på förrättningsort och för vilken tillfällig bostad fastställts enligt punkten 3.8 gäller att arbetsgivaren ska ordna och bekosta logi på förrättningsorten alternativt utge 35% av traktamentsbeloppet enligt punkten 2.2. Därutöver har arbetstagaren rätt till förrättningsstillägg enligt punkten 2.5.

- Stadigvarande bosatt/mantalsskriven.

3 GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

3.1 Reskostnadsersättning då arbetstagare flyttar sin fasta bostad

När tillsvidareanställd arbetstagare flyttar sin fasta bostad bör arbetsgivaren och arbetstagaren träffa skriftlig överenskommelse om förutsättningarna för att tillämpa bestämmelserna om reskostnadsersättning enligt § 6 punkten 1.

Om sådan överenskommelse inte träffas gäller följande:

Arbetstagare, som flyttar sin fasta bostad **inom** det för arbetstagaren i företaget fastställda turordningsområdet, blir berättigad till reskostnadsersättning enligt i § 6 punkten 1 angivna förutsättningar. Ersättning utges med utgångspunkt från den nya fasta bostaden först efter slutförandet av det byggprojekt som pågick vid flyttningen och där den anställde arbetar, dock tidigast tre (3) månader efter flyttningen.

Arbetstagare som flyttar **utanför** det för arbetstagaren i företaget fastställda turordningsområdet och då får en längre resväg, blir endast berättigad till högre ersättning efter särskild överenskommelse med arbetsgivaren.

Om arbetstagare, som har rätt till reskostnadsersättning enligt § 6 punkten 1, flyttar sin bostad närmare arbetsplatsen utges det lägre beloppet från och med flyttdagen.

Bestämmelserna i denna punkt gäller inte om tillfällig bostad fastställts vid nyanställning eller vid varaktig omplacering enligt Bilaga A1 § 9.

3.2 Traktamente då arbetstagare flyttar sin fasta bostad

Om arbetstagare, som uppbär traktamente enligt § 6 punkten 2, flyttar sin fasta bostad närmare förrättningsorten och avståndet då blir kortare än 70 kilometer enkel färdväg, upphör rätten till traktamente från och med den dag då flyttningen skedde. Därefter utges reskostnadsersättning enligt § 6 punkten 1.

3.3 Flyttning av fast bostad

Arbetstagare är skyldig att omgående till arbetsgivaren skriftligen anmäla flyttning av sin fasta bostad.

3.4 Beräkning av kostnadsersättning

Vid olovlig frånvaro utges ersättningar enligt § 6 punkterna 1 och 2 i proportion till den arbetade tiden för den dagen.

3.5 Resväg

Med resväg avses kortast farbara färdsträcka på allmän väg mellan bostad och arbetsplats.

3.6 Ersättning för faktisk resväg och resväg

Arbetstagare är aldrig (oavsett bestämmelserna i övrigt i § 6) berättigad till högre ersättning än för faktisk resväg och resväg.

3.7 Central anläggning

Till förare av maskiner, kranar och fordon samt förrådsarbetare, reparatörer och därmed jämställda arbetstagare, vilka anställts så att företagets verkstad, förråd eller annan liknande central anläggning utgör den naturliga bas, från vilken arbetstagarna beordras till olika företags arbetsplatser, utges inte förmåner enligt denna paragraf vid arbete på verkstaden, förrådet etc.

3.8 Anställnings ingående

Vid nyanställning, då arbetstagarens fasta bostad ligger utanför överenskommet turordningsområde eller är så belägen att daglig hemresa inte kan ske, ska, om inte annat överenskommes mellan arbetsgivaren och arbetstagaren, arbetsgivaren fastställa tillfällig bostad (adress) på den främmande orten. Den tillfälliga bostaden är därefter att betrakta som arbetstagarens fasta bostad vid tillämpningen av § 6.

Vid arbete på den ort där arbetstagaren har sin fasta bostad tillämpas huvudregeln i § 6 beträffande reskostnadsersättning och traktamente.

3.9 Tillfällig bostad vid varaktig omplacering

Bestämmelser om reskostnadsersättning och traktamente vid fastställande av tillfällig bostad i samband med omplacering regleras vidare i Bilaga A1 § 9, tillhörande protokollsanteckning punkten 2 samt övergångsbestämmelse och anmärkning till nämnd protokollsanteckning.

3.10 Underlag för kostnadsersättningar

Arbetstagare är skyldig att som en förutsättning för erhållande av kostnadsersättningar på arbetsgivarens begäran fylla i och underteckna en av arbetsgivaren tillhandahållen blankett. Om inte annat anges ska sådan

blankett samt erforderliga verifikationer lämnas till arbetsgivaren för varje löneperiod eller annan fastställd period.

4 ANVÄNDANDE AV EGEN BIL I TJÄNSTEN

4.1 Överenskommelse

Arbetsgivaren har inte rätt att kräva att arbetstagare använder egen bil i tjänsten för arbetsgivarens räkning.

Arbetstagare har inte heller rätt att kräva att få använda egen bil i tjänsten för arbetsgivarens räkning. Föreligger ett ömsesidigt intresse mellan arbetsgivaren och arbetstagare gäller följande regler då dessa parter träffar överenskommelse om att arbetstagaren ska använda egen bil i tjänsten.

4.2 Tillämpningsområde

En förutsättning för tillämpning av reglerna om bilersättning enligt

§ 6 punkten 4.3 är att arbetstagaren använder egen bil i tjänsten under arbetstiden enligt generella eller i det enskilda fallet lämnade anvisningar.

Om arbetstagare använder egen bil i tjänsten under arbetstiden kan arbetsgivare och arbetstagare även träffa överenskommelse om att sådan bilersättning ska utges vid dagliga resor utom arbetstiden mellan bostaden och arbetsplatsen i stället för reskostnadsersättning enligt § 6 punkten 1.

Om arbetstagare använder egen bil i tjänsten kan överenskommelse träffas om att bilersättning enligt § 6 punkten 4.3 ska utges vid första inställelse och avflyttning från arbetsplats på förrättningsort.

4.3 Bilersättning

Om arbetsgivaren och arbetstagaren är överens om att arbetstagaren ska använda egen bil i tjänsten enligt i § 6 punkten 4.2 angivna förutsättningar utges särskild bilersättning för det antal mil arbetstagaren har kört i tjänsten enligt nedan:

<i>Antal mil per kalenderår</i>	<i>Ersättning</i>
≤ 1000	30 kr/mil
1001–2000	26 kr/mil
> 2000	24 kr/mil

Utöver ovanstående ersättningar kan överenskommelse endast träffas om släpvagnstillägg.

4.4 Vägtullar och trängselavgifter

Om arbetstagare på arbetsgivarens begäran företar tjänsteresa med egen bil och därvid inte kan undvika att passera vägtull eller väg som är belagd

med trängselavgift har arbetstagaren rätt att mot uppvisande av verifikation eller underlag enligt § 6 punkten 3.10 få ersättning för avgiften. Med tjänsteresa avses inte dagliga resor till och från arbetet.

§ 7 UTBETALNING AV LÖN M.M.

1 UTBETALNING AV LÖN

1.1 Löneutbetalningsperioder

Lön utbetalas antingen i 2-veckorsperioder eller månadsvis.

1.2 Utbetalning av lön i 2-veckorsperioder

Vid 2-veckors löneperioder utbetalas lön och övriga ersättningar varannan helgfri torsdag enligt följande:

- Vid tidlön utbetalas överenskommen timlön.
- Vid prestationslön utbetalas överenskommen utbetalningsnivå.

Infaller avlöningsdag på helgdag förskjuts avlöningsdagen till närmast föregående vardag.

Löneperioden omfattar den 2-veckorsperiod som infaller högst tio(10) arbetsdagar före avlöningsdagen.

Infaller avlöningsdag under semesterperioden, sker löneutbetalning på vanligt sätt, om inte överenskommelse om annat träffas mellan arbetsgivaren och arbetstagaren.

1.3 Månadsvis utbetalning av lön

Lön och övriga ersättningar utbetalas vid ett tillfälle senast den 25:e under varje kalendermånad enligt följande:

- Vid tidlön utbetalas överenskommen timlön respektive månadslön.
- Vid prestationslön utbetalas överenskommen utbetalningsnivå.

Ovanstående regler kan tillämpas antingen som efterskotts- eller förskottslön i enlighet § 7 punkterna 1.6 och 1.7. Efterskottslön ska tillämpas om inte annan överenskommelse träffas mellan företag och berörd MB-grupp, eller om sådan saknas, lokal facklig organisation.

Vid varje företag ska en tidbrytningsdag fastställas.

1.4 Utbetalning vid tvist om prestationslönepremie

Har tvist uppstått vid prestationslönearbete med yrkande om ytterligare betalning, utbetalas den del av prestationslönen som inte är föremål för tvist.

1.5 Byte av löneutbetalningsperiod

Arbetsgivaren är skyldig att informera arbetstagare om byte av löneutbetalningsperiod.

1.6 Exempel på utbetalning av lön i efterskott

Lön och övriga ersättningar ska vara arbetstagaren tillhanda den 25:e i varje månad.

Tidbrytningsdag är den 9:e i varje månad. Den första löneperioden omfattar 1–9 oktober. Lön och ersättningar betalas ut den 25 oktober. Därefter löper löneperioderna fr.o.m. den 10:e i en månad t.o.m. den 9:e i nästa månad.

Prestationslönepremie betalas ut var tredje månad.

Arbetstagare ska rapportera arbetad tid och frånvarotid till arbetsgivaren.

Exempel:

Avstämningsperiod 1: 10 oktober–9 januari.

23 januari framställs tidsuppgifter för hela avstämningsperioden. Avstämningen görs fr.o.m. den 26 januari och prestationslönepremie betalas ut den 25 februari.

Avstämningsperiod 2: 10 januari–9 april.

24 april framställs tidsuppgifter för hela avstämningsperioden. Avstämningen görs fr.o.m. den 27 april och prestationslönepremien betalas ut den 25 maj.

1.7 Exempel på utbetalning av lön i förskott

Lön ska vara arbetstagaren tillhanda den 25:e i varje månad och avser hela den aktuella månaden.

Övriga ersättningar betalas ut den 25:e i månaden efter den aktuella månaden.

Avdrag regleras månadsvis i efterskott. Tidbrytningsdag är den sista i varje månad.

Prestationslönepremie betalas ut var tredje månad.

Arbetstagare ska rapportera arbetad tid och frånvarotid till arbetsgivaren.

Exempel:

Avstämningsperiod 1: 1 oktober–31 december.

23 januari framställs tidsuppgifter för hela avstämningsperioden. Avstämningen görs fr.o.m. den 26 januari och prestationslönepremien betalas ut den 25 februari.

Avstämningsperiod 2: 1 januari–31 mars.

24 april framställs tidsuppgifter för hela avstämningsperioden. Avstäm-

ningen görs fr.o.m. den 27 april och prestationslönepremien betalas ut den 25 maj.

2 LÖNESPECIFIKATION

Arbetstagaren ska i anslutning till avlöningsdagen för varje löneperiod erhålla en lönespecifikation med uppgifter om organisationsnummer, avlöningsdag, lönebelopp samt lönetillägg, antal arbetstimmar/

arbetsdagar, antalet betalda och sparade semesterdagar samt löneavdrag.

Under förutsättning att det är tekniskt möjligt i företagets befintliga lönesystem ska även arbetstidsförkortningssaldo, kompensationssaldo och ersättning för semesterlönegrundande frånvaro framgå av lönespecifikationen. Om det inte är tekniskt möjligt ska arbetstagaren på begäran kunna få motsvarande uppgift skriftligen från arbetsgivaren.

3 PÅFÖLJD VID FÖRSENAD LÖNEUTBETALNING

Utbetalas inte lön och övriga ersättningar på bestämd dag är arbetstagaren berättigad till ränta om 2 procent på bristande belopp per vecka under högst fem (5) veckor. Efter utgången av dessa fem veckor ska på lönefordran utgå årlig ränta som med 5 procent överstiger den av Riksbanken fastställda referensränta som gällde på ifrågavarande avlöningsdag, till dess betalning sker.

Påbörjad vecka räknas som hel vecka.

§ 8 ARBETETS LEDNING OCH FÖRENINGSRÄTT

1 ARBETETS LEDNING

Med iakttagande av lag och avtalets bestämmelser i övrigt har arbetsgivaren rätt att leda och fördela arbetet, att fritt anställa eller skilja arbetstagare från anställning samt att anvisa arbetstagare arbetsuppgifter som ska utföras, oavsett om arbetstagaren är organiserad eller inte.

2 FÖRENINGSRÄTT

Föreningsrätten får inte kränkas.

Om arbetstagare anser att avskedande har ägt rum under omständigheter som kan tolkas som angrepp på föreningsrätten ska arbetstagaren, innan andra åtgärder vidtas, genom sin organisation påkalla undersökning för att få rättelse.

3 ARBETSGIVARENS STÄLLFÖRETRÄDARE

Arbetsgivarens ställföreträdare omfattas inte av detta avtal. Med arbetsgivarens ställföreträdare avses här arbetstagare som leder, fördelar och kontrollerar arbetet, endast tillfälligtvis deltar direkt i arbetet, normalt har månadslön samt inte har andel i prestationslönepremie.

§ 9 AFA-FÖRSÄKRINGAR

Arbetsgivare är skyldig teckna följande försäkringar enligt gällande överenskommelser mellan Svenskt Näringsliv (tidigare SAF) och LO samt följa de branschregler som fastställs av AFA Försäkring.

- 1) Tjänstegrupplivförsäkring (TGL)
- 2) Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS)
- 3) Avtalspension (SAF – LO)
- 4) Omställningsförsäkring (Omställningsstöd och AGB)
- 5) Trygghetsförsäkring (TFA)
- 6) Försäkring föräldrapenningtillägg (FPT)

§ 10 FÖRHANDLINGSORDNING I RÄTTSTVISTER

1 FÖRHANDLING

1.1 Tillämpningsområde

Uppkommer tvist mellan arbetsgivare och arbetstagare eller deras organisationer rörande tolkning eller tillämpning av detta avtal och gällande bilagor eller arbetsrättslig lagstiftning (rättstvist) har part rätt att få sådan tvist behandlad vid lokal förhandling, central förhandling och i Arbetsdomstolen eller i förekommande fall skiljenämnd under förutsättning att part påkallar förhandling respektive väcker talan inom nedan angivna tidsfrister.

Med lag avses sådan författning som anger att tvist ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegång i arbetstvister.

Med avtal avses förutom detta avtal även övriga överenskommelser av kollektivavtals natur mellan parterna med undantag för kollektivavtal i vilket parterna överenskommit om annan förhandlingsordning.

Denna förhandlingsordning gäller inte vid talan om skadestånd eller annan fullgörelse med anledning av olovlig stridsåtgärd enligt 67 § MBL.

1.2 Parter i rättstvist

Lokala parter: Arbetsgivaren och Byggnads region.

Centrala parter: ME och Byggnads.

1.3 Förhandlingsframställan

Påkallande av lokal förhandling: Förhandlingsframställan ska tillställas motparten skriftligt. MEs kansli ska få kännedomskopia på tvisteförhandlingsframställningar inom avtalsområdet.

Om företaget inte bekräftar mottagandet av förhandlingsframställan inom 10 arbetsdagar har Byggnads region rätt att istället översända förhandlingsframställan med rekommenderat brev.

Om Byggnads region sänder förhandlingsframställan med rekommenderat brev enligt ovan anses företaget ha tagit emot denna senast tio dagar efter det att försändelsen har lämnats in för postbefordran. MEs kansli ska få information om att förhandlingsframställan har skickats med rekommenderat brev.

Påkallande av central förhandling: Förhandlingsframställan ska tillställas motparten skriftligt.

1.4 Genomförande av förhandling

Förhandling bör påbörjas snarast möjligt efter det att motparten fått del av förhandlingsframställan.

1.5 Protokoll och justering

Vid förhandling ska, om annat inte överenskommes, föras protokoll, som ska vara utsedda justeringsmän tillhanda inom en (1) månad efter sista förhandlingssammanträdet. Protokollet ska vara justerat och motparten tillhanda snarast, dock senast inom en (1) månad från mottagandet, om annat inte överenskommes.

1.6 Avslutande av förhandling

Förhandling ska anses vara avslutad när slutjusterat protokoll föreligger.

Skulle part inte justera protokoll inom föreskriven tid, ska förhandling anses avslutad när endera parten skriftligen har informerat motparten om att förhandlingen avslutas.

2 LOKAL FÖRHANDLING

2.1 Allmän rättstvist

Part, som vill att rättstvist ska bli föremål för lokal förhandling, ska begära sådan hos motparten med i § 10 punkterna 2.2 och 2.3 angivna undantag snarast, dock inom fyra (4) månader från den dag parten fått kännedom om den omständighet, vartill yrkandet hänför sig och senast inom två (2) år efter det att omständigheten har inträffat. Om motparten begär det ska framställningen vara skriftlig.

Beträffande arbetstagares åtgärder vid yrkande om skadestånd eller annat fordringsanspråk hänvisas till Bilaga A1 § 35.

2.2 Rättstvist om lön eller arbetsskyldighet i vissa fall

Twist om lön eller annan ersättning enligt 35 § MBL eller twist om arbetskyldighet, då arbetsgivare åberopat synnerliga skäl enligt 34 § andra stycket MBL, ska anses ha uppkommit när lokal facklig organisation skriftligen har informerat arbetsgivaren om att den av arbetstagarna i en uppkommen twistesituation hävdade uppfattningen biträds av organisationen. Har sådan twist uppkommit ska lokal arbetsgivarpart begära förhandling inom tio (10) arbetsdagar.

Lokal arbetsgivarparts skyldighet enligt 35 § MBL att vid lönetvist inom tio (10) arbetsdagar begära förhandling ska såvitt avser twist om betalning för prestationslönearbete enligt § 3 punkten 3.1.14 anses uppfylld, då

tvistespecifikation överlämnats till lokal facklig organisation med påskrift att "Förhandling begärs enligt 35 § MBL".

2.3 Tvist om giltigheten av uppsägning m.m.

Vid tvist om giltigheten av uppsägning och avskedande ska lokal förhandling begäras inom en (1) månad efter det att uppsägningen eller avskedandet skedde. Om arbetstagare inte har fått besked om uppsägningen eller avskedandet skriftligen eller om beskedet saknar uppgift om vad arbetstagaren ska iakttä, om denne vill göra gällande att åtgärden är ogiltig, ska lokal förhandling begäras inom en månad från den dag då anställningen enligt uppsägningen eller avskedandet upphörde.

Vid tvist om tidsbegränsad anställnings giltighet ska lokal förhandling begäras inom en (1) månad efter det att arbetstagaren underrättat arbetsgivaren att anställningen ska gälla tillsvidare enligt Bilaga A1 § 34.

Beträffande arbetstagares åtgärder vid ogiltigförklaring av uppsägning eller avskedande samt förklaring att tidsbegränsad anställning ska gälla tills vidare hänvisas till Bilaga A1 §§ 30–34.

3 CENTRAL FÖRHANDLING

3.1 Allmän rättstvist och tvist om giltigheten av uppsägning m.m.

Kan enighet inte uppnås vid lokal förhandling i tvist enligt § 10 punkterna 2.1 eller 2.3 ska central part som vill fullfölja ärendet skriftligen begära central förhandling hos central motpart inom en månad efter det att den lokala förhandlingen avslutats.

3.2 Rättstvist om lön eller arbetsskyldighet i vissa fall

Kan enighet inte uppnås i tvist enligt § 10 punkten 2.2 ska central förhandling begäras av arbetsgivarparten inom tio (10) arbetsdagar efter det att den lokala förhandlingen avslutats.

4 ARBETSDOMSTOLEN

4.1 Allmän rättstvist

Kan enighet inte uppnås vid central förhandling kan part få tvist prövad av Arbetsdomstolen. Talan ska väckas vid domstolen med i § 10 punkten 2.2 och 2.3 angivna undantag inom fyra (4) månader efter det att den centrala förhandlingen avslutats.

Beträffande handläggning av tvister rörande Arbetsmiljöverket, Bilaga K, och Yrkesutbildningsavtalet, Bilaga H, gäller särskilda bestämmelser om skiljenämnd.

4.2 Rättstvist om lön eller arbetsskyldighet i vissa fall

Vid rättstvist om lön eller arbetsskyldighet enligt § 10 punkterna 2.2 och 3.2 ska talan väckas av arbetsgivarparten vid Arbetsdomstolen inom tio (10) arbetsdagar efter att den centrala förhandlingen avslutats.

4.3 Tvist om giltigheten av uppsägning m.m.

Vid tvist enligt § 10 punkten 2.3 ska talan väckas av arbetstagarparten vid Arbetsdomstolen inom två (2) veckor efter det att den centrala förhandlingen avslutats.

4.4 Tvist om semesterersättning m.m.

Uppkommer tvist om semesterersättning eller skadestånd enligt semesterlagen eller kollektivavtal rörande semester, ska arbetstagarparten väcka talan senast inom två (2) år från utgången av det semesterår då arbetstagaren enligt kollektivavtalet skulle ha erhållit den förmån till vilket anspråket hänför sig.

5 PRESKRPTION

5.1 Preskriptionstid

Preskriptionstiden räknas från den dag slutjusterat protokoll föreligger eller i förekommande fall från den dag part mottagit skriftligt besked från motparten om att förhandlingen avslutas.

5.2 Preskription

Om part inte begär förhandling eller väcker talan inom i § 10 punkterna 2-4 föreskrivna tidsfrister, förlorar part rätten till förhandling respektive talan.

Skulle visst ärende avvisas i skiljenämnd och istället hänvisas till Arbetsdomstolen ska talan väckas inom fyra (4) månader från den dag ärendet avvisades i skiljenämnden.

6 OGILTIGHET AV ÖVERENSKOMMELSE

Arbetsgivare och arbetstagare får inte träffa överenskommelse som strider mot detta avtal utan de centrala parternas godkännande. Om så ändå sker, är överenskommelsen ogiltig.

§ 11 ORDNINGSREGLER

1 ALLMÄNNA ORDNINGSREGLER

1.1 Allmänt

Förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare ska grundas på ömsesidig respekt. Arbetstagare är skyldig att följa arbetsgivarens ordningsregler.

1.2 Arbetstid

Arbetstagare ska noggrant iaktta de tider som fastställts för arbetets början och slut. Arbetstiden får inte inskränkas genom andra raster än de avtalade eller användas till annat än utförande av arbete, såvida inte arbetsgivaren särskilt har medgett det.

1.3 Behörighetskort

Om arbetsgivare tillhandahåller behörighetskort, ID06 eller annat kort för styrkande av identitet, är arbetstagare skyldig att bära detta synligt under den tid arbetstagaren befinner sig på en arbetsplats.

Arbetstagaren ansvarar för att på egen bekostnad anskaffa pass eller nationellt ID-kort för att sådant behörighetskort ska kunna utfärdas.

1.4 Fackligt besök på arbetsplatsen

Byggnads ombud har generell rätt att besöka arbetsplats. Ombudet ska vid besök på arbetsplats iaktta och följa de villkor som föreskrivs i regelverket avseende ID 06 och de regler och säkerhetsföreskrifter som gäller på arbetsplatsen.

1.5 Inkomstuppgift

Det åligger arbetsgivare att senast den 31 januari tillställa varje hos honom under närmast föregående år anställd arbetstagare uppgift om dennes inkomst.

1.6 Drogkontroller och personlig integritet

Kontroller i avsikt att upptäcka alkohol- och drogmissbruk hos arbetstagare ska genomföras på ett sätt som inte medför kränkning av arbetstagarnas personliga integritet. Provtagningen ska ske väl avskilt för varje arbetstagare och resultatet av sådana kontroller ska behandlas konfidentiellt i förhållande till övriga arbetstagare.

1.7 Arbetsmiljö och säkerhet

Arbetsstagaren är skyldig att rätta sig efter vid var tid gällande arbetsmiljöinstruktioner och säkerhetsföreskrifter som av arbetsgivaren meddelats gälla på arbetsplatsen. Parterna i detta avtal ser allvarligt på fall där instruktioner och föreskrifter enligt ovan inte efterlevs.

Vid bedömningen av om ett avsteg från given instruktion har skett ska det tas i beaktande ifall berörd arbetstagare har haft tillräckliga kunskaper, om denne erhållit skriftliga och/eller muntliga instruktioner från arbetsgivaren samt om berörd arbetstagare har erhållit rätt typ av utrustning.

2 KONTROLL, RÄTTELSE OCH KVALITETSSÄKRING

2.1 Kontroll av arbete och rättelse av fel

Allt arbete ska utföras fackmannamässigt och enligt gällande föreskrifter. Arbetsgivaren har rätt att påkalla rättelse av fel i utfört arbete när så krävs.

2.2 Rättelse av felaktigt arbete vid prestationslön

Fel i utfört arbete som arbetsgivaren inte har kunnat kontrollera vid utförandet ska åtgärdas av arbetstagaren om felet har uppkommit på grund av att arbetstagaren bevisligen har varit vårdslös och arbetsgivaren påtalar felet senast sex (6) arbetsdagar efter arbetets slutförande eller efter den dag arbetet kunnat kontrolleras. Fast del och prestationslönepremie ska utbetalas avseende den tid då det felaktiga arbetet utfördes. Endast fast del ska utbetalas för tid då rättelse sker.

2.3 Kvalitetssäkring

I syfte att höja kvalitetsnivån i byggprocessen finns bl.a. system för kvalitetssäkring, innefattande egenkontroll, för att säkerställa att arbetet blir utfört i enlighet med arbetsgivarens instruktioner och föreskrifter.

Arbetsstagare som signerar att egenkontroll har utförts enligt kvalitetssäkringssystemet får inte något utökat personligt ansvar för skada enligt lag eller kollektivavtal utöver vad som anges i § 11 punkten 2.1.

3 PERSONLIG SKYDDSUTRUSTNING

Beträffande personlig skyddsutrustning hänvisas till Arbetsmiljölagen och de anvisningar som med stöd av lagen utfärdats av Arbetsmiljöverket.

Till arbetstagare som sysselsätts på arbetsställe för byggnads eller anläggningsarbete bekostar arbetsgivaren ett par skyddsskor med spiktrampskydd och skyddståhätta per 12-månadersperiod. Vid arbete där slitage eller skadlig påverkan gör att skyddsskorna inte längre fyller sin funktion som skyddsskor äger arbetstagare rätt att i utbyte mot dessa istället erhålla ett par andra utan kostnad, varvid ny 12-månadersperiod påbörjas.

För det fall behov uppkommer av ytterligare skyddsskor men av annan typ, har arbetstagare rätt att erhålla bidrag från arbetsgivaren med 50 procent av priset för inköp av sådana skor. Arbetsgivaren har rätt att anvisa inköpsställe.

Med skyddsskor ska förstås såväl skor som kängor och stövlar försedda med spiktrampskydd och skyddståhätta.

4 TILLHANDAHÅLLANDE AV FRIA ÖVERDRAGSKLÄDER

Arbetstagare har rätt att utan kostnad av arbetsgivaren erhålla en omgång överdragskläder för varje påbörjad anställningsperiod om tolv (12) månader. Detta gäller under förutsättning att anställningen avses pågå minst i tre (3) månader.

Med överdragskläder förstås ofodrad hängselbyxa/midjebyxa med blus eller ofodrad overall.

5 ERSÄTTNING FÖR BORTKOMNA ELLER SKADADE VERKTYG OCH KLÄDER

Arbetsgivaren ersätter för arbetets utförande nödvändiga verktyg och andra hjälpmedel samt arbetskläder som kommit bort eller skadats vid inbrott på arbetsplatsen under tiden mellan arbetets slut för dagen och början påföljande arbetsdag eller som skadats genom brand på arbetsplatsen under eller efter arbetstid.

Ersättning utges även för arbetstagares privata kläder som skadats vid brand under arbetstid. Arbetstagare är skyldig att omedelbart anmäla förlusten och/eller skadan till arbetsgivaren samt överlämna av arbetstagaren undertecknad specificerad uppgift över förlusten och/eller skadan.

Bortkomna eller helt förstörda verktyg och andra hjälpmedel ersätts med anskaffningsvärdet. Arbetsgivaren har rätt att hänvisa arbetstagaren att inhandla nya verktyg på arbetsgivarens bekostnad på av arbetsgivaren anvisat inköpsställe.

Bortkomna eller förstörda kläder ska i första hand ersättas genom arbetstagarens hemförsäkring.

Arbetsgivaren ersätter bortkomna eller förstörda kläder med ett belopp motsvarande 85 procent av anskaffningsvärdet, dock högst 1 400 kr.

6 KLIMATANLÄGGNING I TORN- OCH MOBILKRAN

Om mobil- eller tornkranhytts innetemperatur överstiger Arbetsmiljöverkets rekommendationer har arbetsgivaren en skyldighet att förse kranen med en anordning som möjliggör kylning av luften.

En portabel luftkonditionering uppfyller kravet enligt första stycket.

7 Lastkoppling

Arbetstagare som ska utföra koppling av last till kran/maskin ska för uppdraget inneha erforderliga kunskaper.

Information om lastkopplarens kunskaper kan lämpligen lämnas vid arbetsberedning eller lyftplanering.

§ 12 AVTALETS GILTIGHETSTID M.M.

1 GILTIGHET OCH UPPSÄGNING

1.1 Entreprenadmaskinavtalets giltighetstid

Detta avtal med bilagor gäller från och med den 1 juni 2025 till och med den 31 maj 2027.

1.2 Uppsägning

Den totala avtalsperioden är 24 månader där den sista avtalsperioden om 12 månader är uppsägningsbar. Uppsägning av den sista avtals-perioden kan ske av endera parten senast den 30 november 2025.

Om begäran om förhandling framställs före 31 mars 2027, gäller avtalet för tiden efter 31 maj 2027 med 7 dagars ömsesidig uppsä- ningstid.

Uppsägning ska ske skriftligen och vara motparten tillhanda senast den sista för uppsägning bestämda dagen.

2 FÖRSLAG TILL NYTT AVTAL

När avtalet sägs upp för omförhandling ska uppsägande parts förslag till förändringar av avtalet vara motparten tillhanda senast inom 20 dagar från den sista för uppsägning bestämda dagen enligt § 12 punkten 1, dvs. senast inom två (2) månader från avtalsperiodens utgång. Om så inte sker har motparten rätt att ogiltigförklara uppsägningen. Motpartens motförslag till förändringar av avtalet ska vara uppsägande part tillhanda inom 20 dagar från den dag uppsägande parts förslag tillhandahölls. Inom en (1) vecka därefter ska parterna uppta förhandlingar om nytt avtal.

Stockholm den 23 maj 2025

Maskinentreprenörerna Svenska Byggnadsarbetareförbundet

Claes Arenander

Emil Persson

BILAGOR

Bilaga A1 har inte uppdaterats och är föremål för översyn av centrala parter. Kontakta därför din organisation för rådgivning i frågor som gäller bilagan.

AVTAL OM ANSTÄLLNINGSSKYDD 1988

För att ge en samlad översikt över alla regler som gäller anställningsskydd, har i detta avtal de regler som tagits oförändrade från lagen om anställningsskydd sammanförts med de regler som parterna har träffat särskild överenskommelse om.

INLEDANDE BESTÄMMELSER, §§ 1–2

§ 1 Från avtalets tillämpning undantas:

1. arbetstagare som med hänsyn till arbetsuppgifter och anställningsvillkor får anses ha företagsledande eller därmed jämförlig ställning,
2. arbetstagare som tillhör arbetsgivarens familj,
3. arbetstagare som är anställda med särskilt anställningsstöd, i skyddat arbete, eller i utvecklingsanställning, samt
4. arbetstagare som är anställda före den 1 januari 2021 för att genomgå utbildning enligt 2006 års yrkesutbildningsavtal. (Punkten 4 upphör att gälla 30 juni 2021)

§ 2 Vid tillämpning av §§ 4 andra stycket, 6, 8, 13, 21, 23, 24 och 38 gäller följande särskilda bestämmelser om beräkning av anställningstid:

1. En arbetstagare, som byter anställning genom att övergå från en arbetsgivare till en annan, får i den senare anställningen tillgodoräkna sig också tiden i den förra, om arbetsgivarna vid tidpunkten för övergången tillhör samma koncern.
2. En arbetstagare, som byter anställning i samband med att ett företag eller en del av ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet, övergår från en arbetsgivare till en annan genom en sådan övergång som omfattas av § 5 b får tillgodoräkna sig tiden hos den förra arbetsgivaren när anställningstid ska beräknas hos den senare. Detta gäller även vid byte av anställning i samband med konkurs.
3. Om det sker flera sådana byten av anställning som avses i 1–2, får arbetstagaren räkna samman anställningstiderna hos alla arbetsgivarna.

Arbetstagare, som fått återanställning enligt § 23, ska anses ha uppnått den anställningstid som fordras för rätt till besked enligt § 6, och företrädesrätt enligt § 23.

Protokollsanteckning till § 2

Arbetstagare, som för beräkning av turordning önskar återopa tidigare anställning inom företag och/eller koncern, bör i samband med anställningsavtalets ingående uppge den tid han vill återopa.

ANSTÄLLNINGSAVTALET, §§ 3–5

Tillsvidareanställning är huvudanställningsform inom Entreprenadmaskinavtalets område.

- § 3** Anställningsavtal gäller tillsvidare. Avtal om tidsbegränsad anställning får dock träffas i de fall som anges i §§ 4, 4 a och 5 a. Träffas i annat fall ett sådant avtal, kan arbetstagaren på det sätt som anges i § 32 få domstols förklaring att avtalet ska gälla tillsvidare.

Anställningsavtal som gäller tillsvidare kan sägas upp av arbetsgivaren eller arbetstagaren för att upphöra efter en viss uppsägningstid.

En tidsbegränsad anställning upphör utan föregående uppsägning vid anställningstidens utgång eller när arbetet är slutfört, om inte annat har avtalats eller följer av § 4 punkt 2 eller § 5 a. I § 29 finns särskilda regler om avgång med pension.

En arbetstagare får med omedelbar verkan frånträda sin anställning, om arbetsgivaren i väsentlig mån har åsidosatt sina åligganden mot arbetstagaren. I de fall som avses i § 17 kan en arbetsgivare genom avskedande avbryta anställningen med omedelbar verkan.

Anmärkning till § 3

Beträffande fastställande av "tillfällig bostad" vid anställnings ingående se Entreprenadmaskinavtalet § 6 punkten 3.8.

- § 4** Avtal om tidsbegränsad anställning får träffas i följande fall:

1. Avtal för viss tid, viss säsong eller visst arbete, om det föranleds av arbetets särskilda beskaffenhet.
2. Avtal för viss tid som avser vikariat, praktikarbete eller feriearbete.

Om en arbetstagare har varit anställd hos arbetsgivaren som vikarie i sammanlagt mer än två år under de senaste fem åren, övergår anställningen till en tillsvidareanställning.

3. Avtal för viss tid, dock sammanlagt högst 6 månader under 2 år, om det föranleds av tillfällig arbetsanhopning.
4. Avtal som gäller för tiden till dess arbetstagaren ska börja värnplikts-tjänstgöring eller annan därmed jämförlig tjänstgöring, som ska pågå mer än 3 månader.

5. Avtal för viss tid som avser anställning efter pensionering, om arbetstagaren har uppnått den ålder som medför skyldighet att avgå från anställningen med ålderspension eller, om någon sådan avgångsskyldighet inte finns, när arbetstagaren har uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS.

§ 4 a Avtal får även i andra fall än som avses i § 4 träffas om tidsbegränsad anställning (överenskommen visstidsanställning). Avtal om sådan anställning får beträffande en och samma arbetstagare omfatta sammanlagt högst 12 månader under tre år, och ingen avtalsperiod får vara kortare än en månad. Träffas avtal om kortare tid än en månad, gäller avtalet en månad.

I ett företag eller en verksamhet som tidigare inte har haft någon arbetstagare får, när arbetstagare anställs första gången och under tre år därefter, avtal som avses i första stycket beträffande en och samma arbetstagare träffas för sammanlagt högst 18 månader under tre år.

En arbetsgivare får vid en och samma tidpunkt ha högst fem arbetstagare anställda med överenskommen visstidsanställning.

Protokollsanteckning till § 4.1

Anställning enligt punkt 1 ovan får, vad gäller anställning för "viss tid" och "visst arbete", endast ske enligt följande:

1. Överenskommelse om anställning för "viss tid" eller "visst arbete" inom nyproduktion och vissa större reparations- och ombyggnadsobjekt kan träffas mellan arbetsgivare och arbetstagare vid anställning som beräknas pågå högst 6 månader. Arbetsgivare som står i begrepp att anställa arbetstagare för viss tid eller visst arbete bör på förhand informera berörd MB-grupp/ kontaktombud eller, om sådan saknas, lokal facklig organisation härom. Sådan information ska dock alltid lämnas snarast möjligt efter det att sådan överenskommelse träffats.

Om upprepade sådana anställningar sammanlagt pågått mer än 8 månader under de senaste 12 månaderna övergår den avtalade anställningen i tillsvidareanställning i den verksamhet (turordningsområde/ turordningsenhet) där han tidigare varit anställd.

Anmärkning till protokollsanteckning 1

Vilka objekt som ska omfattas av begreppet "större reparations- och ombyggnadsobjekt" fastställs av arbetsgivare och berörd MB-grupp/ kontaktombud eller, om sådan saknas, lokal facklig organisation. Vägledande ska härvid vara om objektet är sådant att arbetets organisation och produktionsförhållanden är likartade med de förhållanden som råder inom nyproduktionen.

1. Om arbetsgivare i särskilda fall önskar träffa överenskommelse med arbetstagare om anställning för "viss tid" eller "visst arbete" för längre tid än ovan sagts, ska överenskommelse träffas med lokal facklig organisation härom.

2. Fortsätter anställning efter det att anställningen rätteligen skulle ha upphört övergår den avtalade anställningen till tillsvidareanställning i den verksamhet (turordningsområde/turordningsenhet) där han eller hon är anställd.
3. Avtal om tidsbegränsad anställning ("kortvarigt arbete") kan, utöver vad som ovan sagts, ingås för kortvarig anställning där det inte är meningsfullt att träffa avtal om tillsvidareanställning, dock längst för en tid om 1 månad.

Protokollsanteckning till §§ 4 och 4a

Lärlingsanställning ska vara tillsvidareanställning.

Lärlingsanställning kan i vissa speciella fall ske för tidsbegränsad anställning om det gynnar arbetssökande lärlings möjligheter att genomföra kvarvarande utbildning. En anställning för begränsad tid förutsätter att parterna i BYN-regionen i förväg tillstyrker en sådan anställning. I sådant fall ska arbetsgivaren före en sådan anställning beslutas ansöka om särskild dispens hos BYN-regionen och därvid ange förutsättningarna för anställningen av lärling enligt Yrkesutbildningsavtalet.

- § 4 b** Avtal för viss tid får även träffas om arbetstagaren har uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS eller uppbär pension i någon form.

Sådan anställning kan ingås för visst arbetspass, del av arbetspass eller viss dag och kan kombineras med ett ramavtal som reglerar de anställningsvillkor som parterna är överens om. Har sådant ramavtal träffats behöver inget skriftligt anställningsavtal ingås inför varje anställningstillfälle.

Information ska lämnas till MB-ledamot eller facklig förtroendeman.

- § 5 a** Avtal får även träffas om tidsbegränsad provanställning, om provotiden är högst 6 månader; dock gäller att sådan anställning endast ska förekomma vid arbete där anställningen ska övergå i en tillsvidareanställning efter provotidens utgång.

Provanställning får inte ske av arbetstagare som vid anställningens ingående visar att han eller hon tidigare innehaft anställning av likartat slag och under samma förutsättningar i företaget eller i koncernen under minst 6 månader de senaste 2 åren.

En arbetsgivare, som avser att ge en arbetstagare besked om att en provanställning ska avbrytas i förtid eller avslutas utan att övergå i en tillsvidareanställning, ska underrätta arbetstagaren om detta minst två veckor i förväg.

Om inte annat har avtalats, får en provanställning avbrytas även före provotidens utgång.

Protokollsanteckning till § 5a

Särskilda regler för provanställning av lärling

Provanställning får endast användas vid arbete där anställningen ska övergå i en tillsvidareanställning efter provotidens utgång.

Provanställning får inte tillämpas för arbetstagare som redan är tillsvidareanställd i ett företag och som erbjuds en lärlingsutbildning i företaget.

Provanställning får inte ske av arbetstagare som vid anställningens ingående visar att han eller hon tidigare innehaft anställning av likartat slag och under samma förutsättningar i företaget eller i koncernen under minst 6 månader de senaste 2 åren. Vid beräkning av anställningstid i detta hänseende inräknas inte tid i praktikarbete, feriearbete och yrkesorienteringspraktik enligt Ö 3/2017.

Lärling under kvalificeringstid enligt Yrkesutbildningsavtalet § 6 kan provanställas högst 6 månader. Lärling som har fullgjort sin grundutbildning som företagslärling hos arbetsgivaren kan inte provanställas hos samma arbetsgivare under kvalificeringstiden.

Företagslärling som genomgår grundutbildning enligt Yrkesutbildningsavtalet § 4 kan provanställas högst 12 månader, dock gäller att företagslärlingar inom maskinyrken kan provanställas högst 6 månader. En provanställning av företagslärling som omfattar tolv månader övergår automatiskt till en tillsvidareanställning om grundutbildningen slutförs efter sex månader men före tolv månader.

Arbetsgivaren ska informera berörd MB-grupp/kontaktombud om ingångna avtal om provanställning av lärling.

En arbetsgivare, som avser att ge en arbetstagare besked om att en provanställning ska avbrytas i förtid eller avslutas utan att övergå i en tillsvidareanställning, ska underrätta arbetstagaren om detta minst två veckor i förväg.

För en provanställning av företagslärling som omfattar 12 månader och där sex månader av provanställningen har förflutit, har arbetsgivaren istället en skyldighet att skriftligen underrätta lärlingen och informera BYN-regionen minst två månader i förväg samt begära samråd med lärlingens fackliga organisation minst två veckor i förväg enligt § 27 b.

- b** Vid övergång av ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet från en arbetsgivare till en annan, övergår också de rättigheter och skyldigheter på grund av de anställningsavtal och de anställningsförhållanden som gäller vid tidpunkten för övergången på den nya arbetsgivaren. Den tidigare arbetsgivaren är dock också ansvarig gentemot arbetstagaren för

ekonomiska förpliktelser som hänför sig till tiden före övergången. Detta stycke gäller även arbetstagare i allmän tjänst och på sjögående fartyg.

Första stycket gäller inte vid övergång i samband med konkurs.

Första stycket gäller inte heller ålders-, invaliditets- eller efterlevandeförmåner.

Trots bestämmelserna i första stycket ska anställningsavtalet och anställningsförhållandet inte övergå till en ny arbetsgivare, om arbetstagaren motsätter sig detta.

- c Senast en månad efter det att arbetstagaren har börjat arbeta ska arbetsgivaren lämna skriftlig information till arbetstagaren om alla villkor som är av väsentlig betydelse för anställningsavtalet eller anställningsförhållandet. Om anställningstiden är kortare än tre veckor, är arbetsgivaren inte skyldig att lämna sådan information.

Informationen ska innehålla åtminstone följande uppgifter:

- 1 Arbetsgivarens och arbetstagarens namn och adress, anställningens tillträdesdag samt arbetsplatsen. Det turordningsområde och den turordningsenhet som arbetstagaren anställs inom anges i erforderliga fall i anställningsavtalet (dvs. när det finns flera turordningsområden eller turordningsenheter och oklarhet kan uppstå om vilken arbetstagaren tillhör).
- 2 En kort specificering eller beskrivning av arbetstagarens arbetsuppgifter och yrkesbenämning eller tjänstetitel.
- 3 Om anställning gäller tillsvidare eller för begränsad tid eller om den är en provanställning samt
 - a) vid anställning tillsvidare; de uppsägningstider som gäller,
 - b) vid anställning för begränsad tid; anställningens slutdag eller de förutsättningar som gäller för att anställningen ska upphöra och vilken form av tidsbegränsad anställning som anställningen avser,
 - c) vid provanställning; provtidens längd.
- 4 Begynnelselön, andra löneförmåner och hur ofta lönen ska betalas ut.
- 5 Längden på arbetstagarens betalda semester och längden på arbetstagarens normala arbetsdag eller arbetsvecka.
- 6 Tillämpligt kollektivavtal, i förekommande fall.

De uppgifter som avses i andra stycket 3 a, 3 b i fråga om förutsättningarna för anställningens upphörande, 4 och 5 får, om det är lämpligt, lämnas i form av hänvisningar till lagar, andra författningar eller kollektivavtal som reglerar dessa frågor.

Protokollsanteckning till punkt 1

Med arbetsplats avses företaget eller delar av företagets verksamhetsområde.

- d** I fråga om arbetstagare som stationeras utomlands ska arbetsgivaren, om stationeringen avses pågå längre tid än en månad, före avresan lämna skriftlig information till arbetstagaren enligt § 5 c, om det inte redan har skett.

Arbetsgivaren ska före avresan även lämna skriftlig information till arbetstagaren om åtminstone:

- 1 anställningstiden utomlands,
- 2 den valuta i vilken lönen ska betalas,
- 3 i förekommande fall, de kontantersättningar och naturaförmåner som följer av utstationeringen,
- 4 i förekommande fall, villkoren för hemresa, samt
- 5 i förekommande fall, de villkor som blir tillämpliga enligt 8 § lagen om utstationering av arbetstagare.

De uppgifter som avses i 2 och 3 får, om det är lämpligt, lämnas i form av hänvisningar till lagar, andra författningar eller kollektivavtal som reglerar dessa frågor.

- e** Om förutsättningarna för anställningen ändras genom ett beslut av arbetsgivaren eller genom en överenskommelse mellan arbetsgivaren och arbetstagaren och ändringen gäller någon av de uppgifter som arbetsgivaren informerat om, eller skulle ha informerat om, ska arbetsgivaren lämna skriftlig information om ändringen inom en månad.

- f** Arbetsgivaren ska informera arbetstagare med tidsbegränsad anställning om lediga tillsvidareanställningar och provanställningar. Informationen får lämnas genom att den görs allmänt tillgänglig på arbetsplatsen.

Till föräldralediga arbetstagare med tidsbegränsad anställning ska informationen, om arbetstagaren begärt det, lämnas direkt till honom eller henne.

- g** Arbetsgivaren ska inom tre veckor efter en arbetstagares begäran lämna skriftlig information om arbetstagarens sammanlagda anställningstid. Vid beräkning av anställningstiden ska de särskilda bestämmelserna i § 2 första stycket tillämpas.

- h** I samband med att arbetstagares anställning upphör ska arbetsgivaren överlämna ett komplett ifyllt arbetsgivarintyg enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Arbetsgivarintyget ska överlämnas snarast och senast inom fem veckor från dagen för anställningens upphörande.

BESKED OM ATT TIDSBEGRÄNSAD ANSTÄLLNING INTE KOMMER ATT FORTSÄTTA, §§ 6–8

- § 6** En arbetstagare som är anställd för begränsad tid enligt §§ 4 eller 4 a och som inte kommer att få fortsatt anställning när anställningen upphör, ska få besked av arbetsgivaren om detta minst 1 månad före anställningstidens utgång.

Är anställningstiden så kort att besked inte kan lämnas 1 månad i förväg, ska beskedet i stället lämnas när anställningen börjar.

Därest arbetstagare ska skiljas från sin anställning av annan anledning än arbetsbrist, ska en uppsägningstid enligt § 13 iakttagas från arbetsgivarens sida, dock ej längre än till det avtalade arbetets färdigställande.

Den anställda har att iakttaga uppsägningstiden i § 13 under det avtalade arbetets gång, dock ej längre än till det avtalade arbetets färdigställande.

- § 7** Besked enligt § 6 ska vara skriftligt. I beskedet ska arbetsgivaren ange vad arbetstagaren ska iakttaga för det fall att arbetstagaren vill föra talan om att anställningsavtalet ska förklaras gälla tillsvidare eller yrka skadestånd för brott mot § 3 första stycket. I beskedet ska vidare anges om arbetstagaren har företrädesrätt till återanställning eller ej.

Har arbetstagaren företrädesrätt och krävs det anmälan för att företrädesrätten ska kunna göras gällande, ska det också anges.

Beskedet ska lämnas till arbetstagaren personligen. Är det inte skäligt att kräva detta, får beskedet i stället sändas i rekommenderat brev till arbetstagarens senast kända adress.

- § 8** En arbetstagare som har fått besked enligt § 6 första stycket har rätt till skälig ledighet från anställningen med bibehållna anställningsförmåner för att besöka arbetsförmedlingen eller på annat sätt söka arbete, dock endast om denne, när anställningen upphör, varit anställd hos arbetsgivaren mer än 12 månader under de senaste 2 åren.

UPPSÄGNING FRÅN ARBETSGIVARENS SIDA, §§ 9–12

- § 9** Uppsägning från arbetsgivarens sida ska vara sakligt grundad.

En uppsägning är inte sakligt grundad om det är skäligt att kräva att arbetsgivaren bereder arbetstagaren annat arbete hos sig.

Vid en sådan övergång av ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet som sägs i § 5 b ska övergången i sig inte utgöra saklig grund för att säga upp arbetstagaren. Detta förbud ska dock inte hindra uppsägningar som sker av ekonomiska skäl där förändringar i arbetsstyrkan ingår.

Om uppsägningen beror på förhållanden som hänför sig till arbetstagaren personligen, får den inte grundas enbart på omständigheter som arbetsgivaren har känt till antingen mer än 2 månader innan underrättelse lämnas

enligt § 26 eller, om någon sådan underrättelse inte lämnats, 2 månader före tidpunkten för uppsägningen.

Arbetsgivaren får dock grunda uppsägningen enbart på omständigheter som han har känt till mer än 2 månader, om tidsöverdraget berott på att han på arbetstagarens begäran eller med dennes medgivande dröjt med underrättelsen eller uppsägningen eller om det finns synnerliga skäl för att omständigheterna får åberopas.

Omplaceringsområde fastställs i samråd mellan arbetsgivare och berörd MB-grupp/kontaktombud eller, om sådan saknas, lokal facklig organisation med beaktande av företagets organisatoriska uppbyggnad.

Kan enighet inte uppnås om omplaceringsområdet utgör ifrågavarande distrikt/förvaltning eller motsvarande enhet inom företaget omplaceringsområdet.

Fastställande av omplaceringsområde bör ske samtidigt som turordningsområde fastställs.

Protokollsanteckningar till § 9

- 1 Vid arbetsbrist ska, innan arbetsgivaren vidtar utredning om omplaceringsmöjligheter, arbetsgivaren efterhöra om den berörde arbetstagaren har anspråk på omplacering inom det fastställda omplaceringsområdet. Avstår arbetstagaren från anspråk på omplacering har arbetsgivaren fullgjort sin omplaceringsskyldighet.

Arbetstagare som önskar göra anspråk på omplacering, ska informera arbetsgivaren härom omgående; dock senast inom 2 arbetsdagar efter mottagandet av erbjudandet om omplacering.

Vid omplacering till annat arbete ersättes arbetstagaren med den lön som gäller för det nya arbetet.

- 2 I samband med erbjudande av varaktig omplacering till främmande ort, som är så belägen att daglig hemresa ej kan ske, ska om annat ej överenskommes arbetsgivare och arbetstagare fastställa tillfällig bostad (adress) på den främmande orten. Den tillfälliga bostaden är därefter att betrakta som arbetstagarens fasta bostad vid tillämpningen av Entreprenadmaskinavtalet § 6 punkterna 1-2.

Kan enighet härvid ej uppnås, gäller arbetsgivarens fasta driftställe på den främmande orten såsom utgångspunkt för beräkning av reskostnadsbidrag vid dagliga resor och traktamente. Detta driftställe är därefter att betrakta som arbetstagarens fasta bostad vid tillämpningen av Entreprenadmaskinavtalet § 6 punkterna 1-2.

Övergångsbestämmelse till § 9 protokollsanteckning 2

Arbetstagare, som blir omplacerad enligt ovan, har dock rätt att vid beräkning av traktamente utgå från sin fasta bostad under en övergångsperiod om 6 månader under förutsättning att arbetstagaren varit anställd hos arbetsgivaren 12 månader under de senaste 2 åren. För arbetstagare som inte uppfyller dessa kvalifikationskrav är motsvarande övergångsperiod 1 månad.

Övergångsperiod räknas fr.o.m. den dag arbetstagaren påbörjat arbetet på den främmande orten.

Anmärkning till § 9 protokollsanteckning 2

Med bristande enighet mellan arbetsgivare och arbetstagare enligt ovan avses såväl frågan om hemresa kan ske som frågan om fastställande av tillfällig bostad.

Vid arbete på den ort där arbetstagaren har sin fasta bostad tillämpas huvudregeln i Entreprenadmaskinavtalet § 6 punkterna 1-2 beträffande reskostnadsersättning och traktamente.

§ 10 Uppsägning från arbetsgivarens sida ska vara skriftlig.

I uppsägningsbeskedet ska arbetsgivaren ange vad arbetstagaren ska iakttaga för det fall att arbetstagaren vill göra gällande att uppsägningen är ogiltig eller yrka skadestånd med anledning av uppsägningen. I beskedet ska vidare anges om arbetstagaren har företrädesrätt till återanställning eller ej. Har arbetstagaren företrädesrätt och krävs det anmälan för att företrädesrätten ska kunna göras gällande, ska det också anges.

§ 11 Arbetsgivaren är skyldig att på arbetstagarens begäran uppge de omständigheter som åberopas som grund för uppsägningen. Uppgiften ska vara skriftlig, om arbetstagaren begär det.**§ 12 Uppsägningsbeskedet ska lämnas till arbetstagaren personligen. Är det inte skäligt att kräva detta, får beskedet istället sändas i rekommenderat brev till arbetstagarens senast kända adress.**

Uppsägning anses ske när arbetstagaren får del av uppsägningen. Om arbetstagaren inte kan anträffas och ett uppsägningsbesked har sänts i brev enligt första stycket, anses uppsägning ha skett 10 dagar efter det att brevet lämnades till posten för befordran.

Har arbetstagaren semester, anses uppsägning ha skett tidigast dagen efter den då semestern upphörde.

UPPSÄGNINGSTID, § 13

§ 13 För både arbetsgivare och arbetstagare gäller en minsta uppsägningstid av en månad.

Arbetstagaren har rätt till en uppsägningstid av:

- två månader, om den sammanlagda anställningstiden hos

- arbetsgivaren är minst två år, men kortare än fyra år,
- tre månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst fyra år men kortare än sex år,
- fyra månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst sex år, men kortare än åtta år,
- fem månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst åtta år, men kortare än tio år, och
- sex månader, om den sammanlagda anställningstiden är minst 10 år.

Om en arbetstagare som är föräldraledig enligt 4 eller 5 §§ föräldraledighetslagen sägs upp på grund av arbetsbrist, börjar uppsägningstiden löpa när arbetstagaren helt eller delvis återupptar arbetet, eller enligt den anmälan om föräldraledighet som gäller när uppsägningen sker, när arbetstagaren skulle ha återupptagit sitt arbete.

Protokollsanteckningar till § 13

- 1 Den dag, då uppsägningen sker, inräknas inte i uppsägningstiden.
- 2 Part, som vill åberopa att uppsägning skett, ska kunna bevisa detta skriftligen eller på annat sätt.

LÖN OCH ANDRA FÖRMÅNER UNDER UPPSÄGNINGSTIDEN, §§ 14–16

- § 14** En arbetstagare som har blivit uppsagd har rätt att under uppsägningstiden behålla sin lön och andra anställningsförmåner även om arbetstagaren inte får några arbetsuppgifter alls eller får andra arbetsuppgifter än tidigare.

Protokollsanteckning till § 14

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst utgår enligt följande:

- Arbetstagare, som ej ingår i ackordslag och ej heller ensam har ackord, åtnjuter individuell ersättning enligt för honom annars gällande regler.
- Arbetstagare, som ingår i ackordslag eller ensam har ackord, behåller gällande lönevillkor. Betalningen regleras individuellt genom s.k. parallelltid ersättning enligt Entreprenadmaskinavtalet § 3 punkten 6.3 samtidigt som ackordet regleras.

- § 15** Om arbetsgivaren har förklarat att arbetstagaren inte behöver stå till föfogande under uppsägningstiden eller en del därav, får arbetsgivaren från förmåner enligt § 14 första stycket avräkna inkomster som arbetstagaren under samma tid har förvärvat i annan anställning.

Arbetsgivaren har också rätt att avräkna inkomster som arbetstagaren under denna tid uppenbarligen kunde ha förvärvat i annan godtagbar

anställning. Utbildningsbidrag som utgår efter beslut av arbetsmarknadsmyndighet får avräknas i den mån bidraget avser samma tid som anställningsförmånerna och har beviljats arbetstagaren efter uppsägningen.

- § 16** En uppsagd arbetstagare får inte förflyttas till annan ort under uppsägningstiden, om arbetstagarens möjligheter att söka nytt arbete därigenom skulle icke obetydligt försämrats.

Under uppsägningstiden har en uppsagd arbetstagare också rätt till skälig ledighet från anställningen med bibehållna anställningsförmåner för att besöka arbetsförmedlingen eller på annat sätt söka arbete.

AVSKEDANDE, §§ 17–19

- § 17** Avskedande får ske, om arbetstagaren grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren.

Avskedandet får inte grundas enbart på omständigheter som arbetsgivaren har känt till antingen mer än 2 månader innan underrättelse lämnades enligt § 26 eller, om någon sådan underrättelse inte lämnats,

2 månader före tidpunkten för avskedandet. Arbetsgivaren får dock grunda avskedandet enbart på omständigheter som han har känt till mer än 2 månader, om tidsöverdraget berott på att han på arbetstagarens begäran eller med dennes medgivande dröjt med underrättelsen eller avskedandet eller om det finns synnerliga skäl för att omständigheterna får åberopas.

- § 18** Avskedande ska vara skriftligt.

I beskedet om avskedande ska arbetsgivaren ange vad arbetstagaren ska iakttaga för det fall att arbetstagaren vill göra gällande att avskedandet är ogiltigt eller yrka skadestånd med anledning av avskedandet.

Arbetsgivaren är skyldig att på arbetstagarens begäran uppgge de omständigheter som åberopas som grund för avskedandet.

Uppgiften ska vara skriftlig, om arbetstagaren begär det.

- § 19** Besked om avskedande ska lämnas till arbetstagaren personligen. Är det inte skäligt att kräva detta, får beskedet i stället sändas i rekommenderat brev till arbetstagarens senast kända adress.

Avskedande anses ske när arbetstagaren får del av avskedandet. Om arbetstagaren inte kan anträffas och ett besked om avskedande har sänts i brev enligt första stycket, anses avskedande ha skett 10 dagar efter det att brevet lämnades till posten för befordran. Har arbetstagaren semester, anses avskedande ha skett tidigast dagen efter den då semestern upphörde.

LÖN OCH ANDRA FÖRMÅNER UNDER PERMITTERING, § 20

- § 20** En arbetstagare som permitterats har rätt till samma lön och andra anställningsförmåner som anges i Entreprenadmaskinavtalet § 5. Detta gäller dock inte om permitteringen är en följd av att arbetet är säsongbetonat eller av andra skäl inte är sammanhängande till sin natur.

Protokollsanteckningar till § 20

- 1 Ersättning utgår enligt regeln i protokollsanteckning till § 14.
- 2 I Bilaga I punkten 2.3 (Särskilda semesterregler) finns regler om vad som gäller för permitterad arbetstagare vid semesterstängning i samband med huvudsemester om arbetstagaren vid semestertillfället inte är berättigad till tillräckligt antal betalda semesterdagar för ledigheten.

TURORDNING VID UPPSÄGNING, §§ 21–22

- § 21a** Vid uppsägning på grund av arbetsbrist ska arbetsgivaren iaktta följande turordningsregler:

Innan turordningen fastställs får en arbetsgivare med högst tio arbetstagare, oavsett antalet turordningsområden, undanta högst två arbetstagare som enligt arbetsgivarens bedömning är av särskild betydelse för den fortsatta verksamheten. Vid beräkningen av antalet arbetstagare hos arbetsgivaren bortses från arbetstagare som avses i § 1. Den eller de arbetstagare som undantas har företräde till fortsatt anställning.

Arbetstagarnas plats i turordningen bestäms med utgångspunkt i varje arbetstagares sammanlagda anställningstid hos arbetsgivaren. Arbetstagare med längre anställningstid har företräde framför arbetstagare med kortare anställningstid. Vid lika anställningstid ger högre ålder företräde. Kan en arbetstagare endast efter omplacering beredas fortsatt arbete hos arbetsgivaren, gäller som förutsättning för företräde enligt turordningen att arbetstagaren har tillräckliga kvalifikationer för det fortsatta arbetet.

Trä, betongarbetare och murare inom tidigare indelning av byggnads- respektive anläggningsavtalen ska turordnas var för sig.

Turordningen avtalas särskilt för varje yrkesgrupp (turordningsenhet), inom det verksamhetsområde (turordningsområde), varom överenskommelse träffats med berörd MB-grupp/kontaktombud eller, om sådan saknas, med berörd Byggnads region med beaktande av företagets organisatoriska uppbyggnad.

Lärlingar inom respektive yrkesgrupp turordnas var för sig på separata turordningslistor om inte annat överenskommes mellan arbetsgivaren och MB-grupp, eller om sådan saknas, berörd Byggnads region.

Om inte överenskommelse om turordningsområde kan träffas, gäller bilagda av de centrala parterna avtalade turordningsområden, Bilaga A3.

Vid tillfälliga förändringar rörande placering av arbetstagare från överenskommen turordningsområde, innebärande arbete inom annat avtalat turordningsområde, ska berörd MB-grupp/kontaktombud informeras om förflyttningen. Löpande samråd bör ske var sjätte månad om arbetet fortfarande tillfälligt består eller innebär en permanent överflyttning av arbetstagare till ett nytt turordningsområde.

Vid ändring av turordningsområde till följd av uppsägning av turordningsöverenskommelse ska arbetstagare, då arbetsbrist uppstår, placeras i det turordningsområde där han huvudsakligen arbetat de senaste sex månaderna. Detta gäller om annan överenskommelse ej träffas.

- b** Överenskommelse om avvikelse från ovan angivna turordningsregler får träffas enligt § 27 a.

Protokollsanteckning till § 21

Vid arbetsbrist inom turordningsområde/turordningsenhet ska i princip tillsvidareanställd ha företräde till fortsatt arbete. Dock får tidsbegränsat anställd slutföra avtalad anställning.

- § 22** Arbetstagare som har nedsatt arbetsförmåga och som på grund därav har beretts särskild sysselsättning hos arbetsgivaren ska, om det kan ske utan allvarliga olägenheter, få företräde till fortsatt arbete oberoende av turordningen.

FÖRETRÄDESRÄTT TILL ÅTERANSTÄLLNING, §§ 23–25

- § 23** Arbetstagare som sagts upp på grund av arbetsbrist har företrädesrätt till återanställning inom det turordningsområde och turordningsenhet de tidigare tillhört. Detsamma gäller arbetstagare som har anställts för begränsad tid enligt §§ 4 eller 4 a och som på grund av arbetsbrist inte har fått fortsatt anställning. En förutsättning för företrädesrätt är dock att arbetstagaren har varit anställd hos arbetsgivaren mer än 12 månader under de senaste tre åren och att han har tillräckliga kvalifikationer för den nya anställningen.

En arbetstagare kan inte göra gällande sin företrädesrätt till återanställning, om en återanställning skulle strida mot § 4 första stycket punkt 3 eller § 4 a. Företrädesrätten gäller från den tidpunkt då uppsägning skedde eller besked lämnades eller skulle ha lämnats enligt § 6 första stycket och därefter till dess nio månader har förflutit från den dag då anställningen upphörde. Har under de nu nämnda tidsperioderna företaget, verksamheten eller en del av verksamheten övergått till en ny arbetsgivare genom en sådan övergång som omfattas av § 5 b, gäller företrädesrätten mot den nya arbetsgivaren. Företrädesrätten gäller även i de fall att den tidigare arbetsgivaren försatts i konkurs.

För säsonganställd arbetstagare gäller därutöver motsvarande företrädesrätt för den arbetstagare som varit anställd hos samma arbetsgivare minst två säsonger i följd, varje säsong under minst fyra månader.

Protokollsanteckning till § 23

När företag hyr in arbetstagare från bemanningsföretag är reglerna om förhandlingsskyldighet i Bilaga A4 tillämpliga om det finns tidigare anställda som har sagts upp på grund av arbetsbrist och som har företrädesrätt till återanställning i företaget.

- § 23 a** En deltidsanställd arbetstagare som har anmält till sin arbetsgivare att han eller hon vill ha en anställning med högre sysselsättningsgrad, dock högst heltid, har trots § 23 företrädesrätt till sådan anställning. Som förutsättning för företrädesrätten gäller att arbetsgivarens behov av arbetskraft tillgodoses genom att den deltidsanställda anställs med en högre sysselsättningsgrad och att den deltidsanställda har tillräckliga kvalifikationer för de nya arbetsuppgifterna. Om arbetsgivaren har flera turordningsområden, gäller företrädesrätten anställning inom det turordningsområde där arbetstagaren är sysselsatt på deltid.

Företrädesrätten gäller inte mot den som har rätt till omplacering enligt § 9 andra stycket.

En arbetstagare kan inte göra gällande sin företrädesrätt, om anställningen skulle strida mot § 4 första stycket punkt 3 eller § 4 a.

- § 24** Om flera arbetstagare har företrädesrätt till återanställning enligt § 23 eller företrädesrätt till en anställning med högre sysselsättningsgrad enligt § 23 a, bestäms turordningen dem emellan med utgångspunkt i varje arbetstagares sammanlagda anställningstid hos arbetsgivaren. Arbetstagare med längre anställningstid har företräde framför arbetstagare med kortare anställningstid. Vid lika anställningstid ger högre ålder företräde.

- § 25** Har besked om företrädesrätt till återanställning lämnats enligt § 7 andra stycket eller § 10 andra stycket, kan företrädesrätt inte göras gällande innan arbetstagaren har anmält anspråk på företrädesrätt hos arbetsgivaren. Arbetstagare, som erbjuds återanställning, bör snarast meddela arbetsgivaren huruvida han antar erbjudandet. Om erbjudandet antages behöver arbetstagaren inte tillträda den nya anställningen förrän efter skälig övergångstid.

Om arbetstagaren avvisar ett erbjudande om återanställning som skäligen borde ha godtagits, har arbetstagaren förlorat sin företrädesrätt.

FÖRHANDLINGAR M.M. §§ 26–28

- § 26** En arbetsgivare som vill avskeda eller säga upp en arbetstagare på grund av omständigheter som hänför sig till arbetstagaren personligen ska underrätta arbetstagaren om detta i förväg. Gäller underrättelsen uppsägning, ska den lämnas minst 2 veckor i förväg, och gäller den avskedande, ska den lämnas minst 1 vecka i förväg. Är arbetstagaren fackligt organiserad, ska arbetsgivaren samtidigt med underrättelsen varsla den lokala arbetstagarorganisationen som arbetstagaren tillhör.

Arbetstagaren och den lokala arbetstagarorganisation som arbetstagaren tillhör har rätt till överläggning med arbetsgivaren om den åtgärd som underrättelsen och varslet avser. En förutsättning är dock att överläggning begärs senast 1 vecka efter det att underrättelsen eller varslet lämnades.

Har överläggning begärts, får arbetsgivaren inte verkställa uppsägning eller avskedande förrän överläggningen har avslutats.

§ 27 a Innan arbetsgivaren vidtar någon av nedanstående åtgärder, ska förhandling enligt 11–14 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL) ske.

- 1 Uppsägning på grund av arbetsbrist.
- 2 Permittering, som ej är av enstaka och kortvarig natur och ej heller beror på att arbetet är säsongbetonat eller annars till sin natur icke sammanhängande.
- 3 Återintagning efter sådan permittering som anges i punkt 2 ovan.
- 4 När arbetsgivare avser att anställa en arbetstagar, när någon annan har företrädesrätt till antingen återanställning eller företrädesrätt till en anställning med högre sysselsättningsgrad. Detsamma gäller när fråga uppkommer om vem av flera företrädesberättigade som ska få återanställning eller en anställning med högre sysselsättningsgrad.

Förhandling sker med berörd MB-grupp/kontaktombud eller om sådan saknas med den lokala fackliga organisationen.

Protokollsanteckning till § 27 a

Lokal MB-förhandling mellan företag och berörd MB-grupp/kontaktombud eller om sådan saknas med lokal facklig organisation ska påbörjas snarast och bör, om ej parterna enas om annat, vara avslutad inom 10 arbetsdagar efter det att motparten fått del av förhandlingsframställan.

Anmärkning till protokollsanteckning § 27 a

Beträffande central MB-förhandling hänvisas till bilaga C Företagsanpassad MB-organisation punkten 2.14

b Innan arbetsgivaren vidtager någon av nedanstående åtgärder, ska samråd äga rum.

- 1 Ingående av avtal om provanställning eller tillfällig arbetsanhopning.

Samråd sker med berörd MB-grupp/kontaktombud eller om sådan saknas med facklig förtroendeman i företaget.

Protokollsanteckning till § 27 b

Berör en fråga allenast viss turordningsenhet, sker samråd med representant för denna.

- c Uppkommer fråga om åtgärd som avses enligt b punkt 2, äger berörd arbetstagare delta i samrådet.

§ 28 Innan arbetsgivaren lämnar besked vid minskning av arbetsstyrkan eller vid ökning av arbetsstyrkan ska samråd äga rum.

Samråd sker med MB-grupp på arbetsplatsen eller om sådan saknas med MB-ledamot, kontaktombud, facklig förtroendeman verksam på berörd arbetsplats.

Anmärkning till § 28

Parterna anser det vara naturligt att reglerna om samråd vid ökning och minskning av arbetsstyrkan bör tillämpas även beträffande tillsvidareanställda arbetstagare.

§ 29 AVGÅNG MED PENSION M.M.

Arbetstagare har rätt att kvarstå i anställningen till utgången av den måna då arbetstagaren uppnår ålder som anges i 32 a § LAS, om inte annat följer av detta avtal.

Arbetstagare uppnår pensionsålder för Avtalspension SAF-LO vid ingång-
en av den kalendermånad under vilken han/hon fyller 65 år.

Anmärkning

Den ålder som anges i 32 a § LAS är från och med 1 januari 2023 69 år.

a) Särskilda bestämmelser för arbetstagare som har uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS

Vid uppsägning av en arbetstagare som har uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS ska följande bestämmelser i Bilaga A1 inte tillämpas:

1. § 9 om saklig grund för uppsägning,
2. § 10 andra stycket om innehållet i ett uppsägningsbesked,
3. § 11 om skyldighet för arbetsgivaren att uppge grunden för uppsägningen, och
4. § 30 om ogiltigförklaring av uppsägning.

Vid uppsägning av en arbetstagare som har uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS ska § 26 om underrättelse, varsel och rätt till överläggning tillämpas, om inte förhandling enligt 11–14 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet har hållits i frågan.

En arbetstagare som har uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS har inte rätt till längre uppsägningstid än en månad och har heller inte företrädes-

rätt när turordning ska bestämmas vid uppsägning eller vid återanställning.

Vid avskedande av en arbetstagare som har uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS tillämpas inte bestämmelsen i § 31 om ogiltigförklaring. I den situationen behöver ett besked enligt § 18 andra stycket inte innehålla information om vad arbetstagaren ska iaktta om arbetstagaren vill göra gällande att avskedandet är ogiltigt.

För en arbetstagare som har uppnått den ålder som anges i 32 a § LAS övergår inte en tidsbegränsad anställning till en tillsvidareanställning enligt §§ 4 och 4 a.

- b)** Varsel om anställnings upphörande vid hel sjukersättning som inte är tidsbegränsad

Om en arbetsgivare vill att en arbetstagare skall lämna sin anställning i samband med att arbetstagaren enligt socialförsäkringsbalken får rätt till hel sjukersättning som inte är tidsbegränsad, ska arbetsgivaren skriftligen ge arbetstagaren besked om detta så snart arbetsgivaren har fått kännedom om beslutet om sjukersättning.

Protokollsanteckning till § 29

Besked om rätt till hel sjukersättning som inte är tidsbegränsad lämnas till arbetsgivaren så snart arbetstagaren fått kännedom härom.

TVISTER OM GILTIGHETEN AV UPPSÄGNINGAR ELLER AVSKEDANDEN M.M., §§ 30–33

- § 30** Om en arbetstagare sägs upp utan saklig grund, ska uppsägningen förklaras ogiltig på yrkande av arbetstagaren. Detta gäller dock ej, om uppsägningen angrips endast därför att den strider mot turordningsregler. Uppkommer tvist om en uppsägnings giltighet, upphör ej anställningen till följd av uppsägningen förrän tvisten har slutligt avgjorts. Arbetstagaren får inte heller avstängas från arbete på grund av de omständigheter som har föranlett uppsägningen annat än om det finns särskilda skäl.

Arbetstagaren har rätt till lön och andra förmåner enligt §§ 14–16 så länge anställningen består.

Domstol kan för tiden intill det slutliga avgörandet besluta att anställningen ska upphöra vid uppsägningstidens utgång eller vid den senare tidpunkt som domstolen bestämmer eller att en pågående avstängning ska upphöra.

- § 31** Har en arbetstagare blivit avskedad under omständigheter som inte ens skulle ha räckt till för en giltig uppsägning, ska avskedandet förklaras ogiltigt på yrkande av arbetstagaren.

Om ett sådant yrkande framställs, kan domstol besluta att anställningen trots avskedandet ska bestå tills tvisten har slutligt avgjorts.

Har en domstol meddelat beslut enligt andra stycket, får arbetsgivaren inte avstänga arbetstagaren från arbete på grund av de omständigheter som har föranlett avskedandet. Arbetstagaren har rätt till lön och andra förmåner enligt §§ 14–16 så länge anställningen består.

- § 32** Ett anställningsavtal, som har tidsbegränsats i strid mot § 3 första stycket, ska förklaras gälla tillsvidare på yrkande av arbetstagaren.

Om ett sådant yrkande framställs, kan domstol besluta att anställningen trots avtalet ska bestå tills tvisten har slutligt avgjorts. Arbetstagaren har rätt till lön och andra förmåner enligt §§ 14–16 så länge anställningen består.

- § 33** Om en domstol genom lagakraftvunnen dom har ogiltigförklarat en uppsägning eller ett avskedande, får arbetsgivaren inte avstänga arbetstagaren från arbete på grund av de omständigheter som har föranlett uppsägningen eller avskedandet.

PRESKRIPTION, §§ 34–36

- § 34** En arbetstagare som avser att yrka ogiltigförklaring av en uppsägning eller ett avskedande, ska underrätta arbetsgivaren om detta senast 2 veckor efter det att uppsägningen eller avskedandet skedde. Har arbetstagaren inte fått något sådant besked om ogiltighetstalan som avses i § 10 andra stycket eller § 18 andra stycket, uppgår dock tidsfristen till 1 månad och räknas från den dag då anställningen upphörde.

Om en arbetstagare gör gällande att ett anställningsavtal har tidsbegränsats i strid mot § 3 första stycket och avser att yrka förklaring att avtalet ska gälla tillsvidare, ska arbetstagaren underrätta arbetsgivaren om detta senast 1 månad efter anställningstidens utgång.

Har inom underrättelsetiden påkallats förhandling rörande tvistefrågan enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller med stöd av kollektivavtal, ska talan väckas inom 2 veckor efter det att förhandlingen avslutades. I annat fall ska talan väckas inom 2 veckor efter det att tiden för underrättelse gick ut.

Protokollsanteckning till § 34

Beträffande tvisters handläggning rörande giltigheten av uppsägning, avskedande samt av tidsbegränsad anställning, hänvisas till förhandlingsordningen i Entreprenadmaskinavtalet § 10.

- § 35** Den som vill kräva skadestånd eller framställa annat fordringsanspråk som grundar sig på bestämmelserna i lag om anställningsskydd och detta avtal ska underrätta motparten om detta inom 4 månader från den tidpunkt då den skadegörande handlingen företogs eller fordringen förföll till betalning.

Har en arbetstagare inte fått något sådant besked om skadeståndstalan som avses i § 10 andra stycket eller § 18 andra stycket, räknas tiden i stället

från den dag då anställningen upphörde. Avser arbetstagarens yrkande brott mot § 3 första stycket, räknas tidsfristen från anställningstidens utgång.

Har inom underrättelsetiden påkallats förhandling rörande tvistefrågan enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller med stöd av kollektivavtal, ska talan väckas inom 4 månader efter det att förhandlingen avslutades. I annat fall ska talan väckas inom 4 månader efter det att tiden för underrättelse gick ut.

Protokollsanteckning till § 35

Beträffande handläggningen av yrkande om skadestånd eller annan fullgörelse hänvisas till förhandlingsordningen i Entreprenadmaskinavtalet § 10.

- § 36** Lämnas inte underrättelse eller väcks inte talan inom den tid som föreskrivs i § 34 eller § 35, har parten förlorat sin talan.

SKADESTÅND, §§ 37–38

- § 37** En arbetsgivare som bryter mot detta avtal ska betala inte bara lön och andra anställningsförmåner som arbetstagaren kan ha rätt till utan även ersättning för skada som uppkommer.

Arbetstagare som lämnar sin anställning utan att iaktta avtalad uppsägningstid, eller del av denna, ska utge skadestånd till arbetsgivaren för den skada och olägenhet som därigenom vållas.

Skadeståndet beräknas som ett belopp motsvarande utgående lön, för den del av uppsägningstiden som inte iakttagits.

Innan arbetstagaren kan bli skyldig att utge skadestånd enligt ovan ska arbetsgivaren skriftligen erinra arbetstagaren om dennes arbetsplikt och avtalets skadeståndssanktion samt varsla berörd Byggnads region och ME:s regionkontor.

Arbetstagaren och berörd Byggnads region har rätt till överläggning med arbetsgivaren om sådan begärs inom 10 arbetsdagar från arbetsgivarens varsel. Om överläggning har begärts får arbetsgivaren inte verkställa kvittningen eller överlämna betalningskrav till arbetstagaren förrän överläggningen har avslutats.

För det fall arbetsgivaren kvittar skadeståndet mot inestående lönefordran ska detta ske med iakttagande av kvittningslagen.

- § 38** Om en arbetsgivare vägrar att rätta sig efter en dom, varigenom en domstol har ogiltigförklarat en uppsägning eller ett avskedande eller har förklarat att en tidsbegränsad anställning ska gälla tillsvidare, ska anställningsförhållandet anses som upplöst. Arbetsgivaren ska för sin vägran betala skadestånd till arbetstagaren enligt följande bestämmelser:

Skadeståndet beräknas med utgångspunkt i arbetstagarens sammanlagda

anställningstid hos arbetsgivaren när anställningsförhållandet upplöses och bestäms till ett belopp motsvarande:

- 16 månadslöner vid mindre än 5 års anställningstid
- 24 månadslöner vid minst 5 men mindre än 10 års anställningstid
- 32 månadslöner vid minst 10 års anställningstid

Skadeståndet får dock inte bestämmas så att beloppet beräknas efter flera månadslöner än som motsvarar antalet påbörjade anställningsmånader hos arbetsgivaren. Har arbetstagaren varit anställd mindre än 6 månader, ska beloppet likväl motsvara 6 månadslöner.

SÄRSKILDA REGLER VID IN- OCH UTLÅNING AV ARBETSTAGARE MELLAN FÖRETAG

1 TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Vid in- och utlåning av arbetstagare inom Entreprenadmaskinavtalet, Byggavtalet, Maskinföraravtalet, Väg- och banavtalet, Gruventreprenadavtalet, Torvavtalet eller Järnvägsinfrastrukturavtalets avtalsområden gäller reglerna i denna bilaga "Särskilda regler vid in- och utlåning av arbetstagare mellan företag". In- och utlåning får endast ske till och från företag som är bundna av ovan nämnda kollektivavtal.

2 ARBETSGIVARANSVAR OCH ARBETSMILJÖANSVAR

Den arbetsgivare som arbetstagare är anställd hos har arbetsgivaransvaret för arbetstagaren även under den period arbetstagaren lånas ut till annan arbetsgivare. Detta innebär bl.a. att lön betalas av utlånande arbetsgivare. Den arbetsgivare som har lånat in arbetstagare ansvarar för arbetsmiljön, i förhållande till inlånad arbetstagare, under inlåningsperioden.

Utlånad arbetstagare kvarstår i anställningen och behåller sin plats i turordningen hos den utlånande arbetsgivaren.

Uppstår arbetsbrist under inlåningsperioden ska inlånad arbetstagare först omfattas av inskränkningen.

Inlånande företag får inte vidareutlåna inlånad arbetstagare till annat företag.

3 SAMTYCKE TILL UTLÅNING

Utlåning av arbetstagare får ske endast om berörd arbetstagare lämnar sitt samtycke till utlåningen.

4 KORTVARIG IN- OCH UTLÅNING

In- och utlåning under högst 60 arbetsdagar får ske utan iakttagande av reglerna i punkterna 5-6 nedan.

5 UTLÅNING

Utlåning ska föregås av förhandling med MB-grupp/kontakombud eller om sådan saknas med Byggnads region

6 INLÅNING

Inlåning ska föregås av förhandling med berörd MB-grupp eller om sådan saknas med Byggnads region.

7 LÖNEHANTERING

7.1 Tidlön

När arbetstagaren lånas ut ska utlånad arbetstagare erhålla samma lön som övriga arbetstagare på den arbetsplats som arbetstagaren är utlånad till, dock lägst bibehållen lön.

7.2 Prestationslön

Vid prestationslön på enskild arbetsplats ska inlånad arbetstagare ha samma lön som övriga arbetstagare i arbetslaget.

Den praktiska hanteringen ska ske på följande sätt:

- a) En fördelningslista upprättas innehållande inlånande företags arbetstagare på arbetsplatsen.
- b) En fördelningslista upprättas för utlånande företags arbetstagare på arbetsplatsen. Om det finns flera utlånade företag, upprättas en fördelningslista för varje företag som har utlånade arbetstagare.
- c) Ovan angivna fördelningslistor översänds tillsammans med en sammanställning av avstämning och listor till inlånande företag.
- d) Inlånande företag kontrollerar att översända uppgifter är riktiga. Om uppgifterna är riktiga översänds därefter fördelningslista till utlånande företag avseende berörda arbetstagare hos utlånande företag. Om uppgifterna inte är riktiga ska inlånande företag begära förhandling enligt Entreprenadmaskinavtalet § 3 punkten 4.1.14.

AVTALADE TURORDNINGSSOMRÅDEN

Nedan angivna turordningsområden ska användas när parterna inte kan komma överens om indelning av flera turordningsområden enligt Bilaga A1 § 21 (Avtal om anställningsskydd).

	<i>Turordningsområde</i>	<i>Omfattning</i>
1.	Stockholm	Stockholm och Lidingö kommuner
2	Solna	Danderyd, Ekerö, Håbo, Järfälla, Norrtälje, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Täby, Upplands-Bro, Upplands Väsby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker kommuner.
3.	Huddinge	Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Nynäshamn, Salem, Tyresö och Värmdö kommuner.
4.	Södertälje	Gnesta, Nykvarn, Strängnäs, Södertälje och Trosa kommuner.
5.	Uppsala	Sigtuna, Enköping, Heby, Knivsta, Tierp, Uppsala och Östhammar kommuner.
6.	Nyköping	Nyköping och Oxelösund kommuner.
7.	Eskilstuna	Eskilstuna, Flen, Katrineholm och Vingåker kommuner.
8.	Värnamo	Gnosjö, Värnamo och Gislaved kommuner.
9.	Linköping	Kinda, Linköping och Åtvidaberg kommuner
10.	Norrköping	Finspång, Norrköping, Söderköping och Valdemarsvik kommuner.
11.	Motala	Boxholm, Mjölby, Ödeshög, Motala och Vadstena kommuner.
12.	Jönköping	Habo, Jönköping, Mullsjö och Vaggeryd kommuner.
13.	Nässjö	Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö, Vetlanda, Tranås och Ydre kommuner.

	<i>Turordningsområde</i>	<i>Omfattning</i>
14.	Ljungby	Ljungby, Markaryd, Osby och Älmhult kommuner.
15.	Växjö	Alvesta, Lessebo, Tingsryd, Uppvidinge och Växjö kommuner.
16.	Kalmar	Borgholm, Kalmar, Mörbylånga, Torsås, Emmaboda och Nybro kommuner.
17.	Västervik	Hultsfred, Vimmerby och Västervik kommuner.
18.	Oskarshamn	Högsby, Mönsterås och Oskarshamn kommuner.
19.	Gotland	Gotlands kommun.
20.	Karlshamn	Karlshamn, Olofström, Bromölla och Sölvesborg kommuner.
21.	Karlskrona	Karlskrona och Ronneby kommuner.
22.	Kristianstad	Hässleholm, Kristianstad och Östra Göinge kommuner.
23.	Malmö	Malmö kommun.
24.	Lund	Burlöv, Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund och Staffanstorp kommuner.
25.	Trelleborg	Sjöbo, Skurup, Svedala, Trelleborg, Vellinge, Simrishamn, Tomelilla och Ystad kommuner.
26.	Helsingborg	Bjuv, Båstad, Helsingborg, Höganäs, Klippan, Landskrona, Perstorp, Svalöv, Åstorp, Ängelholm och Örkellunga kommuner.
27.	Halmstad	Falkenberg, Halmstad, Hylte, Laholm och Varberg kommuner.
28.	Göteborg	Göteborg och Öckerö kommuner.
29.	Mölndal	Ale, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Alingsås, Orust, Stenungssund och Tjörn kommuner.
30.	Borås	Bollebygd, Mark, Herrljunga, Vårgårda, Borås, Svenljunga, Ulricehamn och Tranemo kommuner.

	<i>Turordningsområde</i>	<i>Omfattning</i>
31.	Trollhättan	Grästorp, Mellerud, Trollhättan, Vänersborg, Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Sotenäs, Uddevalla, Strömstad och Tanum kommuner.
32.	Lidköping	Essunga, Götene, Lidköping, Vara och Skara kommuner.
33.	Skövde	Falköping, Hjo, Karlsborg, Skövde, Tibro, Tidaholm, Gullspång, Mariestad och Töreboda kommuner.
34.	Säffle	Bengtsfors, Dals-Ed, Årjäng, Säffle och Åmål kommuner.
35.	Arvika	Eda och Arvika kommuner.
36.	Torsby	Kil, Sunne och Torsby kommuner.
37.	Karlstad	Grums, Hammarö och Karlstad kommuner.
38.	Hagfors	Forshaga, Munkfors och Hagfors kommuner.
39.	Karlskoga	Kristinehamn, Filipstad, Degerfors, Karlskoga och Storfors kommuner.
40.	Örebro	Askersund, Hallsberg, Kumla, Laxå, Lekeberg och Örebro kommuner.
41.	Lindesberg	Lindesberg, Nora, Hällefors och Ljusnarsberg kommuner.
42.	Västerås	Hallstahammar, Sala, Surahammar och Västerås kommuner.
43.	Köping	Arboga, Kungsör och Köping kommuner.
44.	Fagersta	Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg kommuner.
45.	Mora	Vansbro, Malung, Mora, Orsa och Älvdalen kommuner.
46.	Falun	Borlänge, Falun, Gagnef, Leksand, Rättvik och Säter kommuner.
47.	Avesta	Avesta och Hedemora kommuner.
48.	Ludvika	Ludvika och Smedjebacken kommuner.
49.	Gävle	Gävle, Ockelbo, Älvkarleby, Hofors och Sandviken kommuner.

	<i>Turordningsområde</i>	<i>Omfattning</i>
50.	Bollnäs	Söderhamn, Bollnäs och Ovanåker kommuner.
51.	Hudiksvall	Hudiksvall, Nordanstig och Ljusdal kommuner.
52.	Härjedalen	Härjedalens kommun.
53.	Sundsvall	Härnösand, Sundsvall och Timrå kommuner.
54.	Kramfors	Kramfors kommun.
55.	Sollefteå	Sollefteå kommun.
56.	Örnsköldsvik	Örnsköldsvik kommun.
57.	Östersund	Berg, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre och Östersund kommuner.
58.	Ånge	Ånge och Bräcke kommuner.
59.	Lycksele	Storuman, Lycksele och Malå kommuner.
60.	Vilhelmina	Dorotea, Vilhelmina och Åsele kommuner.
61.	Umeå	Bjurholm, Nordmaling, Robertsfors, Umeå, Vindeln och Vännäs kommuner.
62.	Skellefteå	Norsjö och Skellefteå kommuner.
63.	Arvidsjaur	Sorsele, Arvidsjaur och Arjeplog kommuner.
64.	Luleå	Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyn kommuner.
65.	Kalix	Kalix och Övertorneå kommuner.
66.	Haparanda	Övertorneå och Haparanda kommuner.
67.	Gällivare	Jokkmokk och Gällivare kommuner.
68.	Kiruna	Pajala och Kiruna kommuner.

INHYRNING AV ARBETSKRAFT VID FÖRETRÄDESRÄTT TILL ÅTERANSTÄLLNING

Särskilda regler vid in- och uthyrning av arbetskraft mellan företag när det inhyrande företaget har tidigare anställda med företrädesrätt till återanställning vid uppsägning på grund av arbetsbrist

1 BAKGRUND

Parterna uppmärksammar att frågeställningar inom svensk arbetsmarknad har aktualiserats om otillbörliga kringgåenden av företrädesrätten till återanställning genom anlitan av bemanningsföretag enligt lagen (1993:440) om privat arbetsförmedling. Det har uppgivits att sådana otillbörliga förfaranden i förhållande till gällande rätt har blivit vanligare i takt med att bemanningsbranschen har expanderat. Med bemanningsföretag avses företag enligt definition i nämnd lag.

Mot denna bakgrund inrättar ME och Byggnads en partsgemensam nämnd med uppgift att tillse att otillbörliga kringgåenden av företrädesrätten till återanställning enligt anställningsskyddslagen inte ska förekomma inom branschen. På Entreprenadmaskinavtalets område har lagen (1982:80) om anställningsskydd (LAS) inkorporerats i kollektivavtalet. Införlivandet har skett på så sätt att det inte i nu aktuella hänseenden finns några skillnader mellan lagens och avtalets innebörd.

2 FÖRHANDLING, ÖVERLÄGGNING OCH TVIST OM INHYRNING

2.1 Förhandling vid inhyrning enligt medbestämmandelagen (MBL)

Förhandling enligt 38 § MBL ska ske med MB-grupp på företagsnivå i rikstäckande företag alternativt berörd Byggnads region och ska alltid ske om företaget avser anlita bemanningsföretag när det finns tidigare anställda med företrädesrätt till återanställning genom uppsägning på grund av arbetsbrist inom berört turordningsområde och berörd turordningsenhet.

I förhandlingen ska företaget ange skälen för att lösa bemanningsbehovet genom inhyrning av arbetstagare. Förhandlingen ska även omfatta frågan om företagets behov av arbetskraft istället kan tillgodoses genom återanställning av tidigare anställd med företrädesrätt. Vid inhyrning avseende

en längre period än fem (5) veckor har ovanstående parter att tillsammans överväga möjligheten att täcka hela eller delar av arbetskraftsbehovet genom återanställning istället för att anlita bemanningsföretag.

2.2 Överläggning vid inhyrning – lokal förhandling

För det fall parterna inte är överens under punkten 2.1 har företaget att inom tre (3) arbetsdagar påkalla lokal förhandling från det att förhandling under punkten 2.1 avslutats.

Om ett företag avser hyra in arbetskraft genom anlitande av bemanningsföretag under en sammanhängande period om mer än fem (5) veckor, när det samtidigt finns tidigare anställda med företrädesrätt till återanställning genom uppsägning på grund av arbetsbrist inom berört turordningsområde och berörd turordningsenhet där inhyrning ska ske, ska företaget uppta överläggning med MB-gruppen eller om sådan saknas berörd Byggnadsregion om inhyrningen enligt nedan.

I överläggningen ska företaget ange skälen för att lösa bemanningsbehovet genom inhyrning av arbetstagare. Överläggningen ska även omfatta frågan om företagets behov av arbetskraft istället kan tillgodoses genom återanställning av tidigare anställd med företrädesrätt.

Lokal förhandling ska vara genomförd inom fem (5) arbetsdagar från det att påkallandet har skett om parterna inte enats om annat.

2.3 Central förhandling och påkallande av skiljenämnds-förfarande

Uppkommer i förhandlingen/överläggningen oenighet om huruvida inhyrning längre än fem (5) veckor strider mot 25 § LAS, ska central förhandling påkallas inom tre (3) arbetsdagar av företaget efter avslutad lokal förhandling.

Central förhandling ska äga rum inom tio (10) arbetsdagar från påkallandet. De centrala parterna ska verka för en lösning av förhandlingsfrågan vilken beaktar både företagets behov och arbetstagarnas berättigade intressen.

Vid oenighet i den centrala förhandlingen ska arbetsgivarsidan inom tre (3) arbetsdagar från förhandlingens avslutande, hänskjuta saken till skiljenämnd enligt punkten 3.

Underlåter arbetsgivarsidan att påkalla lokal eller central förhandling alternativt att hänskjuta saken till skiljenämnd, kan inhyrningen avslutas inom fem (5) veckor från inhyrningens påbörjande utan rättslig påföljd.

Om arbetsgivarsidan påkallar central förhandling i rätt tid och hänskjuter saken till skiljenämnd i rätt tid och nämnden finner att inhyrningen strider mot 25 § LAS, kan inhyrning pågå till dess fem (5) arbetsdagar förflutit från beslut i skiljenämnd utan att inhyrningen är att betrakta som kollektivavtalsbrott.

Förhandling ska bedrivas skyndsamt.

3 SKILJENÄMND AVSEENDE INHYRNING

Parterna är ense om att inrätta en skiljenämnd enligt nedan. Förfarandet i skiljenämnden ska vara förenklat och snabbt.

Nämnden ska bestå av två (2) ledamöter från ME och två (2) ledamöter från Byggnads. Nämnden ska även bestå av en (1) opartisk ordförande. Vid oenighet om vem som ska utses som opartisk ordförande, ska Medlingsinstitutet utse ordförande.

Skiljenämnden ska meddela beslut skyndsamt och som regel senast inom femton (15) arbetsdagar från påkallandet. Om någon organisation inte har utsett någon ledamot inom nämnda 3-veckorsperiod, är skiljenämnden beslutsför med enbart opartisk ordförande. Ett beslut kan ske även om arbetstagarorganisationen inte efterkommit en begäran att inkomma med skriftligt svaromål. Skiljenämnden ska hålla muntlig förhandling innan ett beslut fattas. Muntlig bevisning får ske om handläggningen trots bevisupptagningen kan ske skyndsamt.

Skiljenämnden ska i beslut förklara om företagets planerade eller vidtagna åtgärder kan anses strida eller strider mot 25 § LAS.

Skiljenämnden behöver inte redovisa skälen skriftligt, men nämnden ska redovisa skälen muntligt till respektive part.

Skiljenämndens beslut är inte att betrakta som en rekommendation utan är rättsligt bindande i den meningen att det ska betraktas som ett kollektivavtalsbrott om i förekommande fall ordningen i punkten 2 inte iakttas eller om inhyrningen strider mot 25 § LAS.

Eventuellt ekonomiskt- och allmänt skadestånd till tidigare anställd för brott mot företrädesrätten enligt 25 § LAS ska hanteras enligt parternas förhandlingsordning i Entreprenadmaskinavtalet § 10.

Om företaget följer skiljenämndens beslut ska parterna verka för att avskrika eventuella rättstvister med grund i 25 § LAS. Kan parterna inte enas om att avskrika tvisten hanteras frågan enligt parternas förhandlingsordning i Entreprenadmaskinavtalet § 10.

Tappande part i nämnden ska svara för ordförandens samtliga kostnader. I övrigt står vardera part sina kostnader.

LÖNESTATISTIKOMRÅDEN

	<i>Statistikområde</i>	<i>Omfattning</i>
1.	Västra Norrbotten	Arjeplog, Arvidsjaur, Gällivare, Jokkmokk, Kiruna och Pajala kommuner.
2.	Östra Norrbotten	Boden, Haparanda, Kalix, Luleå, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå och Övertorneå kommuner.
3.	Västerbotten	Bjurholm, Dorotea, Lycksele, Malå, Nordmalen, Norsjö, Robertsfors, Skellefteå, Sorsele, Storuman, Umeå, Vilhelmina, Vindeln, Vännäs och Åsele kommuner.
4.	Jämtland	Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre, Östersund och Berg kommuner.
5.	Västernorrland	Härnösand, Kramfors, Sollefteå, Sundsvall, Timrå, Ånge och Örnsköldsvik kommuner.
6.	Gävleborg	Bollnäs, Gävle, Hofors, Hudiksvall, Ljusdal, Nordanstig, Ockelbo, Ovanåker, Sandviken och Söderhamn kommuner.
7.	Dalarna	Avesta, Borlänge, Falun, Gagnef, Hedemora, Leksand, Ludvika, Malung, Mora, Orsa, Rättvik, Smedjebacken, Säter, Vansbro och Älvdalen kommuner.
8.	Värmland	Arvika, Eda, Filipstad, Forshaga, Grums, Hagfors, Hammarö, Karlstad, Kil, Kristinehamn, Munkfors, Storfors, Sunne, Säffle, Torsby och Årjäng kommuner.
9.	Örebro	Askersund, Degerfors, Hallsberg, Hällefors, Karlskoga, Kumla, Laxå, Lekeberg, Lindesberg, Ljusnarsberg, Nora och Örebro kommuner.

	Statistikområde	Omfattning
10.	Västmanland	Arboga, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner.
11.	Uppland	Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Norrtälje, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammar kommuner.
12.	Stockholm/ Södertälje	Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Järfälla, Nykvarn, Nynäshamn, Sigtuna, Stockholm, Södertälje, Tyresö, Täby, Upplands-Bro, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö, Österåker, Danderyd, Upplands Väsby, Sollentuna, Nacka, Sundbyberg, Solna, Lidingö och Salem kommuner.
13.	Södermanland	Eskilstuna, Flen, Gnesta, Katrineholm, Nyköping, Oxelösund, Strängnäs, Trosa och Vingåker kommuner.
14.	Norra Östra Götaland	Finspång, Norrköping, Söderköping och Valdemarsvik kommuner.
15.	Södra Östra Götaland	Boxholm, Kinda, Linköping, Mjölby, Motala, Vadstena, Ydre, Åtvidaberg och Ödeshög kommuner.
16.	Västra Götaland/ Halland	Ale, Alingsås, Bollebygd, Borås, Göteborg, Herrljunga, Härryda, Kungälv, Lerum, Mark, Mölndal, Partille, Stenungssund, Tjörn, Tranemo, Ulricehamn, Vårgårda, Öckerö, Svenljunga, Bengtsfors, Dals-Ed, Essunga, Falköping, Färgelanda, Gullspång, Grästorp, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mariestad, Mellerud, Munke-dal, Orust, Skara, Skövde, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Tibro, Tidaholm, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Vara, Vänersborg, Åmål, Falkenberg, Halmstad, Hylte, Kungsbacka, Laholm, och Varberg kommuner.
17.	Jönköping län	Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo kommuner.
18.	Kalmar län	Borgholm, Emmaboda, Hultsfred, Högsby, Kalmar, Mönsterås, Mörbylånga, Nybro, Oskarshamn, Torsås, Västervik och Vimmerby kommuner.

	<i>Statistikområde</i>	<i>Omfattning</i>
19.	Gotland	Gotlands kommun.
20.	Kronoberg	Alvesta, Lessebo, Ljungby, Markaryd, Tingsryd, Uppvidinge, Växjö och Älmhult kommuner.
21.	Blekinge	Karlshamn, Karlskrona, Olofström, Ronneby och Sölvesborg kommuner.
22.	Skåne	Bjuv, Båstad, Helsingborg, Höganäs, Klippan, Landskrona, Svalöv, Åstorp, Ängelholm, Örkelljunga, Bromölla, Hässleholm, Kristianstad, Osby, Perstorp, Östra Göinge, Burlöv, Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Malmö, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Staffanstorp, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge och Ystad kommuner.

ÖVERENSKOMMELSE OM FÖRETAGSANPASSAD MB-ORGANISATION

Denna Bilaga C innehåller bestämmelser om företagsanpassad medbestämmandeorganisation (MB-organisation) enligt 14 och 20 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL) samt informationslämnande och genomförande av förhandlingar enligt MBL och Entreprenadmaskinavtalet med bilagor.

Tillämpningen av denna Bilaga C ska ske på sådant sätt att den möjliggör en smidig och snabb hantering av informationslämnande och arbetstargarnas medbestämmande i berörda företag.

1 DEFINITIONER

Lokalt företag	Företag med en enhet från vilken företagets hela verksamhet administreras och vars verksamhet är begränsad till ett mindre geografiskt område och som inte är att betrakta som ett Regionalt företag.
Regionalt företag	Företag med mer än en självständig enhet som har en administrativ och resultatmässig självständighet samt eget personalansvar och som är verksamt inom ett större geografiskt område t.ex. ett eller flera län och som inte är att betrakta som Riksföretag enligt punkten 5.1.
Riksföretag	Företag som har en uppbyggd regional organisation (distrikt, regioner eller liknande) och som är verksamt i en större del av landet.
MB-grupp	En grupp arbetstagare som utses av Byggnads region för att behandla MB-frågor i enlighet med bestämmelserna i denna Bilaga C och avtal om företagsanpassad MB-organisation enligt punkten 2.1.
Kontaktombud	En arbetstagare som utses av Byggnads region i företag med högst tolv (12) arbetstagare för att behandla MB-frågor enligt de befogenheter kontaktombudet skriftligen fått från berörd arbetstagarorganisation.

2 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

2.1 Avtal om företagsanpassad MB-organisation

Mellan Byggnads, ME och Riksföretag respektive Regionalt företag ska särskilt avtal om företagsanpassad MB-organisation träffas. Sådant avtal kompletterar reglerna i denna Bilaga C och får innehålla regler som avviker från bestämmelserna i denna Bilaga C.

Motsvarande avtal kan träffas mellan Lokalt företag, ME och berörd Byggnadsregion.

2.2 MB-grupps/kontaktombuds mandat

Företaget ska genomföra sin informations- och förhandlingsskyldighet gentemot berörd MB-grupp eller kontaktombud. MB-grupp respektive kontaktombud har rätt att behandla nedan angivna frågor (MB-frågor), såvida inte annat särskilt föreskrivs eller överenskommes i särskilt avtal om MB-organisationen i ett Riksföretag eller Regionalt företag:

- att vara förhandlingspart i frågor som rör 11, 12 och 21 §§ MBL,
- att vara informationsmottagare i frågor som rör 19 § MBL,
- att vara förhandlings-, samråds- och informationspart enligt Bilaga A1 §§ 9, 21, 27 och 28 (Avtal om anställningsskydd),
- att vara förhandlingspart i frågor om permittering och återgång i arbete enligt Entreprenadmaskinavtalet § 5,
- att vara förhandlingspart i frågor om in- och utlåning av arbetskraft enligt Bilaga A2,
- att handlägga arbetsmiljöfrågor enligt Arbetsmiljöavtalet, Bilaga K,
- att handlägga frågor enligt Utvecklingsavtalet,
- att delta i överläggning om facklig utbildning (kurser FFM-träffar m.m.), omfattning och förläggning av sådan utbildning samt facklig förtroendemanns uppdrag och verksamhet enligt Förtroendemannaoöverenskommelsen (FMÖ), Bilaga E,
- att handlägga frågor om företagets löneutbetalningar enligt Entreprenadmaskinavtalet § 7, samt
- att vara förhandlingspart vid förläggning av huvudsemestern i de fall arbetsgivaren inte vill följa den lokala organisationens rekommendation om förläggning av huvudsemestern enligt Bilaga I (Särskilda semesterregler).

2.3 Utseende av ledamot och suppleant i MB-grupp eller kontaktombud

MB-grupp och i förekommande fall kontaktombud ska utses i varje

företag på företagsnivå. Härutöver ska, i fall som anges nedan, MB-grupp utses på arbetsplatsnivå och regional nivå, beroende på företagets organisation, struktur eller liknande.

Ledamot och suppleant i MB-grupp eller kontaktombud ska utses av berörd facklig organisation bland de i företaget anställda, som är verksamma inom berörd MB-grupps eller kontaktombuds behörighetsområde.

MB-grupp ska utses så att varje yrkesgrupp i företaget i möjligaste mån blir representerad. Ledamot i MB-grupp utses bland de anställda i företaget av berörd Byggnads region.

2.4 Anpassning av MB-organisationen vid omstruktureringar

Om företagets organisation, struktur eller liknande ändras, ska förhandling upptas för att göra nödvändiga anpassningar av MB-organisationen till den nya organisationen.

2.5 MB-fråga som rör både Byggnads och SEKO

Vid förhandling om MB-fråga, som rör både Byggnads och SEKO:s medlemmar, ska Byggnads och SEKO bland respektive förbunds MB-ledamöter i berört företag utse en gemensam förhandlingsgrupp om totalt högst tre (3) ledamöter.

2.6 MB-ledamot är facklig förtroendeman i MB-frågor

Den som utsetts till ledamot i MB-grupp eller kontaktombud är därmed såvitt gäller MB-frågor även utsedd till facklig förtroendeman (FFM) enligt förtroendemannalagens (FML) och förtroendemannaoöverenskommelsens (FMÖ) regler. Begreppet arbetsplats utgör respektive MB-grupps eller kontaktombuds behörighetsområde.

Detta innebär ingen inskränkning för arbetstagarorganisation att utse sådan ledamot till facklig förtroendeman även för andra uppgifter enligt förtroendemannalagen.

2.7 Information om vem som är ledamot i MB-grupp eller kontaktombud samt kontaktperson

De fackliga organisationerna ska skriftligen meddela företagen:

- vilka som utsetts till ledamöter respektive suppleanter i MB-grupp eller till kontaktombud, samt
- om facklig organisation beslutat att ledamots, suppleants eller kontaktombuds förordnande ska upphöra.

I samband med meddelande till företaget enligt ovan ska facklig organisation även ange sådan facklig utbildning, som ledamot, suppleant eller kontaktombud redan genomfört inom medbestämmandeområdet eller i egenskap av facklig förtroendeman.

Företaget och MB-gruppen ska utse var sin kontaktperson för MB- frågor och meddela MB-gruppen respektive företaget vem som är kontaktperson.

2.8 Ledighet och ersättning till ledamot i MB-grupp eller kontaktombud

Ledighet och ersättning till ledamot i MB-grupp eller kontaktombud regleras i Förtroendemannaöverenskommelsen (FMÖ), Bilaga E, och Förtroendemannalagen (FML).

2.9 Mandattid

Uppdraget som ledamot i MB-grupp eller kontaktombud gäller tillsvidare, om inte berörd facklig organisation fattar annat beslut. Förordnandet gäller dock längst till dess anställningen upphör eller ledamot förflyttas utanför MB-gruppens/kontaktombudets behörighetsområde.

Arbetsgivaren ska senast 14 dagar i förväg, eller så snart det kan ske, underrätta berörd lokal facklig organisation om kontaktombud eller ledamot i MB-grupp förflyttas utanför behörighetsområdet.

2.10 Förhandlingsbiträde

MB-grupp eller kontaktombud har rätt att vid behov begära biträde i förhandling av Byggnads region och, efter överenskommelse mellan företaget och berörd MB-grupp, ledamot från annan MB-grupp eller, om särskilda skäl föreligger, annan arbetstagare.

Om företag eller MB-grupp har för avsikt att begära biträde av ombud bör företaget respektive MB-gruppen i förväg informera berörd kontaktperson om detta.

2.11 Styrelserepresentanter

Av berörd arbetstagarorganisation utsedd ledamot och suppleant i företags styrelse har rätt att delta vid MB-grupps erhållande av primär information på företagsnivå.

Ledighet och ersättning för styrelserepresentant regleras enligt punkten 2.8.

2.12 MB-organisation i dotterbolag

Ett moderbolag kan träffa MB-överenskommelse som omfattar hela koncernen eller vissa dotterbolag i koncernen. För dotterbolag som inte omfattas av en sådan överenskommelse gäller reglerna i denna Bilaga C fullt ut.

2.13 Informations- och förhandlingsskyldighet när det inte finns MB-grupp

Om en MB-grupp saknas, entledigas eller avgår utan att ersättas av en ny MB-grupp ska MB-gruppens uppgifter handläggas av MB- grupp på

närmast högre nivå om sådan finns. Om det inte finns någon MB-grupp på högre nivå i företaget ska förhandling ske med och information lämnas till berörd Byggnads region. Dock kan information enligt 19 § MBL lämnas till facklig förtroendeman som är utsedd till kontaktombud.

2.14 Förhandlingsordning enligt 11 § MBL

2.14.1 Lokal förhandling

Parter: Företag och berörd MB-grupp eller kontaktombud med förhandlingsmandat, eller om sådan saknas, Byggnads region.

Lokal förhandling ska påbörjas snarast och genomföras med den skyndsamhet som omständigheterna kräver. Förhandlingar enligt Bilaga A1 § 27 a bör avslutas inom tio (10) arbetsdagar efter det att motparten har fått del av förhandlingsframställningen.

2.14.2 Central förhandling

Parter: Företag och Byggnads.

MB-grupp, kontaktombud eller Byggnads region som önskar påkalla central förhandling ska meddela berört företag detta snarast möjligt och senast fem (5) kalenderdagar efter det lokala förhandlingssammanträdets avslutande.

Berörd arbetstagarorganisation som önskar påkalla central förhandling ska begära förhandling skyndsamt och senast inom 15 kalenderdagar efter det lokala förhandlingssammanträdets avslutande.

Central förhandling ska påbörjas och genomföras skyndsamt.

3 LOKALT FÖRETAG

3.1 Handläggning av MB-frågor

I Lokalt företag ska MB-frågor handläggas på företagsnivå, med undantag av MB-fråga som direkt berör arbetsplats enligt punkten 3.2.3 som kan handläggas på arbetsplatsnivå.

3.2 Ledamöter och suppleanter i MB-grupp samt kontaktombud

3.2.1 Utseende av ledamöter och suppleanter

MB-grupp ska utses på företagsnivå och kan utses på arbetsplatsnivå.

3.2.2 Företagsnivå

3.2.2.1 MB-grupp

MB-grupp består av följande antal ledamöter och suppleanter beräknat efter antalet arbetstagare inom berört avtalsområde.

Antal arbetstagare	Antal ledamöter	Antal suppleanter
12-24	2	1
25-49	3	2
≥ 50	3	3

Suppleant ska inträda i MB-gruppen vid förfall för ordinarie ledamot.

3.2.2.2 Kontaktombud

I företag med färre än tolv (12) arbetstagare inom berört avtalsområde har berörd Byggnads region rätt att utse ett (1) kontaktombud. Byggnadsregionen ska fastställa kontaktombudets befogenheter och skriftligen meddela företaget vilka befogenheter kontaktombudet har.

3.2.3 Arbetsplatsnivå

På större arbetsplats (mer än 20 arbetstagare anställda av arbetsgivaren) kan en MB-grupp utses, bestående av högst tre (3) ledamöter. Sådan MB-grupp ska endast handlägga medbestämmandefrågor som rör ifrågavarande arbetsplats.

3.3 Information

Företagets skyldigheter att fortlöpande informera berörd MB-grupp regleras i 19 § MBL. Därutöver ska företagen årligen lämna information till MB-grupp på företagsnivå i anslutning till företagets bokslut.

4 REGIONALT FÖRETAG

4.1 Ledamöter och suppleanter i MB-grupp

4.1.1 Utseende av ledamöter och suppleanter

MB-grupp ska utses på företagsnivå och arbetsplatsnivå.

4.1.2 Företagsnivå

Om inte annat överenskommes, ska eftersträvas att ledamöter i MB-gruppen på företagsnivå utses så att olika avdelningskontor eller verksamhetsgrenar så långt som möjligt blir representerade i MB-gruppen.

För varje ledamot utses en personlig suppleant, som ska inträda i MB-gruppen vid förfall för den ordinarie ledamoten.

Består MB-grupp av mer än tre (3) ledamöter utses bland dessa en förhandlingsgrupp om högst tre (3) ledamöter för förhandling.

Antalet ledamöter i MB-grupp på företagsnivå ska fastställas i avtal enligt punkten 2.1 mellan företaget och berörd arbetstagarorganisation.

4.1.3 Arbetsplatsnivå

MB-grupp ska bestå av högst tre (3) ledamöter och kan företräda en eller flera av företagets arbetsplatser inom ett bestämt geografiskt område, om inte annat överenskommes. Antalet MB-grupper kan variera beroende av företagets organisatoriska uppbyggnad. MB-grupp kan inrättas t.ex. utifrån turordningsområde, arbetschefsområde eller produktionsenhet.

På större arbetsplats kan en MB-grupp utses, bestående av högst tre (3) ledamöter. Sådan MB-grupp ska endast handlägga medbestämmandefrågor som rör arbetsplatsen.

4.2 Behörighetsområde

4.2.1 Företagsnivå

MB-frågor som avser företagets övergripande verksamhet och som inte ska behandlas på arbetsplatsnivå.

4.2.2 Arbetsplatsnivå

MB-frågor som direkt rör överenskommen produktionsenhet eller överenskommet område.

4.3 Information

Om annat inte överenskommes mellan företaget och MB-grupp lämnas primär information till MB-grupp på företagsnivå vid två (2) fastställda tillfällen per år, varav ett ska förläggas i anslutning till företagets bokslut.

Därutöver regleras företagets skyldigheter att fortlöpande informera berörd MB-grupp i 19 § MBL.

5 RIKSFÖRETAG

5.1 Ledamöter och suppleanter i MB-grupp

5.1.1 Utseende av ledamöter och suppleanter

MB-grupp ska utses på företagsnivå, regional nivå och arbetsplatsnivå.

5.1.2 Företags- och regional nivå

Om annat inte överenskommes, ska ledamöter och suppleanter i MB-grupp på företagsnivå utses så att varje region blir representerad.

På regional nivå ska eftersträvas att olika avdelningskontor eller verksamhetsgrenar inom regionen så långt möjligt blir representerade i MB-gruppen.

Ledamöter och suppleanter i MB-grupp på regional nivå utses bland arbetstagare i företaget i respektive region.

För varje ledamot på företags- och regional nivå utses en (1) personlig suppleant, som ska inträda i MB-gruppen vid förfall för den ordinarie ledamoten.

Består MB-grupp av mer än tre (3) ledamöter utses bland dessa en förhandlingsgrupp om högst tre (3) ledamöter för förhandling.

Antalet ledamöter i MB-grupp på företagsnivå och regional nivå ska fastställas i avtal enligt punkten 2.1 mellan företaget och berörd arbetsgivarorganisation.

5.1.3 Arbetsplatsnivå

Bestämmelserna i punkten 4.1.3 avseende Regionalt företag gäller även för Riksföretag.

5.2 Behörighetsområde

5.2.1 Företagsnivå

MB-frågor som avser företagets övergripande verksamhet och som inte ska behandlas på arbetsplats- eller regional nivå.

5.2.2 Regional nivå

MB-frågor som inte ska behandlas på arbetsplatsnivå och som enbart berör regionen.

5.2.3 Arbetsplatsnivå

MB-frågor som direkt berör överenskommen produktionsenhet eller överenskommet område.

5.3 Information

Om annat inte överenskommes mellan företaget och MB-grupp lämnas primär information till MB-grupp på företagsnivå och regional nivå vid två (2) fastställda tillfällen per år, varav ett ska förläggas i anslutning till företagets bokslut.

Därutöver regleras företagets skyldigheter att fortlöpande informera berörd MB-grupp i 19 § MBL.

5.4 Fackligt kontaktarbete

Ledamot i MB-grupp har i samband med de fasta informationstillfällena enligt punkten 5.3 rätt att använda i tabellen angiven tid per gång för internt fackligt kontaktarbete med utgående lön enligt vad som fastställs i det särskilda avtalet.

<i>Typ av MB-grupp</i>	<i>Antal timmar</i>
Ledamot i regional MB-grupp	2-4
Ledamot i MB grupp på företagsnivå	4-8

5.5 Reskostnadsersättning och utlägg

Ledamot och kontaktombud har rätt till reskostnadsersättning och ersättning för nödvändiga utlägg med anledning av informationsträffar och förhandlingar med representanter för företaget. Därutöver har ledamot/kontaktombud rätt till reskostnadsersättning och ersättning för nödvändiga utlägg om företaget och ledamoten kommit överens om att ledamoten/kontaktombudet ska resa i tjänsten för att fullgöra sitt uppdrag som MB-ledamot/kontaktombud. Reskostnadsersättning och ersättning för utlägg utges enligt företagets vid varje tidpunkt gällande regler som tillämpas för arbetsledare och tjänstemän.

Företaget bör träffa överenskommelse med varje enskild ledamot om färd sätt, resväg och restid, varvid ska beaktas att ledamot ska ha möjlighet till nattvila.

BRANSCHÖVERENSKOMMELSE OM TILLÄMPNINGS- REGLER AVSEENDE 38–40 §§ LAGEN (1976:580) OM MEDBESTÄMMANDE I ARBETSLIVET (MBL)

1 SYFTE OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE

1.1 Gemensamma värderingar

Parterna är överens om att det är viktigt

- att* på olika sätt främja seriöst företagande inom byggbranschen,
- att* det finns en rättvis och sund konkurrens mellan företagen i branschen, vilket utgör en förutsättning för att uppnå ett seriöst företagande, och
- att* samtliga parter inom byggindustrin aktivt verkar för att företag inom Entreprenadmaskinavtalets tillämpningsområde bedriver sin verksamhet så att det inte innebär åsidosättande av lag och kollektivavtal eller vedertagen branschpraxis.

Till grund för bedömningen om en underentreprenör eller ett bemaningsföretag är seriöst eller inte gäller vad som anges i 39 § MBL samt förarbeten och rättspraxis.

Parterna är vidare överens om att det är viktigt

- att* när entreprenör genom avtal anlitar underentreprenör som uppdragstagare för arbete på Entreprenadmaskinavtalet tillämpningsområde ska avtalsförhållandet mellan dessa parter präglas av självständighet och separat ansvar för arbetets utförande, och
- att* vid anlitan av enmansföretag som underentreprenör är det av särskild betydelse att iaktta gränsdragningen mellan uppdragstagare och arbetstagare enligt tvingande arbetsrättslig lagstiftning, förarbeten och Arbetsdomstolens praxis.

1.2 Tillämpningsområde

Bestämmelserna i denna Bilaga D är tillämpliga vid anlitan av:

- a) underentreprenör som är medlem i Maskinentreprenörerna (ME) (punkten 3),
- b) underentreprenör som är bunden av avtal med Byggnads (punkten 4),

c) Maskincentral som har tecknat avtal med Byggnads region enligt punkten 7.1 (punkterna 4 och 7).

Vid anlitande av underentreprenör eller bemanningsföretag som inte faller in under punkterna a) –c) ovan gäller reglerna i 38-40 §§ MBL i enlighet med vad som framgår av punkten 5.

1.3 Alternativ för fullgörande av förhandlingsskyldigheten

Bestämmelserna nedan innebär att det finns tre olika sätt att fullgöra sin förhandlingsskyldighet vid anlitande av underentreprenör eller bemanningsföretag:

- 1) Reglerna i punkten 3.
- 2) Reglerna i punkten 4.
- 3) Reglerna i 38-40 §§ MBL i enlighet med vad som framgår av punkten 5.

1.4 Anlitande av bemanningsföretag vid företrädesrätt till återanställning

I Bilaga A4 finns särskilda bestämmelser om förhandling vid anlitande av bemanningsföretag när det finns tidigare anställda med företrädesrätt till återanställning.

2 BYGGNADS REGION SOM HANDLÄGGER FRÅGOR OM UNDERENTREPRENÖRER

Arbetsgivare ska alltid fullgöra sina skyldigheter gentemot Byggnads regionen där företaget har sitt säte.

Byggnads kan skriftligen informera arbetsgivare som har rikstäckande eller regional verksamhet om vilken Byggnads region som ska handlägga samtliga företagets frågor om anlitande av underentreprenör enligt denna Bilaga D.

3 ANLITANDE AV FÖRETAG SOM ÄR MEDLEM I ME

3.1 Primär förhandlingsskyldighet

Arbetsgivaren har ingen skyldighet att primärförhandla enligt 38 § MBL vid utlämnande av arbete inom Entreprenadmaskinavtalets tillämpningsområde till underentreprenör som är medlem i ME enligt punkten 1.2 a).

3.2 Förfarande om det finns skäl att aktualisera veto

Om Byggnads region anser att det finns skäl att aktualisera veto enligt 39 § MBL, avseende underentreprenör som är medlem i ME, ska berörd Byggnads region skriftligen meddela ME:s berörda regionkontor detta med angivande av skälen för att aktualisera veto.

ME:s regionkontor ska då omgående begära förhandling med Byggnads region.

Om den lokala förhandlingen avslutas i oenighet kan Byggnads skriftligen meddela berört ME regionkontor att Byggnads skulle ha övervägt att utöva sin vetorätt med stöd av 39 § MBL om detta hade varit möjligt. Om så sker ska ME:s regionkontor meddela övriga medlemsföretag inom berört regionkontors verksamhetsområde att arbetsgivare som har för avsikt att anlita berörd underentreprenör ska primärförhandla med berörd Byggnads region enligt 38 § MBL och då iakttä reglerna i 39–40 §§ MBL, se punkten 5.

4 ANLITANDE AV UNDERENTREPRENÖR SOM INTE ÄR MEDLEM I ME

4.1 Kontroll av underentreprenör

Arbetsgivare ska kontrollera att underentreprenör som anlitas uppfyller följande villkor:

- a) Godkänd för F-skatt av Skatteverket
- b) Bolagsregistreringsbevis
- c) Kollektivavtal för ifrågavarande arbete. Kravet på kollektivavtal gäller inte för s.k. "enmansföretag"
- d) Hos företaget inte föreligger klara förfallna fordringar på lön eller annan ersättning
- e) Att gällande företagsförsäkring innehållande ansvarsförsäkring finns.

Härutöver gäller vid anlitande av entreprenadmaskinsföretag respektive när sådana företag förmedlas av Maskincentral enligt punkten 6 en skyldighet att kontrollera att underentreprenör och bemanningsföretag som anlitas uppfyller följande villkor:
- f) Att maskiner och utrustning uppfyller vad som anges i gällande lagar och förordningar
- g) Att förare av maskin innehar yrkesbevis/utbildningsbok för ifrågavarande maskin

Punkten e) enligt ovan (ansvarsförsäkring) ska börja tillämpas från och med 1 maj 2021. Detta gäller dock inte anlitande av entreprenadmaskinsföretag eller när sådana företag förmedlas av Maskincentral. Punkten e) ska, vad gäller sådana företag, tillämpas under hela avtalsperioden.

4.2 Information om underentreprenör

Första gången underentreprenör anlitas ska arbetsgivaren informera berörd Byggnads region om följande uppgifter om underentreprenören:

- a) Organisationsnummer
- b) Fullständigt namn och adress
- c) Telefonnummer, eventuellt faxnummer och e-mejladress
- d) Tillämpligt kollektivavtal (verksamhetsområde)

Vid nästa tillfälle underentreprenören anlitas av arbetsgivaren föreligger alltså inte någon informationsskyldighet.

4.3 Förteckning över underentreprenör som anlitas

Arbetsgivaren ska föra en förteckning över vilka underentreprenörer som anlitas av företaget. Arbetsgivaren och berörd Byggnads region ska revidera och uppdatera förteckningen en gång per år på sätt som bestäms mellan arbetsgivaren och berörd Byggnads region. Byggnads region har vid sådan revidering rätt att på begäran få kopia av handlingarna i punkten 4.1 e) –g).

4.4 Avförande från förteckning vid veto

Om Byggnads region anser att det finns skäl att aktualisera veto enligt 39 § MBL, har berörd Byggnads region rätt att kräva att arbetsgivaren avför underentreprenören från förteckningen. Byggnads region ska skriftligen meddela arbetsgivaren att det finns skäl att aktualisera veto avseende angiven underentreprenör samt skälen för detta. Kopia av skrivelsen ska samtidigt skickas till berört ME regionkontor och berörd underentreprenör.

Om Byggnads region kräver att underentreprenör avförs från förteckningen, ska ME:s berörda regionkontor omgående begära förhandling med berörd Byggnads region.

Om den lokala förhandlingen avslutas i oenighet kan Byggnads skriftligen meddela ME:s berörda regionkontor att Byggnads skulle ha övervägt att utöva sin vetorätt med stöd av 39 § MBL om detta hade varit möjligt.

Om arbetsgivaren därefter har för avsikt att anlita berörd underentreprenör ska arbetsgivaren primärförhandla med berörd Byggnads region enligt 38 § MBL och då iaktta reglerna i 39–40 §§ MBL, se punkten 5.

4.5 Villkor för godkännande av underentreprenör

Om Byggnads region anser att det finns skäl att aktualisera veto enligt 39 § MBL, har Byggnads region rätt att kräva att underentreprenören uppfyller villkor som säkerställer att underentreprenören är seriös för att ändå godta underentreprenör.

4.6 Hävning av entreprenadavtal

Om arbetsgivaren har träffat avtal med underentreprenören innan Byggnads region framför att det finns skäl att aktualisera veto och Byggnads

region kräver att entreprenadavtalet ska hävas, ska ärenden hänskjutas till central förhandling. Om Byggnads vid den centrala förhandlingen förklarar att de skulle ha utövat sin vetorätt om avtalet inte hade ingåtts är arbetsgivaren skyldig att på Byggnads begäran häva avtalet med omedelbar verkan.

5 PRIMÄR FÖRHANDLING I ÖVRIGA FALL

Om arbetsgivare avser att anlita underentreprenör som inte omfattas av denna Bilaga D eller när det särskilt föreskrivs i denna Bilaga D,

ska arbetsgivaren primärförhandla med berörd Byggnads region enligt 38 § MBL. Reglerna i 38–40 §§ MBL ska då tillämpas.

6 ENTREPRENADKEDJOR OCH ANSVAR FÖR HUVUDENTREPRENÖR

6.1 Huvudentreprenörsansvar

Huvudentreprenör enligt bestämmelserna i denna Bilaga D är första arbetsgivare bunden av Entreprenadmaskinavtalet under byggherren.

En arbetsgivare som anlitar en underentreprenör i enlighet med bestämmelserna i punkterna 3 och 4 ska se till att den underentreprenör som anlitas förbinder sig att iakttä bestämmelserna i denna bilaga, om underentreprenören i sin tur anlitar en underentreprenör.

En arbetsgivare som är underentreprenör ska till sin beställare rapportera vilken underentreprenör som arbetsgivaren har anlitat. Arbetsgivaren ska också till beställaren vidarebefordra rapporter som denne har fått från en underentreprenör som denne i sin tur har anlitat.

Den som är huvudentreprenör enligt ovan ska sammanställa rapporterna och upprätta en lista över vilka underentreprenörer som denne anlitat på arbetsplatsen och vilka underentreprenörer som dessa i sin tur anlitat på arbetsplatsen (underentreprenörslista).

Byggnads Region har, i syfte att kontrollera efterlevnaden av Bilaga D, rätt att få ta del av de uppgifter i underentreprenörslistan som visar vilka underentreprenörer inom Entreprenadmaskinavtalets tillämpningsområde som verkar på arbetsplatsen. Byggnads Region har rätt att få ta del av listan hos huvudentreprenören vid ett arbetsplatsbesök senast fyra arbetsdagar efter det att en skriftlig begäran kom huvudentreprenörens ansvarige produktionsledare på arbetsplatsen tillhanda.

När tvisteförhandling enligt 35 § MBL aktualiserats och det visar sig att en arbetsgivare inte har kollektivavtal enligt denna bilaga eller förhandlingsvägrar eller brister i sin skyldighet att hålla sådant granskningsunderlag tillgängligt som krävs för att kunna bedöma om arbetstagare fått korrekt

lön och ersättning (§ 3 punkt 8.2) kan Byggnads Region hos huvudentreprenören begära att tvisten ska bli föremål för överläggningar och utredning.

Överläggningarna och utredningen, som ska genomföras utan dröjsmål, ska syfta till att klarlägga tvisten.

Huvudentreprenören och Byggnads ska i förekommande fall aktivt medverka till att åstadkomma rättelse av berörd arbetsgivare.

Om tvisten inte löses och den berör arbetsplats där medlemsföretag i Maskinentreprenörerna är huvudentreprenör kan Byggnads inom 30 dagar påkalla att den ska prövas av en särskild nämnd, OR-nämnden. Nämnden består av en representant från Maskinentreprenörerna och en representant från Byggnads samt en av parterna tillsammans utsedd opartisk ordförande. Förfarandet i nämnden ska vara skriftligt, bedrivas utan dröjsmål samt avslutas med ett beslut vari nämnden avgör huruvida betalningsskyldighet för en arbetsgivare föreligger eller inte. Fordran som varit föremål för nämndens beslut ska anses slutligt reglerad mellan parterna.

För det fall OR-nämnden i sitt beslut finner att betalningsskyldighet föreligger ska skyldigheten utan dröjsmål fullgöras genom den av Maskinentreprenörerna inrättade OR-fonden.

Efter sådan utbetalning kan regressrätt göras gällande gentemot den arbetsgivare som enligt OR-nämndens beslut har betalningsansvar eller mot arbetsgivare som på annat sätt brutit i sina förpliktelser enligt denna bilaga eller mot sin betalningsskyldighet enligt lag.

OR-nämnden ska vid sin prövning av krav på lön och annan ersättning, i de fall anspråken inte är ostridiga eller den betalningsskyldige arbetsgivaren inte är bunden av kollektivavtal med Byggnads, beräkna och fastställa betalningsskyldigheten vad avser lön enligt en veckoarbetstid om 40 timmar och en timlön som om § 3 punkt 7.2 för yrkesarbetare vore tillämplig. Betalningsskyldigheten kan avse högst 12 veckor.

6.2 Granskningsförfarande av UE på arbetsplats organiserat av huvudentreprenören

Om underentreprenör bunden av Entreprenadmaskinavtalet, inte inom sex veckor, inte inom tre veckor från underrättelse har svarat upp mot Byggnads skriftliga begäran om att ta del av gransknings-underlag enligt § 3 punkten 8.2, kan Byggnads hos huvudentreprenören begära att denne organiserar en överläggning på berörd arbetsplats för att där ta del av efterfrågat underlag för de arbetstagare som är verksamma på arbetsplatsen.

Detta förfarande ska användas av Byggnads vid skälig misstanke om kollektivavtalsbrott avseende lön och ersättning. Vid överläggningen ska en behörig företrädare för underentreprenören delta, lämpligen ska även

anlitande entreprenör delta. Företrädaren ska uppvisa underlaget enligt § 3 p. 8.2.3 för arbetad tid på berörd arbetsplats.

Mötet ska hållas inom åtta arbetsdagar från att sådan begäran skriftligen tillsänds huvudentreprenören och berörd underentreprenör om inget annat överenskommes.

7 FÖRMEDLING AV MASKINFÖRETAG VIA MASKIN-/LAST-BILSCENTRAL ELLER FÖRMEDLINGSFÖRETAG (MASKIN-CENTRAL)

7.1 Avtal om tillämpning av denna Bilaga D

Maskincentral som önskar att denna Bilaga D ska tillämpas vid förmedling av maskinentreprenörer ska träffa avtal med berörd Byggnads region om detta. Maskincentral ska därefter behandlas som underentreprenör enligt denna Bilaga D.

7.2 Informationsskyldighet i förhållande till Byggnads region

Maskincentral ska till Byggnads region lämna förteckning över anslutna medlemmar och övriga maskinentreprenörer som den avser att förmedla. Det åligger Maskincentralen att se till att villkoren i punkten 4 är uppfylla.

Maskincentral ska kvartalsvis till berörd Byggnads region översända förteckning över förmedlade företag och deras timmar föregående kvartal.

7.3 Informationsskyldighet i förhållande till beställaren (anlitande entreprenör)

Maskincentral ska till beställaren lämna kopia av förteckning över förmedlade maskiner och avtalet med Byggnads region. Beställaren får därefter anlita på förteckningen angivna Maskinentreprenörer som förmedlas av maskincentralen utan att vidta någon ytterligare åtgärd.

ÖVERENSKOMMELSE OM TILLÄMPNING AV LAGEN OM FACKLIG FÖRTROENDEMANNS STÄLLNING PÅ ARBETSPLATSEN (FMÖ)

1 FMÖ/FML

Reglerna om facklig förtroendemanns ställning på arbetsplatsen återfinns i lagen (1974:358) om facklig förtroendemanns ställning på arbetsplatsen (FML). Bestämmelserna i denna Bilaga E (FMÖ) kompletterar bestämmelserna i FML.

2 UTSEENDE AV FACKLIG FÖRTROENDEMAN

Byggnads region ska skriftligen informera arbetsgivaren om vem som utsetts till facklig förtroendeman och samtidigt precisera förtroendemannens fackliga uppdrag på arbetsplatsen.

3 BEGREPPET "ARBETSPLATS" (1 § FÖRSTA STYCKET FML)

I företag, vars verksamhet kännetecknas av många kortvariga arbetsplatser, bör överenskommelse om innebörden av begreppet "arbetsplats" träffas mellan arbetsgivaren och Byggnads region. Överenskomna turordningsområden enligt Bilaga A1 § 21 (Avtal om anställningsskydd) bör vara vägledande, såvida inte annan indelning krävs med anledning av företagets organisatoriska uppbyggnad.

4 FASTSTÄLLANDE AV UPPDRAG, VERKSAMHET OCH UTBILDNINGSBEHOV

Arbetsgivaren, berörd MB-grupp och berörd Byggnads region ska på parts begäran vid överläggning klarlägga varje facklig förtroendemanns uppdrag, verksamhet och utbildningsbehov.

5 HUVUDENTREPRENÖR (1 § FML)

Facklig förtroendeman som är utsedd på nybyggnadsarbetsplats hos huvudentreprenör eller motsvarande, bör utöva sina löpande fackliga arbetsuppgifter enligt punkten 7.1 på arbetsplatsen även i förhållande till

arbetstagare hos underentreprenör som är bunden av Entreprenadmaski-navtalet.

6 TILLGÅNG TILL UTRYMME M.M. (3 § FML)

Facklig förtroendeman ska enligt 3 § FML ha möjlighet att förvara handlingar som behövs för det fackliga uppdraget i lämpligt låsbart utrymme. Om det med hänsyn till företagets storlek och det fackliga uppdragets art och omfattning behövs, bör den fackliga förtroendemannen även beredas tillgång till lämplig lokal där sammanträden eller samtal kan äga rum.

I den mån det behövs för det fackliga uppdraget bör den facklige förtroendemannen få tillgång till tekniska hjälpmedel.

7 OMFATTNING OCH FÖRLÄGGNING AV LEDIGHET

7.1 Normtid för löpande fackliga arbetsuppgifter (6 § FML)

Facklig förtroendeman har rätt till betald ledighet för löpande fackliga arbetsuppgifter enligt vad som framgår i tabellen nedan, s.k. normtid, om inte annan överenskommelse träffas. Med löpande fackliga arbetsuppgifter avses främst sådan upplysnings- och rådgivningsverksamhet i sådana fackliga frågor, som kan utföras under korta avbrott i arbetet eller liknande och som enligt FML berättigar till betald ledighet. Normtidens storlek är beroende av hur många anställda arbetstagare arbetsgivaren har på arbetsplatsen.

<i>Antal anställda arbetstagare på berörd arbetsplats</i>	<i>Normtid per vecka</i>
5– 10	1,0 tim
11– 20	2,0 tim
21– 30	2,5 tim
31– 40	3,0 tim
41– 50	4,0 tim
51– 75	4,5 tim

Vid arbetsplatser med färre än fem eller fler än 100 anställda arbetstagare, liksom vid arbetsplatser av stor geografisk utsträckning (oberoende av antalet anställda) bör överenskommelse träffas.

Om facklig förtroendeman hos huvudentreprenör utövar löpande fackliga arbetsuppgifter på arbetsplatsen även i förhållande till arbetstagare hos underentreprenör enligt punkten 5, ska hälften av underentreprenörens arbetstagare på arbetsplatsen läggas till vid fastställande av normtiden för den fackliga förtroendemannen hos huvudentreprenören. Detta ska

beaktas vid fastställande av normtid för facklig förtroendeman hos berörd underentreprenör.

Ersättning för normtiden utges per löneperiod utan beaktande av den faktiska tidsåtgången för sådana uppgifter. Den fackliga förtroendemannen har, med hänsyn till produktionskrav på arbetsplatsen, rätt att själv avgöra när löpande fackliga arbetsuppgifter ska utföras.

Om facklig förtroendeman utför löpande fackligt arbete under rast har förtroendemannen rätt att förskjuta rasttiden med motsvarande tid.

Om facklig förtroendeman vill förlägga viss del av det löpande fackliga arbetet utanför ordinarie arbetstid, ska förtroendemannen anmäla till arbetsgivaren hur stor del av arbetet som utförts utanför ordinarie arbetstid. Sådan tid ska avräknas från normtiden och ersättning ska inte utges för obekvämt arbetstid eller övertid. Träffas överenskommelse om sådan förläggning på uttrycklig begäran av arbetsgivaren, ska dock ersättning i förekommande fall utges för obekvämt arbetstid och övertid enligt Entreprenadmaskinavtalet § 2 punkterna 5 och 6.

7.2 Omfattning och förläggning av ledighet för annat än löpande fackliga arbetsuppgifter

Omfattningen och förläggningen av annan ledighet än ledighet för utförande av löpande fackliga arbetsuppgifter enligt punkten 7.1 bestäms efter överenskommelse mellan arbetsgivaren och den fackliga förtroendemannen eller – vid bristande enighet – efter överläggning mellan arbetsgivaren och Byggnads region.

8 FACKLIG UTBILDNING

8.1 Definition

Med facklig utbildning avses utbildning i form av kurser, förtroendemannaträffar och konferenser m.m. som faller inom FML.

8.2 Information och överläggning om facklig utbildning

8.2.1 Central informationsskyldighet

Byggnads ska kalla ME till informationsmöte för att informera ME om centralt framtagna utbildning för facklig förtroendeman innan utbildningen sätter igång. Byggnads ska bl.a. informera ME om syftet med och behovet av utbildningen, dess innehåll, beräknad tidsåtgång samt när utbildningen beräknas äga rum. ME ska på lämpligt sätt vidarebefordra sådan information till ME:s regionala organisation och berörda medlemsföretag. ME ska även informera om utbildningen berättigar till ersättning enligt FML. Byggnads ska på begäran av ME förevisa utbildningsmaterial för utbildningen.

8.2.2 Lokal informationsskyldighet

Byggnads region ska kalla berört regionkontor inom ME till informationsmöte för att informera ME:s regionkontor om lokalt framtagna utbildning för facklig förtroendeman innan utbildningen sätter igång. Byggnads region ska bl.a. informera berört ME regionkontor om syftet med och behovet av utbildningen, dess innehåll, beräknad tidsåtgång samt när utbildningen beräknas äga rum. ME:s berörda regionkontor ska på lämpligt sätt vidarebefordra sådan information till berörda medlemsföretag. ME:s regionkontor ska även informera om utbildningen berättigar till ersättning enligt FML. Byggnads region ska på begäran av ME:s regionkontor förevisa utbildningsmaterial för utbildningen.

8.2.3 Överläggning med arbetsgivaren

Omfattningen och förläggningen av nödvändig betald facklig förtroendemannautbildning ska fastställas för facklig förtroendeman vid överläggning mellan arbetsgivaren, MB-grupp och berörd Byggnads region. Sådan överläggning ska ske på parts begäran.

8.3 Om deltagande i fackliga kurser

8.3.1 Deltagande och begäran om ledighet

Från en arbetsplats bör samtidigt till en och samma fackliga kurs inte kallas mer än en facklig förtroendeman, såvida det inte med hänsyn till arbetsplatsens storlek är uppenbart att detta kan ske utan risk för produktionsstörning.

Begäran om ledighet för facklig kurs ska göras av berörd facklig förtroendeman till arbetsgivaren minst 14 dagar före kursens början.

8.3.2 Intyg

I samband med att facklig förtroendeman begär ersättning för facklig kurs ska intyg om att förtroendemannen har genomgått kursen lämnas till arbetsgivaren. Av intyget ska även framgå hur många närvarotimmar som ger rätt till ersättning.

9 ERSÄTTNING TILL FACKLIG FÖRTROENDEMAN (7 § FML)

9.1 Ersättning enligt FML

För tid som är ersättningsgrundande enligt FML ska ersättning utges enligt följande:

- a) Arbetstagare som har tidlön behåller gällande tidlön.
- b) Arbetstagare, som ingår i prestationslönelag eller ensam har prestationslön, behåller gällande lönevillkor. Betalningen regleras individuellt genom parallelltidsersättning enligt Entreprenadmaskinavtalet § 3 punkten 6.3 samtidigt som prestationslönen regleras.

Vad gäller ersättning för obekväm arbetstid och övertid se punkten 7.1 sista stycket.

9.2 Ersättning för restid och reskostnader

Facklig förtroendeman som genomgår facklig utbildning på arbetstid och får ersättning enligt punkten 9.1 har inte rätt till reskostnadsersättning, traktamente eller reseersättning.

Om arbetsgivaren och den fackliga förtroendemannen har kommit överens om att förtroendemannen ska resa med anledning av fackligt arbete som berättigar till betald ledighet enligt FML, har förtroendemannen rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst under ordinarie arbetstid enligt punkten 9.1 a) och b) samt faktisk reskostnad. Om arbetsgivaren och förtroendemannen kommer överens om att resan ska ske med förtroendemannens privata bil ska ersättning utges i enlighet med Entreprenadmaskinavtalet § 6 punkten 4.3.

10 ANSTÄLLNINGS UPPHÖRANDE M.M. (5 OCH 8 §§ FML)

Arbetsgivare ska minst två (2) veckor i förväg skriftligen informera Byggnads region:

- om fråga uppkommer om att den fackliga förtroendemannens anställning ska upphöra efter uppsägning från arbetsgivarens sida, eller
- om ändring av facklig förtroendemens arbetsförhållanden eller anställningsvillkor som inte utgör ett normalt led i förtroendemannens arbete.

Om Byggnads region önskar påkalla överläggning i frågan, ska begäran om överläggning framställas inom en (1) vecka efter det att upplysningen lämnades till Byggnads region.

I övrigt ska frågor rörande anställnings upphörande handläggas enligt bestämmelserna i Bilaga A1.

11 TOLKNINGSFÖRETRÄDE (9 § FML)

Byggnads har rätt att nyttja tolkningsföretråde enligt 9 § första stycket FML under i lagen angivna förutsättningar. Rätten att nyttja tolkningsföretråde kan genom beslut delegeras till berörd Byggnads region. Om rätten att nyttja tolkningsföretråde delegeras till Byggnads region ska Byggnads skriftligen meddela ME detta.

**ÖVERENSKOMMELSE ANGÅENDE STUDIELEDIGHETS-
LAGEN**

Nedan angiven bestämmelse ersätter 3 § första stycket lagen (1974:981) om arbetstagares rätt till ledighet för utbildning.

Rätt till ledighet för utbildning tillkommer arbetstagare som varit anställd hos arbetsgivaren de senaste fyra (4) månaderna och arbetat inom branschen sammanlagt minst tolv (12) månader under de senaste två (2) åren.

Som anställningstid räknas även den sammanlagda tiden av flera på varandra följande anställningar för visst arbete hos samma arbetsgivare.

ÖVERENSKOMMELSE OM PERSONALUTRYMMEN PÅ ARBETSPLATSER

1 INLEDNING

Arbetsmiljöverkets krav på personalutrymmen framgår av föreskriften AFS 2009:2 "Arbetsplatsens utformning". Delar av föreskrifterna kompletteras med denna mellan ME och Byggnads träffade överenskommelse om vilken standard som ska gälla i personalutrymmen på byggnads- och anläggningsindustrins arbetsplatser. Nedan anges den funktionsstandard som gäller för bodar, vagnar samt personalutrymme som anordnas i befintliga lokaler.

2 STANDARD FÖR BODAR OCH VAGNAR

2.1 Allmänna krav

2.1.1 Bodar

Minst 3,4 m² per person (toalett inte inräknad). Minst 2,4 meter i takhöjd.

Anslagstavla för information.

2.1.2 Vagnar

Minst 3,0 m² per person (toalett inte inräknad).

Minst 2,2 meter i takhöjd, dock godtas en lägre takhöjd i trailerbundna personalutrymmen (s.k. combivagnar).

2.2 Matrum

Bord med axelbredd 80 cm per person (bredd på borden 70 cm).

Stolar med ryggstöd.

Uppvärmningsanordning för mat (kan vara mikrovågsugn).

Kylskåp.

Krokar för att hänga upp väska.

2.3 Omklädningsrum

Minst ett 30 cm brett låsbart skåp och ett 30 cm brett fack/skåp per person för upphängning av arbetskläder.

Facket och skåpen ska vara minst 50 cm djupa.

Framför skåp/fack ska finnas en sittbänk med djup 30 cm.

Låsbart torkutrymme, torkskåp eller motsvarande torkanordning med kapacitet att torka kläder och skor till nästa arbetsdag.

2.4 Tvätttrum

En tvättkran per påbörjat fyrtal personer. Dusch med avskärmning.

En avskärmad duschplats ska normalt vara låsbar om det förekommer arbetstagare av olika kön arbetsplatsen. Detta gäller under förutsättning att det är möjligt att anordna sådan duschplats med hänsyn till exempelvis arbetsplatsens utformning och utrymme.

Övergångsregler

Duschutrymmen ska vara avskilda, låsbara och finnas på alla arbetsplatser med bodetablering som påbörjas efter 2028-12-31.

2.5 Övrigt

När personalutrymme anordnas i befintliga lokaler ska motsvarande standard gälla som för bodar. Om detta får till följd att takhöjden blir lägre än 2,4 meter godtas detta.

Om avsteg behöver göras i övrigt ska en överenskommelse träffas mellan arbetsgivare och berörd MB-grupp. Om MB-organisation saknas är Byggnads region part.

3 STÄDNING, MATERIAL M.M.

Daglig städning och härutöver grundlig rengöring en gång per vecka ska ske av personalutrymmen.

Pappershanddukar ska finnas vid tvättplats.

4 ELEKTRICITET ELLER GAS

Vid arbetsplatser, där bodar och vagnar inte kan anslutas till elnät, förses dessa med gasolanläggningar eller motsvarande för uppvärmning, torkning av kläder, varmvattenberedning och belysning.

5 DUSCH I VAGNAR

5.1 Regler från och med den 1 januari 2015

Om arbetet är smutsande eller svett drivande ska det finnas tillgång till dusch. Kravet på dusch gäller dock inte om det med hänsyn till omständigheterna inte är rimligt att tillhandahålla en sådan.

6 TOALETT

Vattentoaletter eller torrklosetter av modern typ installeras på lämpligt sätt på arbetsplatsen.

7 STÖVEL- OCH SKOTVÄTT

Stövel- och skotvätt anordnas i anslutning till ingången till bod eller bode-tablering. Om det inte är möjligt att anordna stövel- och skotvätt vid vagn, ska i vart fall stövelskrapa finnas.

8 ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

8.1 Successiv förändring av standarden

Intentionen med övergångsbestämmelserna är att det ska ske en successiv övergång från nuvarande bodstandard och vagnstandard till den nya utrymmes- och inredningsstandarden.

8.2 Bodar

8.2.1 Nyttillverkade bodar

Den nya utrymmes- och inredningsstandarden gäller från och med den 1 januari 2010.

8.2.2 Utrymmesstandard avseende befintligt bodbestånd

Den nya utrymmesstandarden gäller från och med den 1 januari 2010. Berörda parter kan ge dispens på pågående projekt.

8.2.3 Inredningsstandard avseende befintligt bodbestånd

Den nya inredningsstandarden gäller från och med den 1 januari 2010. Berörda parter kan ge dispens på pågående projekt.

8.2.4 Bodar med takhöjd under 2,4 meter

Bodar med takhöjd under 2,4 meter är inte tillåtna på byggarbetsplatser efter den 31 december 2010. Berörda parter kan ge dispens. Generell dispens gäller för bodeableringar på fasta anläggningar där utrymmesstandarden vid normal användning överstiger 8 m² per person. Om någon av

dem som normalt använder bodetableringen skriftligen begär att takhöjden ska vara 2,4 meter upphävs dispensen på detta arbetsställe. I sådant fall ska bodetablering med standard enligt punkten 8.2.2 vara genomförd inom sex (6) månader.

8.2.5 Befintliga bodetableringar

Bodetableringar som görs före den 31 december 2010 för projekt som fortsätter efter den 31 december 2012 får dock användas under projektiden utan hinder av bestämmelserna i punkterna 8.2.2 och 8.2.3.

8.2.6 Berörda parter

Berörda parter enligt ovan är arbetsgivare och berörd MB-grupp på arbetsplatsnivå eller i förekommande fall central MB-grupp. Om MB-organisation saknas är Byggnads region part.

8.3 Vagnar

8.3.1 Nyttillverkade vagnar

Den nya utrymmes- och inredningsstandarden gäller från och med den 1 april 2011.

8.3.2 Befintligt bestånd

I befintligt bestånd ska utrymmes- och inredningsstandard (med undantag för takhöjden, se nedan) vara genomförd den 31 december 2014.

Vagnar tillverkade före den 1 januari med en takhöjd lägre än angiven standard ska utrangeras senast 18 år efter tillverkningsår. Berörda parter (se ovan) kan ge dispens.

Utöver ovanstående finns en tolkningsöverenskommelse mellan parterna.

YRKESUTBILDNINGSAVTAL 2020

IKRAFTTRÄDANDE

Gäller från och med 2020-07-01 för de som anställs som företagslärling i grundutbildning från och med detta datum.

Gäller från och med 2021-01-01 för anställning av lärling under kvalificeringstid från och med detta datum.

GEMENSAMMA VÄRDERINGAR

Yrkesutbildningsavtalet mellan Byggföretagen, Maskinentreprenörerna, Svenska Byggnadsarbetareförbundet och Seko, Service- och kommunikationsfacket, nedan benämnt parterna, utgör ett uttryck för parternas gemensamma syn på yrkesutbildningens roll och betydelse för branschen, för dess företag och för de enskilda yrkesarbetarna.

Avtalet reglerar yrkesutbildning i de yrken som har av parterna beslutade yrkesbevis och i de företag som är bundna av branschens kollektivavtal.

Avtalet syftar till att tillförsäkra lärlingarna en bred grundläggande kompetens med hög kvalitet som vidmakthåller yrkets status och möjliggör för de enskilda yrkesarbetarna att efter hand vidareutvecklas i sina yrkesroller i branschen.

Yrkesutbildningsavtalet syftar också till att säkerställa branschens kompetens och kompetens-försörjning. En bred och kvalitetssäkrad *grundutbildning* samt en verksamhetsanpassad *kvalificeringstid* ger företagen den grund som krävs. Konkurrenskraftiga och tydliga anställnings-villkor skapar förutsättningar för en god rekryteringsbas.

Grundutbildningen sker vanligen i gymnasieskola, vuxenutbildning eller inom en arbetsmarknadsutbildning. Yrkesutbildningen under skoltiden ska ge den grundläggande kompetens som krävs för det valda yrket.

Grundutbildningen kan också genomföras helt eller delvis som anställd *företagslärling* i ett företag.

I de fall grundutbildningen genomförs i ett företag har arbetsgivare och lärling ett delat ansvar för att utbildningen ger grundläggande yrkeskunskaper med rätt kvalitet.

Under *kvalificeringstiden* utvecklas färdigheter och förmågor baserat på den plattform som grundutbildningen utgör. Arbetsgivaren utser handledare, tar fram en utvecklingsplan och följer upp denna period tillsam-

mans med den anställde. Kvalificeringstiden ska ge kompetens som både svarar mot individens yrkesval och företagets behov.

Parternas insyn i och inflytande över yrkesutbildningen, som är en nödvändighet för att Yrkesutbildningsavtalets intentioner ska kunna genomföras, sker i huvudsak genom Byggbranschens yrkesnämnd (BYN) och de likaledes partssammansatta BYN-regionerna.

Parterna är eniga om att det är nödvändigt att företag knutna till branschens kollektivavtal* anställer lärlingar för att tillgodose den egna kompetensförsörjningen. BYN ska, i samråd med berörda branschorganisationer, bistå med uppföljning och rekommendationer om yrken, numerär och lämpliga utbildningsvägar.

* Byggavtalet, Maskinföraravtalet, Entreprenadmaskinavtalet och Väg- och banavtalet.

DEFINITIONER

Grundutbildning

För yrket grundläggande utbildning som genomförs skolförlagt i gymnasieskola, vuxenutbildning eller arbetsmarknadsutbildning och/eller i företag som företagslärling benämns grundutbildning. Utbildningen genomförs och kvalitetssäkras i enlighet med BYNs kvalifikationskrav eller Skolverkets styrdokument.

Företagslärling

En person som är anställd i ett kollektivavtalsbundet företag och som genomför grundutbildning i företaget i hela dess omfattning eller som komplettering till tidigare uppnådd kompetens benämns företagslärling.

Kvalificeringstid

Lärlingstid i anställning efter fullgjord grundutbildning benämns kvalificeringstid. Lärlingens yrkesutveckling under kvalificeringstiden är företagsanpassad.

Lärling under kvalificeringstid

En person som fullgjort grundutbildning och som är anställd för att genomgå kvalificeringstid benämns lärling under kvalificeringstid.

Kvalifikationskrav

För varje yrke ska BYN utarbeta kvalifikationskrav som anger den kompetens som ska uppnås i grundutbildningen.

Yrkesråd

De rådgivande grupperna knutna till BYN som har till uppgift att hantera yrkesspecifika frågor benämns Yrkesråd. I yrkesråden ingår berörda branschorganisationer, personer aktiva i det aktuella yrket och representerar för parterna.

Utbildningsintyg för maskinförare och kranförare

Ett intyg som visar att en maskin- eller kranförare har godkänts i grundutbildning benämns utbildningsintyg.

Validering

I detta avtal avser validering den process som syftar till att kartlägga den kompetens som en person har i förhållande till kvalifikationskraven och erfarenhet i yrket.

Erkännande av yrkesutbildning från annat land

En person som har genomgått en yrkesutbildning i ett annat land, som motsvarar något av BYN-yrkena, kan ansöka om att få utbildningen erkänd som *motsvarande* ett svenskt yrkesbevis.

BYNs anvisningar

BYNs anvisningar och beslut ger ytterligare stöd och ledning för yrkesutbildningens genomförande. Anvisningarna ska alltid finnas publikt tillgängliga på BYNs hemsida.

§ 1 PARTSSAMVERKAN NATIONELLT INOM BYGGBRANSCHENS YRKESNÄMND

a BYNs uppgift är att genom informationsinsatser av olika slag främja intresset för branschens yrken hos politiker, myndigheter, skola, elever m fl samt handlägga de övriga frågor som anges i detta avtal eller som av parterna gemensamt hänskjuts till nämnden.

BYN har att följa branschens och samhällets krav på förnyelse samt att besluta och genomföra förändringar i instruktioner och anvisningar till BYN-regioner, utbildningsgivare och företag.

BYN ska genom *yrkesråd* för varje yrke samråda med berörda branschorganisationer och yrkesaktiva i samband med utveckling av yrkesutbildningen.

I BYNs nationella styrelse ska samtliga parter i detta avtal vara representerade.

§ 2 LOKAL OCH REGIONAL PARTSSAMVERKAN

Inom varje län eller annat geografiskt område inrättas en regional yrkesnämnd – BYN-region. Den regionala nämnden har till uppgift att planera, organisera och övervaka yrkesutbildningen inom sitt verksamhetsområde.

I BYN-regionen ska samtliga parter i detta avtal vara representerade.

§ 3 GRUNDLÄGGANDE YRKESUTBILDNING – GYMNASIESKOLA ELLER YRKESUTBILDNING FÖR VUXNA

a Den grundläggande yrkesutbildningen inom bygg- och anläggningsyrkena kan genomföras på flera olika sätt: Utbildning inom gymnasieskolans

Bygg- och anläggningsprogram, gymnasial yrkesutbildning för vuxna eller motsvarande, som arbetsmarknadsutbildning eller som lärling i företag. Utbildningen genomförs i enlighet med gymnasieskolans styrdokument i form av ämnes- och kursplaner eller de kvalifikationskrav som har utfärdats av BYN.

b Med godkänd grundutbildning avses:

- Yrkesexamen från gymnasieskolans Bygg- och anläggningsprogram och godkänt betyg i de yrkeskurser som krävs för det valda yrket och som anges i BYNs anvisningar.
- Vuxenutbildning med godkända betyg i de kurser/läranderesultat som krävs för det valda yrket och som anges i BYNs anvisningar.
- Arbetsmarknadsutbildningar med godkända betyg i de kurser/läranderesultat som krävs för det valda yrket och som anges av BYNs anvisningar.
- Fullgjord grundutbildning som företagslärling enligt §4.
- Annan motsvarande utbildning som godkänns av BYN.

c I de fall där en lärling saknar fullständig godkänd grundutbildning i aktuellt yrke ska en anpassad period som företagslärling genomföras i syfte att komplettera den yrkeskompetens som saknas innan kvalificeringstiden inleds.

Yrkesarbetare som vill bredda sin kompetens till ytterligare yrke eller växla yrke kan genomföra en anpassad grundutbildning enligt BYNs anvisningar.

§ 4 GRUNDLÄGGANDE YRKESUTBILDNING – FÖRETAGSLÄRLING

a I samband med tillsvidareanställning av en arbetstagare som inte tidigare har genomgått en yrkesutbildning i det aktuella yrket ska arbetsgivaren informera om yrkesutbildning och med stöd av BYN-regionen undersöka möjligheten att tillhandahålla en sådan enligt detta yrkesutbildningsavtal.

Om BYN-regionen, med stöd av BYNs anvisningar, finner att det finns förutsättningar för att erbjuda en yrkesutbildning är arbetsgivaren skyldig att erbjuda arbetstagaren en sådan utbildning.

b Grundutbildningen i företag ska genomföras enligt BYNs anvisningar så att de läranderesultat uppnås som framgår av BYNs kvalifikationskrav för det aktuella yrket och så att övriga anvisningar följs.

Lärling och handledare ska registreras i BYNs register.

c Arbetsgivaren ska utse en handledare som har egen kompetens i det aktuella yrket och som ska ta del av handledarinstruktioner från BYN. Handledaren behöver tid för planering och regelbundna uppföljningssamtal tillsammans med lärlingen.

- d** Grundutbildningen examineras dels genom att handledaren/arbetsgivaren intygar att lärlingen klarat de av BYN fastställda läranderesultaten i utbildningen, dels genom att BYN rapporterar slutförd fackteoretisk utbildning.

Läranderesultat som inte kan uppnås på det aktuella företaget under utbildningstiden kan uppnås genom samverkan med annat kollektivavtalsbundet företag eller genom skolförlagd utbildning. I dessa fall ska arbetsgivaren säkerställa att det finns handledare till hands där lärandet sker.

Tiden för grundutbildning kan vara upp till 6 månader för maskinförare och upp till 12 månader för övriga yrken. (Anställningsvillkor se §5). I de fall grundutbildningen inte har avslutats inom dessa tidsintervall ska BYN-regionen kontaktas för att diskutera förutsättningar för en förlängd grundutbildning. BYN-regionen avgör, i enlighet med BYNs anvisningar, om kvalificeringstiden påverkas.

- e** BYN tillhandahåller till självkostnadspris utbildningsmaterial och stödverktyg till företagen för kvalitetssäkring under grundutbildningen.

Arbetsgivaren ska bekosta den yrksteoretiska utbildningen i aktuellt yrke och stå för övriga kostnader i samband med grundutbildningens genomförande.

I grundutbildningen kan för yrket anpassad skolförlagd utbildning och prov ingå enligt vad som anges i BYNs anvisningar.

För vissa yrken gäller särskilda säkerhetskrav som anges av BYN genom anvisningar.

För maskinförare krävs en godkänd inledande del av grundutbildningen enligt BYNs anvisningar innan maskinen får föras på arbetsplats.

- f** Såväl teoretiska som praktiska utbildningsinslag ska dokumenteras i BYNs register.

- g** BYN-regionen ska godkänna det redovisade resultatet av grundutbildningen i samband med att kvalificeringstid påbörjas.

- h** Anställning av företagslärlingar under 18 år ska normalt inte ske. BYN kan meddela undantag från åldersgränsen.

§ 5 ANSTÄLLNINGSVILLKOR FÖR FÖRETAGSLÄRLING UNDER GRUNDUTBILDNING

För anställningen gäller reglerna om anställningsskydd i respektive avtal med de avvikelser som anges i detta avtal.

- a** Anställningen av en företagslärling ska vara en tillsvidareanställning. Den kan inledas med provanställning. För lärlingar inom maskinyrken är provanställningen högst 6 månader, för övriga högst 12 månader. Tiden

för provanställning påverkas inte av en eventuell förlängning av grundutbildningen.

Vid provanställning ska BYN-regionen informera berörda parter respektive lokalorganisation om anställningen.

- b** För de provanställningar som omfattar tolv månader gäller följande:
- Om arbetsgivaren avser att ge lärlingen besked om att anställningen ska avbrytas i förtid eller avslutas utan att övergå i en tillsvidareanställning när sex månader av provanställningen har förflutit ska arbetsgivaren skriftligen underrätta lärlingen och informera BYN-regionen om detta minst två månader i förväg.
 - Om grundutbildningen slutförs efter sex månader men före tolv månader övergår provanställningen till en tillsvidareanställning vid denna tidpunkt.
- c** För arbetstagare som redan är anställda i ett företag och som erbjuds en lärlingsutbildning gäller inte provanställning enligt ovan.
- d** Lönevillkor för företagslärlingar under grundutbildningstiden återfinns i de lönereglerande avtal som träffats mellan parterna.

§ 6 KVALIFICERINGSTID

- a** Kvalificeringstiden inleds när grundutbildningen är slutförd. En företags-specifik utvecklingsplan ska i samband med kvalificeringstidens inledande upprättas. Av planen ska framgå att kvalificeringstiden genomförs inom det yrke som motsvarar lärlingens grundutbildning. Lärlingen ska erhålla en kopia av utvecklingsplanen. Utvecklingsplanen ska följas upp av arbetstagaren och arbetsgivaren genom regelbundna uppföljningssamtal.

För att tillgodose både arbetstagarens och företagets behov av en bred kompetens ska arbetsgivaren så långt som möjligt tillse att lärlingen under kvalificeringstid erbjuds en bred utveckling med möjlighet att prova på olika arbetsmoment inom yrket.

- b** Arbetsgivaren ska utse en person verksam i produktionen, med egen kompetens inom det aktuella yrket, till handledare.
- c** Lärlingen och handledaren ska registreras i BYNs register under kvalificeringstiden. Arbetsgivaren ska intyga att lärlingen är anställd i företaget samt att kvalificeringstiden görs inom ramen för det yrke som motsvarar grundutbildningen.

Om anställning avbryts innan kvalificeringstiden fullgjorts eller vid byte av handledare ska arbetsgivaren uppdatera informationen i BYNs register.

- d** När kvalificeringstiden har avslutats ska arbetsgivaren utfärda ett intyg som anger följande:

- Arbetsgivarens namn, organisationsnummer och adress samt ansvarig handledare.
- Anställningens längd
- Vilka huvudsakliga arbetsuppgifter som lärlingen har haft under kvalificeringstiden.
- Intyget överlämnas till lärlingen.

Arbetsgivaren ska också när kvalificeringstiden har slutförts registrera i BYNs register att kvalificeringstiden är fullgjord i enlighet med den företagsspecifika utvecklingsplanen.

BYN-regionen utfärdar yrkesbevis enligt § 8 när den slutförda kvalificeringstiden har rapporterats till BYNs register.

§ 7 KVALIFICERINGSTID - ANSTÄLLNINGSVILLKOR

För anställningen gäller reglerna om anställningsskydd i respektive avtal med de avvikelser som anges i detta avtal.

- a** Anställningen under kvalificeringstiden är en tillsvidareanställning som kan inledas med sex månaders provanställning.

Provanställning kan endast tillämpas vid ett tillfälle hos samma arbetsgivare och med samma begränsningar gällande koncern som gäller enligt protokollsanteckning till § 5 a i avtal om anställningsskydd. Vid beräkning av anställningstid enligt koncernregeln inräknas inte tid i praktikarbete, feriearbete och yrkesorienteringspraktik enligt Ö 3/2017.

Vid provanställning ska BYN-regionen informera berörda parter respektive lokalorganisation om anställningen.

- b** Kvalificeringstidens längd är:

- 24 månader för maskinförare och kranförare,
- 30 månader för håltagare, plattsättare, stenmontör, ställningsbyggare, tak- och tätskiktsmontör och undertaksmontör,
- 36 månader för beläggningsarbetare, bergarbetare, betongarbetare, golvläggare, murare, träarbetare och väg- och anläggningsarbetare.

I tiden inkluderas semester, arbetstidsförkortning, helglönedagar och fridagar.

- c** Lönevillkor för lärlingar under kvalificeringstiden återfinns i de lönereglerande kollektivavtal som träffats mellan parterna.
- d** Lärlingar tillhör en särskild turordningsenhet och turordnas under respektive yrkesgrupp om inte annat överenskommes mellan arbetsgivare och MB-grupp eller om sådan saknas, berörd Byggnads region eller lokal facklig organisation inom Seko.

§ 8 YRKESBEVIS

Yrkesbevis utfärdas av BYN-regionen till den som genomgått och fullgjort en grundläggande yrkesutbildning och genomfört fastställd kvalificeringstid enligt detta avtal. Vid särskilda fall kan BYNs kansli eller dess arbetsutskott fatta beslut om utfärdande av yrkesbevis. Yrkesbeviset kan också utfärdas till en person som har genomgått validering gentemot de kvalifikationskrav som gäller för yrket och har relevant arbetserfarenhet motsvarande kvalificeringstiden.

Vid förande av mobil arbetsmaskin på en arbetsplats inom de avtalsområden som regleras av BYNs parter fordras yrkesbevis samt nödvändig körkortsbehörighet enligt gällande lag och författning. Särskilda regler gäller för elever/lärlingar under utbildning.

Vilka maskiner som kräver yrkesbevis framgår av BYNs anvisningar.

§ 9 VALIDERING

- a BYN handlägger frågor om validering för personer som har en erfarenhet relevant för det aktuella yrket men inte har genomfört en yrkesutbildning inom BYNs områden.
- b I samband med utbildning som företagslärling kan validering av redan förvärvade läranderesultat ske inom ramen för grundutbildningen. BYN-regionen kan tillgodoräkna relevant arbetad tid och reducera kvalificeringstiden.
- c Frågor som rör erkännande av yrkesutbildningar som har genomförts i ett annat land och som motsvarar något av yrkena inom aktuella avtalsområden hanteras av BYN. I det fall den utländska utbildningen motsvarar en svensk yrkesutbildning ska ett erkännandeintyg utfärdas. Detta intyg motsvarar ett svenskt yrkesbevis.

§ 10 TVISTER

- a Förhandlingsordning

Vid tvist om tolkning eller tillämpning av detta avtal tillämpas förhandlingsordningen om lokal och central förhandling i parternas respektive kollektivavtal.

Twister avseende anställningsskydd, lön samt ekonomiskt skadestånd avgörs av Arbetsdomstolen.

Twister avseende tolkning och tillämpning av övriga frågor i detta avtal avgörs av skiljenämnd.

Skiljenämnden har rätt att besluta om allmänt skadestånd vid brott mot bestämmelserna i detta avtal. Skiljenämnden har inte rätt att avgöra frågor om ekonomiskt skadestånd eller att avkorta utbildningstiden.

b Påkallande av skiljeförfarande genom skiljenämnd

Skiljeförfarande påkallas genom skriftlig framställan till berörd motpart av endera parten inom fyra månader efter det att den centrala förhandlingen avslutats.

c Tillsättande av skiljenämnd

Skiljenämnd utses snarast av berörda parter.

d Handläggningen i skiljenämnden

Vid prövningen skall delta lika många ledamöter från vardera arbetsgivar- och arbetstagarsidan. Vid lika röstetal tillkallas opartisk ordförande från medlingsinstitutet att delta i ärendets prövning och avgörande. Nämndens beslut är för parterna bindande.

§ 11 SÄRSKILDA BESTÄMMELSER**a** Bestämmelser om yrkesutbildning för dykeriverksamhet regleras i särskilt avtal

SÄRSKILDA SEMESTERREGLER

1 SEMESTERLÖN OCH SEMESTERERSÄTTNING

1.1 Timavlönade

Semesterlön och semesterersättning uppgår till 13,1 procent av semester-löneunderlaget.

1.2 Månadsavlönade

1.2.1 Semesterlön

Semesterlönen utgörs av den vid semesterledigheten aktuella månadslönen jämte semestertillägg samt med 13,1 procent på under intjänandeåret belöpande övertids- och andra lönetillägg.

Semestertillägg för varje betald semesterdag utgör 1,1 procent av den vid semestertillfället aktuella månadslönen.

1.2.2 Semesterersättning

Vid anställningens upphörande beräknas semesterersättning som 4,6 procent av den aktuella månadslönen per outtagen semesterdag jämte semestertillägg. Semesterersättningen för sparad semesterdag beräknas som om den sparade dagen tagits ut det semesterår anställningen upphörde.

1.2.3 Ändrad sysselsättningsgrad

Om arbetstagaren under intjänandeåret haft annan sysselsättningsgrad än vid semestertillfället ska semesterlön och semestertillägg beräknas enligt följande:

Aktuell månadslön x (genomsnittlig sysselsättningsgrad under intjänandeåret /sysselsättningsgrad vid semestertillfället)

Om sysselsättningsgraden har ändrats under löpande kalendermånad ska vid beräkningen användas den sysselsättningsgrad som har gällt under det övervägande antalet kalenderdagar av månaden.

1.3 Obetald semester

1.3.1 Timavlönade

Ingen ersättning utgår avseende den tid arbetstagaren tar ut obetald semester.

1.3.2 Månadsavlönade

För varje uttagen obetald semesterdag görs avdrag från arbetstagarens aktuella månadslön med 4,6 procent av månadslönen.

1.3.3 Utbetalning av semesterlön

Semesterlön utbetalas till arbetstagaren i samband med semestern. Detta innebär, såvida annan överenskommelse inte träffas mellan arbetsgivaren och arbetstagaren, att semesterlön utbetalas i samma ordning som ordinarie lön och på ordinarie utbetalningsdagar.

2 FÖRLÄGGNING AV SEMESTERLEDIGHET

2.1 Förläggning av huvudsemestern

2.1.1 Ledighetsperiod och semesterrätt

Enligt semesterlagen (1977:480) ska semesterledigheten förläggas så att arbetstagaren regelmässigt får en ledighetsperiod om minst fyra (4) veckor under juni-augusti (huvudsemestern). Om det finns särskilda skäl får dock huvudsemestern förläggas under annan tid.

Arbetstagare har vid anställningsavtalets ingående skyldighet att på arbetsgivarens begäran uppge sin semesterrätt.

Arbetstagares ansökan om föräldraledighet enligt 5 § föräldraledighetslagen som infaller under huvudsemesterperiod bör ges in till arbetsgivaren senast i samband med semesteransökan eller, om det inte kan ske, så snart som möjligt.

2.1.2 Gemensam lokal rekommendation om huvudsemestern

ME:s regionkontor och berörd Byggnads region kan träffa överenskommelse om en gemensam rekommendation beträffande förläggning av huvudsemestern för en bestämd ort eller region. Företag som följer sådan rekommendation har ingen skyldighet att förhandla om huvudsemesterns förläggning.

2.1.3 Överenskommelse om annan förläggning av huvudsemestern

ME:s regionkontor och berörd Byggnads region kan träffa överenskommelse om att ett visst företag får förlägga huvudsemestern under annan del av året än juni-augusti, dela upp huvudsemestern i flera perioder eller förlägga mindre del av huvudsemestern vissa bestämda dagar.

2.1.4 Förhandling om förläggning av semestern

Om förläggning av huvudsemestern inte sker i enlighet med lokal rekommendation enligt punkten 2.1.2, och parterna inte har träffat överenskommelse om annan förläggning av huvudsemestern enligt punkten 2.1.3, ska

arbetsgivaren primärförhandla förläggningen av semestern enligt 11 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Om förläggningen avser flera arbetsplatser inom ett turordnings-område ska förhandlingen ske med berörd MB-grupp.

Om MB-grupp saknas eller området är större än ett turordningsområde ska förhandling ske med Byggnads region.

Om arbetstagaren är oorganiserad eller om förhandlingsberättigad arbetstagarorganisation inte önskar förhandla, ska arbetsgivaren samråda med arbetstagaren om ledighetens förläggning.

2.2 Förläggning av semesterdagar utöver huvudsemestern

2.2.1 Samråd

2.2.1.1 Allmänt

Vid förläggning av semesterdagar utöver huvudsemestern ska arbetsgivaren i möjligaste mån ta hänsyn till såväl av arbetstagarna framförda individuella önskemål som krav hänförliga till produktionen.

Beträffande önskemål om arbete i stället för obetald semester-ledighet se punkten 2.3.

2.2.1.2 Förläggning av semester avseende enskild arbetstagare

Vid förläggning av semesterdagar utöver huvudsemestern ska arbetsgivaren samråda med berörd arbetstagare i så god tid att denne har skälig tid på sig för att kunna delge arbetsgivaren sina personliga önskemål. Samråd bör ske så snart klarhet råder om den enskilde arbetstagarens rätt till semesterledighet.

2.2.1.3 Gemensam förläggning av semester avseende flera arbetstagare

Arbetsgivare som vill förlägga semesterdagar utöver huvudsemestern gemensamt för en eller flera arbetsplatser ska samråda med berörd arbetstagare om semesterns förläggning enligt punkten 2.2.1.2. Vid detta samråd ska arbetsgivaren föreslå minst två olika alternativ till förläggning av semesterdagarna.

Om arbetstagare inte har rätt till semesterledighet med ersättning vid enhetlig semesterförläggning ska arbetsgivaren, om det är rimligt och möjligt, försöka bereda berörd arbetstagare arbete under sådan tid.

Vad som angivits under punkterna 2.2.1 och 2.2.2 får inte i något fall kränka arbetstagarens rätt att spara semester enligt semesterlagen.

2.2.1.4 Genomförande av samrådsskyldigheten

Samråd ska ske enligt punkterna 2.2.1.1 och 2.2.1.2.

Samråd behöver dock inte ske om förhandling har genomförts med berörd arbetstagares fackliga organisation enligt punkten 2.2.2.

2.2.2 Enhetlig förläggning av semesterdagar utöver huvudsemestern efter förhandling med berörd Byggnads region

Arbetsgivare som vill förlägga semesterdagar utöver huvudsemestern gemensamt för en eller flera arbetsplatser kan begära förhandling om detta med berörd Byggnads region.

Arbetsgivarens förhandlings- och samrådsskyldighet har fullgjorts när förhandling upptagits mellan de lokala parterna, oavsett om parterna vid förhandlingen kan enas om förläggningen av berörda semesterdagar eller inte. Att överenskommelse träffas om hur semesterdagarna ska förläggas utgör inte något hinder för enskild arbetstagare att framföra sina individuella önskemål om förläggningen av berörda semesterdagar.

Om Byggnads region inte vill medverka i förhandling, kvarstår arbetsgivarens samrådsskyldighet i förhållande till berörd arbetstagare enligt punkterna 2.2.1 och 2.2.2.

2.3 Arbete, obetald semester eller permittering

För arbetstagare som vid semesterstängning i samband med huvudsemester inte är berättigad till tillräckligt antal betalda semesterdagar för ledigheten gäller följande:

Berörd arbetstagare är på begäran skyldig att lämna arbetsgivaren besked i vad mån arbetstagaren önskar få ut semesterledighet som inte är förenad med semesterlön eller avstå från sådan ledighet. Besked ska lämnas senast tre (3) veckor efter att arbetstagaren har fått veta hur många semesterdagar utan lön arbetstagaren har eller beräknas få rätt till.

Om berörd arbetstagare inte lämnar besked inom föreskriven tid anses arbetstagaren ha godtagit att vara ledig utan ersättning under semesterperioden.

Om berörd arbetstagare inom ovan angiven tid har meddelat arbetsgivaren att arbetstagaren vill arbeta, men trots detta inte tilldelas något arbete, är arbetstagaren att anse som permitterad för den del av semesterstängningen, under vilken arbetstagaren inte är berättigad till ledighet med semesterlön. Arbetstagaren är därmed berättigad till ersättning enligt Entre-prenadmaskinavtalet § 5 eller Bilaga A1 protokollsanteckning 1 till § 20.

Om arbetsgivare lägger ut huvudsemester för berörd arbetstagare utan att skaffa sig kännedom om arbetstagarens önskemål eller trots att arbetstagaren har förklarat sig vilja arbeta under semestern, har arbetstagaren rätt att avstå från ledigheten även om den har lagts ut. Om arbetsgivaren inte kan förse arbetstagaren med arbete är arbetstagaren att anse som permitterad för den del av semesterstängningen, under vilken arbetstagaren inte är berättigad till ledighet med semesterlön.

Om arbetstagare nyanställs efter att arbetsgivaren har skaffat sig känne-

dom om övriga berörda arbetstagare på arbetsplatsen vill arbeta eller ta ut obetald semester, bör frågan angående ledighet regelmässigt avgöras vid anställningstillfället.

2.4 Underrättelse om semesterförläggning

Arbetsgivare ska underrätta berörd arbetstagare om semesterledighetens förläggning om möjligt åtta (8) dock senast fyra (4) veckor före semesterns början

ÖVERENSKOMMELSE OM SÄRSKILDA ÅTGÄRDER FÖR ARBETSTAGARE SOM UTSÄTTS FÖR ASBESTEXPONE- RING

SAF, LO och PTK har den 22 oktober 1987 träffat överenskommelse om särskilda åtgärder för arbetstagare som utsatts för asbestexponering. Parterna har i anslutning till denna överenskommelse enats om att arbetstagare som genomgår undersökning enligt punkterna 2-4 i överenskommelsen ska erhålla utgående lön (Entreprenadmaskinavtalet § 3 punkten 6.2) samt ersättning för undersökningskostnader och reskostnader med anledning av undersökningar, vilka inte ersätts från den allmänna försäkringen.

Arbetstagaren ska genom intyg etc. visa att rätt till ersättning föreligger.

Ersättning för reskostnader utges för billigaste allmänna färdmedel eller efter överenskommelse med milersättning enligt Entreprenad-maskinavtalet § 6 punkten 1.

ARBETSMILJÖAVTAL

1 GEMENSAMMA UTGÅNGSPUNKTER OCH MÅL

Byggbranschens företag har många gemensamma arbetsmiljöfrågor beroende på bland annat produktionsteknik, arbetsorganisation och skiftande arbetsplatser. Olika yrkesgrupper samt flera arbetsgivare är ofta verksamma på arbetsplatserna, vilket ställer höga krav på samordning. Teknisk utveckling inom byggbranschen innebär också ständigt förändrade arbetsmiljöförutsättningar.

ME:s och Byggnads gemensamma mål med detta avtal är att, utifrån en helhetssyn på arbetsmiljön i byggbranschen, medverka till:

- att minska arbetsrelaterad ohälsa, samt
- att stärka och utveckla samarbetet mellan arbetsgivare och arbetstagare i företagen.

Arbetsgivaren ansvarar, enligt arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete, för att systematiskt planera, leda och kontrollera arbetsmiljöarbetet i produktionen.

2 CENTRALT ARBETSMILJÖRÅD, MCA

Mot bakgrund av parternas gemensamma mål har parterna inrättat ett samråds- och samarbetsorgan i arbetsmiljöfrågor, Centralt Arbetsmiljöråd (MCA). MCA:s huvuduppgift är att handlägga övergripande branschgemensamma arbetsmiljöfrågor, enligt en särskild överenskommelse. I MCA:s uppgifter ingår bl.a. att:

- fastställa utbildningsplaner och utbildningsmaterial för skyddsombud,
- upprätta förslag på partsgemensamma informationsinsatser, samt
- besluta om utredningar och forskningsinsatser inom arbetsmiljöområdet.

MCA får ta del av resultat från hälsoundersökningar och annat relevant underlag för genomförande av parterna beslutade forskningsinsatser och kartläggningar m.m.

3 SAMVERKAN I FÖRETAGEN

3.1 Arbetsmiljöverksamhet och övergripande ansvar

Arbetsgivaren ansvarar enligt lag och detta avtal för en säker och tillfredsställande arbetsmiljö. Detta innebär bl.a. att arbetsgivaren ska organisera och planera arbetet så att arbetstagaren inte utsätts för psykisk belastning som kan medföra ohälsa eller olycksfall.

Behovet av arbetsmiljö- och rehabiliteringsverksamhet varierar mellan olika företag beroende på företagens storlek, verksamhetstyp och organisation.

Företagsledningen har det övergripande ansvaret för arbetsmiljö-, anpassnings- och rehabiliteringsfrågor. I övergripande arbetsmiljö-, anpassnings- och rehabiliteringsfrågor ska samverkan ske med den MB-ledamot som har fått i uppdrag att handlägga arbetsmiljöfrågor.

3.2 Hantering av arbetsmiljöfrågor i företaget

Skyddsombud utses bland de anställda i företaget av berörd Byggnadsregion.

Arbetsmiljöfrågor ska hanteras i enlighet med de regler om företagsanpassad MB-organisation som gäller i respektive företag. Samverkan ska ske med den MB-ledamot som har fått uppdraget att handlägga arbetsmiljöfrågor i MB-grupp på skilda nivåer i företaget enligt följande, eller enligt särskilt avtal om företagsanpassad MB-organisation (Bilaga C punkten 2.1):

Arbetsplatsnivå*	Arbetsmiljöfrågor som direkt berör överenskommen enhet eller område såsom handlingsplaner.
Företagsnivå	Arbetsmiljöfrågor av företagsövergripande karaktär.
Koncernnivå	Arbetsmiljöfrågor av företagsövergripande karaktär.

* Med arbetsplatsnivå i Riksföretag och Regionalt företag avses exempelvis arbetschefsområde, turordningsområde eller produktionsenhet. På enskild arbetsplats handläggs arbetsmiljöfrågorna i enlighet med 6 kap arbetsmiljölagen (1977:1160).

3.3 Information om handläggare respektive kontaktperson

Byggnads ska informera arbetsgivaren om vilken ledamot i respektive MB-grupp som ska handlägga arbetsmiljöfrågor.

Arbetsgivaren ska informera respektive MB-grupp om vem som är arbetsgivarens kontaktperson i arbetsmiljöfrågor.

3.4 Överläggning i arbetsmiljöfrågor

Anser skyddsombud, MB-grupp/kontaktombud eller, där sådan saknas, berörd Byggnadsregion att arbetsgivaren inte fullgjort sina skyldigheter

enligt punkten 3.1 första stycket, ska anmälan härom skyndsamt göras till arbetsgivaren.

Arbetsgivaren ska snarast möjligt överlägga med skyddsombud, MB-grupp/kontaktombud eller, där sådan saknas, berörd Byggnads region om de åtgärder som ska vidtas. Vid överläggning ska protokoll upprättas och justeras av parterna. Kan enighet inte uppnås vid överläggningen ska parterna, senast inom fem (5) dagar från det att överläggning avslutades, gemensamt vända sig till Arbetsmiljöverkets tillsynsmyndighet på orten för slutgiltigt avgörande i frågan.

Underlåtenhet att fullgöra överläggningsskyldigheten enligt andra stycket ovan, eller att inte fullgöra åtgärder som gemensamt beslutats vid sådan överläggning eller med anledning av slutligt avgörande från Arbetsmiljöverket, utgör kollektivavtalsbrott. Om arbetsgivare har drabbats av straff eller annan påföljd enligt Arbetsmiljölagen på grund av sådan underlåtenhet ska allmänt skadestånd inte utgå.

4 FÖRETAGSHÄLSOVÅRD

4.1 Verksamhetsbeskrivning

Företagshälsovården ska bygga på en helhetssyn på arbetsmiljöverksamheten och omfatta frågor om arbetsmiljö, arbetsorganisation och arbetslivsrehabilitering. Företagshälsovården ska i allt väsentligt arbeta förebyggande och utgöra en expertfunktion inom områdena arbetsmiljö och arbetslivsinriktad rehabilitering.

Företagshälsovården ska vara efterfrågestyrd.

4.2 Definition

Med företagshälsovård menas att verksamheten:

- bedrivs inom områdena arbetsmiljö och arbetslivsinriktad rehabilitering,
- är en oberoende och efterfrågestyrd resurs,
- kan identifiera och beskriva sambanden mellan arbetsmiljö, produktivitet och hälsa, samt
- medverkar vid genomförande av åtgärder som främjar arbetstagarnas hälsa.

4.3 Avtal om företagshälsovård m.m.

Arbetsgivare ska teckna avtal med ett företag som tillhandahåller företagshälsovård eller bedriva egen företagshälsovård eller ha en kombination av dessa alternativ.

4.4 Hälsoundersökning

Hälsoundersökning ska ske minst var tredje år och vid behov innefatta individuell åtgärdsplan. En hälsoundersökning ska innehålla de undersökningar som är behövliga utifrån företagets verksamhet.

Med hälsoundersökning avses t.ex. medicinsk undersökning eller upprättande av hälsoprofil med konditionstest.

Parterna rekommenderar att en hälsoundersökning för en arbetstagare minst innehåller:

- Ergonomisk undersökning
- Screening för vibrationsskador
- Upprättande av hälsoprofil
- Screening för psykisk ohälsa
- Förekomst av eller predisponering för besvär i luftvägarna
- Förekomst av eller predisponering för hudbesvär/allergier
- Hörselundersökning
- Synundersökning

Arbetsgivaren ska även tillse att man uppfyller sina övriga skyldigheter enligt AFS 2023:15 gällande medicinska kontroller i arbetslivet.

Arbetstagare som har fyllt 50 år har rätt till hälsoundersökning en gång per år.

Resultatet av hälsoundersökningar på gruppnivå och eventuella åtgärdsförslag ska rapporteras till arbetsgivaren.

Nyanställd arbetstagare, som inte har genomgått en hälsoundersökning under de senaste tre (3) åren, bör genomgå en hälsoundersökning inom sex (6) månader från anställningens början.

5 ARBETSMILJÖUTBILDNING

5.1 Syfte

Syftet med utbildningen är att höja kunskapsnivån i arbetsmiljöfrågor och skapa möjligheter för löpande förbättringar av arbetsmiljön i företagen.

5.2 Grundutbildning

5.2.1 Målgrupp, innehåll och omfattning

Grundutbildningen är avsedd för skyddsombud, ledamöter i skyddskommittéer och arbetsledare. Skyddsombud och ledamöter i skyddskommittéer har rätt att genomgå grundutbildningen.

Utbildningens innehåll och omfattning fastställs av MCA.

5.2.2 Utbildningsplan

Grundutbildning ska genomföras enligt en fastställd utbildningsplan.

Efter slutförd grundutbildning har skyddsombud rätt att delta i årligen återkommande skyddsombudsdag. Under skyddsombudsdagen får två (2) timmar disponeras för internt fackligt arbetsmiljöarbete.

6 REGIONALA SKYDDSOMBUD

Regionala skyddsombud utses av Byggnads. De regionala skyddsombuden har rätt att utföra skyddsuppdrag och verka på arbetsplatser såsom skyddsombud.

Bland de utsedda regionala skyddsombuden så utser Byggnads region högst 6 regionala skyddsombud som har en utökad tillträdesrätt. Ett regionalt skyddsombud med utökad tillträdesrätt har rätt till tillträde och att verka såsom skyddsombud på alla arbetsplatser som omfattas av Entreprenadmaskinavtalet.

Samtliga regionala skyddsombud har särskild kompetens och erfarenhet av skyddsarbete. Ett regionalt skyddsombud ska vara lätt identifierbar på arbetsplatsen. De regionala skyddsombud som har utökad tillträdesrätt bör ha nära samverkan med Maskinentreprenörernas arbetsmiljörådgivare och arbetsmiljöorganisationen på medlemsföretagens arbetsplatser där sådan finns.

Det åligger berörd Byggnads region att informera berört regionkontor hos Maskinentreprenörerna om vilka regionala skyddsombud som har utökad tillträdesrätt.

7 TVISTER

7.1 Förhandlingsordning

Vid tvist om tolkning eller tillämpning av detta avtal gäller reglerna i Entreprenadmaskinavtalet § 10.

7.2 Skiljenämnd

Parterna är ense om att inrätta en skiljenämnd som ska, med för berörda parter bindande verkan, avgöra sådana tvister som enligt ovanstående förhandlingsordning inte kan lösas vid centrala förhandlingar. Nämnden ska bestå av två ledamöter från arbetsgivarparterna och två ledamöter från arbetstagarparterna.

De av parterna utsedda representanterna ska gemensamt utse en opartisk ordförande för avgörande av det aktuella ärendet.

**FÖRTECKNING ÖVER SÄRSKILDA ÖVERENSKOMMEL-
SER SOM INTE HAR TAGITS MED I AVTALSTRYCKET**

1. Rekommendation rörande hanteringen av anställningsförhållanden
m.m. vid arbete i entreprenadkonsortier
2. Utvecklingsavtalet

FÖRSÄKRING OM FÖRÄLDRAPENNINGSTILLÄGG (FPT)

Parterna har antagit avtal om försäkring om kompletterande föräldrapenning mellan Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

Reglerna träder i kraft den 1 januari 2014, varvid tidigare regler om föräldralön i detta avtal upphör att gälla,

Övergångsregel (FPT)

FPT kan även betalas ut till anställd vars barn är fött före den 1 januari 2014, om arbetsgivaren enligt avtal har varit skyldig att utbetala ersättning motsvarande föräldrapenningtillägg. Tid under vilken ersättning utbetalats av arbetsgivaren avräknas från FPT. En anställd som förbrukat sin rätt till tillägg enligt sådant avtal har dock inte någon rätt till FPT.

Föräldralön utges inte om arbetstagaren undantas från föräldrapenning enligt lagen om allmän försäkring. Om denna förmån har nedsatts ska föräldralönen reduceras i motsvarande grad.

Föräldralön (enligt tidigare regler)

Arbetstagare som är tjänstledig på grund av födelse av eget barn, adoption av barn eller mottagande av barn i avsikt att adoptera det och som har rätt till föräldrapenning, har rätt till föräldralön om arbetstagaren har varit anställd hos arbetsgivaren minst ett år i följd.

Föräldralön utges

- under två (2) månader om arbetstagaren varit anställd i ett (1) men inte två (2) år i följd och
- under tre (3) månader om arbetstagaren har varit anställd i två (2) år i följd eller mer.

Föräldralön utges för högst två (2) sammanhängande ledighetsperioder. Föräldralön ska dock inte utges för längre tid än ledigheten omfattar.

Föräldralön på grund av födelse av eget barn utges inte för ledighet som tas ut efter att barnet är 18 månader.

Ledighet på grund av adoption av barn eller mottagande av barn i avsikt att adoptera det berättigar till föräldralön enbart om den tas ut inom 18 månader från adoption eller mottagande.

Föräldralönen per månad utgör 10 procent av utgående lön. Utbetalning av föräldralön sker vid det ordinarie löneutbetalningstillfälle som inträder månaden efter aktuell föräldralöneberättigande ledighetsperiod.

Föräldralön utges inte om arbetstagaren undantas från föräldrapenning enligt lagen om allmän försäkring. Om denna förmån har nedsatts ska föräldralönen reduceras i motsvarande grad.

ANVÄNDANDE AV POSITIONERINGSTEKNIK - GPS STÖD

§ 1 INTEGRITET

Användandet av positioneringsteknik / GPS ska genomföras på ett sätt som medför så liten påverkan som möjligt på arbetstagarens personliga integritet. Vid val av olika tillvägagångssätt ska det som minst påverkar arbetstagarens personliga integritet användas. Arbetsgivaren gör en intresseavvägning och följer god sed på arbetsmarknaden.

§ 2 DATAINSPEKTIONEN

Företag ska följa Datainspektionens regler och rekommendationer vid införandet av positioneringssystem, GPS eller liknande.

§ 3 LOKAL REGLERING

Innan företaget inför ett positioneringssystem ska företaget förhandla enligt MBL 11 § där följande frågor ska behandlas och protokollföras:

- Informationsinsamlandets ändamål,
- Varför informationen samlas in och till vad den får användas,
- Befattningar eller namngivna personer som har rätt att ta del av information,
- Annat som är väsentligt ur integritetssynpunkt, som exempelvis lokalisering utom arbetstid.

§ 4 SPARADE UPPGIFTER

Uppgifterna får inte sparas längre än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med informationsinsamlandet, dock längst 3 månader om inte andra lagliga krav finns som t ex Skatteverkets regler.

§ 5 INFORMATION TILL ANSTÄLLDA

Det ska finnas rutiner om hur företaget informerar berörda arbetstagare om införandet av systemet, om Datainspektionens regler samt vem som har rätt att ta del av insamlade uppgifter. Samma information ska lämnas till personal som nyanställs eller omplaceras efter införandet av systemet. Fordon/maskiner eller annan utrustning som utrustats med positioneringsteknik ska märkas med dekal framtagen av centrala parter.

§ 6 GRANSKNING AV ENSKILDA

Positionering får inte ske för rutinmässig kontroll av arbetad tid. Vid konkret misstanke om allvarligt missbruk av arbetsgivarens förtroende, ska arbetsgivaren underrätta arbetstagarorganisationen innan kontroll utförs och erbjuda facklig representant att delta vid granskningen av data.

§ 7 INGEN VIDAREINFORMATION

Positioneringsdata får inte delges tredje part utan parternas medgivande och den enskildes skriftliga medgivande.

SÖKORDSREGISTER

ackord 34-35, 38-39, 41-43, 99
ackordavstämning 42
ackordsarbetsplats 65
ackordslag 99
ackordslista 41
ackordslön 41
ackordslönesystem 41
ackordspris 42
ackordsriktpunkt 43
ackordsunderlag 39, 41-42
AFA-försäkringar 78
anställningsavtal 53, 90, 92, 94, 96, 107, 158
anställningsskydd 63, 89, 107, 112, 116, 123, 152, 154
anställningstid 89-90, 93-96, 98-99, 101, 103, 107-108, 143, 159
anställnings upphörande:
– arbetstagare 105
– facklig förtroendeman 142
anställningsvillkor 89, 92, 142, 152, 154
arbetsanhopning 90, 104
arbetsbrist 63-64, 96, 99, 101-102, 104, 110, 116-117
arbetsdomstolen 79, 81-82, 131, 155
arbetsgivaransvar 110
arbetsgivares familj 89
arbetsgivarintyg 95
arbetskläder 85, 145
arbetsledning 27, 29
arbetsmiljö 34, 84, 165
arbetsmiljöinstruktion 84
arbetsmiljöutbildning 166
arbetsoförmåga 69
arbetsplatsanmälan 22, 38
arbetsplatsnivå 124, 126-129, 147, 164
arbetsskyldighet 24, 80-82
arbetstid:
– arbetstidsförläggning 24, 26
– begränsning av övertidsarbete 30
– bergum 26-28
– genomsnittlig veckoarbetstid 24, 29-30, 55-56
– individuell 24, 99

- obekväm arbetstid (OB) 23, 28-29, 56, 140, 142
- ordinarie 23-25, 27-29, 32-33, 45, 62, 68, 139, 141
- ordningsregler 83
- övertidsarbete 29-30
- arbetstidsförkortning (se även särskild arbetstidsförkortning) 27-29, 31, 34, 46, 60-61, 76, 153
- arbetstidsöverenskommelse 24, 53
- asbestexponering 162
- avbrott i arbete 26, 139
- avdrag från månadslön 61
- avflyttning från förrättningsorten 69
- avgång med pension 105
- avlöningsdag 74, 76
- avräkning:
 - utlagt arbete 42
- avsked 77, 81, 90, 100, 103-104, 106-108
- avstämning 35, 39-45, 75-76, 11
- avtalets giltighet 87
- avtalspension 78, 105

- behörighetskort 83
- behörighetsområde 124-125, 128-129
- beredskapstjänst 32, 56
- bergrumsarbete 26-27
- besked:
 - avslutande av förhandling 80
 - företrädesrätt till återanställning 96, 98, 102-3, 116-117
 - inte fortsatt anställning 103-104
 - semesterledighet 157-161
- besvärshänvisning 106
- bilförare 20, 29, 35, 47-48
- bil i tjänsten 72
- biträde i förhandling 125
- bodar 144-146
- bortkomna verktyg och kläder 85
- bostad (se även fast bostad och tillfällig bostad) 32, 66-67, 70-71, 72, 90, 97- 98

- central anläggning 71
- centrala parter 38
- central förhandling 38, 79-81, 117, 126, 135, 155
- centralt arbetsmiljöråd (MCA) 163

- dagliga resor 66, 72-73, 97
- dotterbolag 125
- drogkontroller 83
- dumper 43

dygnsvila 30

enmansföretag 131, 133
entreprenadkedjor 135
entreprenadkonsortier 168
entreprenörsansvar 135

facklig förtroendeman 25, 31, 39, 64, 92, 104-105, 123-124, 126, 138-142
fackligt kontaktarbete 129
facklig utbildning 123, 140, 142
fast bostad 66, 71
fast del 39, 42, 83
fel i utfört arbete 84
feriearbete 90, 93, 154
flytt av fast bostad 71
flyttning 47, 69-72, 102
fri kost och logi 68
fridagar 28, 59, 154
frånvaro 55-56, 61-62, 71, 75-76
fördelningslista 40-41, 111
fördelningstal 36, 40, 48-50, 52-23
föreningsrätt 77
företagsanpassad MB-organisation 104, 122-123, 164
företagshälsovård 59, 165
företagsledande ställning (företagsledare) 89
företagsnivå 116, 124-130, 164
företrädesrätt 90, 96, 98, 102-104, 106, 116-118, 132
förhandlingsordning:
– 38, 79, 107-108, 118, 126, 155, 167
– prestationslön 38
– rättstvist 80
– tidlön 10
– uppsägning eller avsked 96, 100
förläggning av semester 158-160
förråd (se central anläggning sid) 71
förrådsarbete 47
förrättning 45, 67-70, 72
förrättningstillägg 68, 70
försäkringar 78
försäkring föräldrapenningtillägg (FPT) 78
föräldralön 169
föräldrapenningtillägg 57, 78, 169

glidformsgjutning 25, 28
GPS 170
granskningsuppgifter 52
granskningsförfarande 136

graviditetslön 57
grund för avsked 100
grund för uppsägning 98, 105
grundlön 43-46, 48-51, 63-64, 69
grupplivförsäkring 78
gymnasieutbildning 48, 50

helglön 46, 58, 154
hel sjukersättning 106
hemresa 69, 71, 95, 97-98
huvudentreprenör 135-139
huvudlöneform 35-36, 44
huvudsemester 63, 101, 123, 158-160
hälsoundersökning 59, 163, 166
hävning av entreprenadavtal 134-135

ido 63, 83
inbrott (bortkomna kläder och verktyg) 85
individuell arbetstidsöverenskommelse 24
information om arbetsplats 22
informationsskyldighet 134, 137, 140-141
information vid anställning 89
inhyrning av arbetskraft vid återanställning 116
inkomstuppgift 83
inlåning av arbetstagare 111
inställelse till arbetet 69
integritet 83, 170
intermittent treskiftgång 25

kläder 85, 145
kompensationsledighet 30-31
koncern 89, 90, 92-93, 125, 154, 164
konsortier 168
kontaktombud 90
kontinuerlig treskiftgång 25
kontrolluppgift (se inkomstuppgift sid 83)
kurser för facklig förtroendeman 92
kvalitetssäkring 84, 152

lastbilscentral 137
ledamot 118, 123-125, 127, 129-130, 164
ledighet:
– facklig förtroendeman 92
– MB-ledamot 123
– söka arbete 96
– utbildning 123
lokal förhandling 81 117 126

lokalt företag 122, 125
långskift 25
låsbart utrymme 139
läkarbesök 57
läkarintyg 57, 69
lärling 40, 48-51, 92-93, 101, 148-149, 151-155
lön:
- permittering 58
- prestation 39
- resultatlön 39
- uppsägning 81
- utbetalning 74
- yrkesutbildning 150
löneavdrag 31, 56, 61-62, 76
lönedefinitioner 34
löneform 22, 34-36, 44, 52
löneperiod 40, 55, 72, 74-76, 140
lönespecifikation 53, 76
lönetvist 80
löneutbetalning 32, 57, 74-76, 123, 169
löneöverenskommelse:
- enskild arbetsplats 23
- flera arbetsplatser 35
- prestationslön 35

mandattid 125
maskincentral 132-133, 137
maskinförare 29, 35-36, 44, 47-48, 50-51, 150, 152, 154
MB-grupp 23, 26, 31, 45, 64, 74, 91, 93, 97, 101-102, 104-105, 111, 116-117, 122-130, 138, 141, 147, 154, 159, 164
MB-ledamot 92, 105, 124, 130, 164
medbestämmande 22, 41, 104-105, 107, 108, 116, 122, 124, 127, 128, 131, 159
minskning av arbetsstyrkan 105
månadslön 29-30, 35-37, 41, 45-46, 52, 56, 58, 61-62, 74, 77, 109, 157-158

nationaldagen 58
nattarbete 26
nedsatt arbetsförmåga 102
normtid (FMÖ) 139-140
nära anhörig 59

obekväm arbetstid (OB-tid) 23, 28-29, 56, 140, 142
OB-ersättning 29-30, 34
obetald semester 157-161
oförutsett nattarbete 26
ogiltigförklaring av uppsägning eller avskedande 81
ogiltighet av överenskommelse 82

- olovlig frånvaro 71
- olovlig stridsåtgärd 79
- olycksfall 59, 60, 69, 164
- omställningsförsäkring (omställningsstöd och AGB) 78
- omställningsperiod 23
- OR-nämnd 136
- ordinarie arbetstid 23-24, 27-30, 32-33, 45, 56, 63, 69, 140, 142
- ordningsregler 83, 101-102
- otjänligt väder 63-64

- parallelltidssättning 43, 46, 99
- parter i tvister 155
- pension 90-92, 105
- permission 46, 58-60
- permittering 45, 63-64, 58, 104, 123
- permitteringslön 46, 61, 101, 160
- personalutrymmen 144
- personlig skyddsutrustning 84
- positioneringsdata 171
- praktikarbete 90, 93, 154
- preskription 81, 106
- prestationslönearbete 39-41, 74, 80
- prestationslönearbetsplats 24
- prestationslöneform 22
- prestationslönelag 41, 44, 141
- prestationslönemodell 38
- prestationslönepremie 40, 74-77, 84
- prestationslönssystem 34
- prestationslöneöverenskommelse 35, 38-40
- primär förhandling (anlitande av underentreprenör) 135
- primär information (MBÖ) 125, 128-129
- privata kläder 85
- protokoll 80, 82, 160, 165
- provanställning 92-94, 104, 153-154

rast 140
 regional nivå (MBO) 128-129
 regionala skyddsombud 167
 regionalt företag 123, 164
 rehabilitering 164-165
 reparationsarbete 19, 25, 29, 36, 50
 reskostnadsersättning 66-67, 69-72, 98, 130
 resultatlöneöverenskommelse 43
 resultatlönesystem 43
 riksföretag 122-123, 128-129, 164
 ränta 76
 rättelse av felaktigt arbete 84

rättstvist 41, 46, 79-82, 118
rörlig del (lön) 40

saklig grund 96, 105-106
samråd 24, 65, 58, 67-6893, 97, 102, 104-105, 123, 150, 159-160, 163
semesterdagar 63, 76, 101, 159-160
semesterersättning 33-34, 52, 63, 82, 157
semesterlagen 82, 158-159
semesterledighet 157-161
semesterperiod 74, 158, 160
semesterpermittering 63, 101, 160
semesterstängning 63, 101, 160
semesterår 31, 82, 157
semesterlön 63, 76, 157-158, 160
service på maskiner 29
sidoentreprenör 22, 43
sjukanmälan 57
sjukdom 55, 57-60, 69
sjukersättning 105
sjukförsäkring 78
sjuklön 52, 55-57, 60
skadestånd:
– anställningsskydd 89
– rättstvist 46
skiftarbetstid 25, 27
skiftschema 25
skiljenämnd:
– arbetsmiljöavtalet 80
– tvist om inhyrning av arbetskraft vid företrädesrätt vid åter-
anställning 96-98, 102-105, 116-117, 131
– yrkesutbildningsavtalet 89
skyddsombud 39, 163-166
skyddsskor 84-85
statistikområde 44-45, 119-120
studieledighet 143
styrelserepresentant 125
städpersonal 24, 35, 47-48
suppleant (MBÖ) 123-129
säkerhet 34, 83-84, 152
särskild arbetstidsförkortning 27-28

tidlön 34-376, 44, 46, 52, 55-56, 74, 141
tidrapport 40, 53
tidsbegränsad anställning 81, 90-92, 94-96, 106, 108
tillfällig bostad 67, 70-71, 90, 97-98
tillsvidareanställning 90-93, 95, 106, 152-4
tillträde till arbetsplats 164

timlön 35-37, 46, 58, 74, 136
tjänstledig 59, 61, 169
tolkningsföreträdare (FML) 24, 142
tornkranförare 36, 44
traktamente 34, 66-71, 97-98, 142
treskift 25, 28
trygghetsförsäkring (TFA) 60, 78
turordning 90, 101, 106
turordningsenhet 91-92, 94, 101-102, 105, 116-117
turordningsområde 70-71, 91-92, 94, 97, 101-103, 112-117, 128, 138, 164
tvist:
- arbetsmiljöavtalet 71
- inhyrning av arbetskraft vid företrädesrätt vid återanställning 116
- prestationslön 111
- rättstvist 47
- semesterersättning m.m. 157
- uppsägning, avsked 87
- yrkesutbildningsavtalet 89
tvistespecifikation 41, 81
tvåskift 25

undantagna arbeten 42
underentreprenad (maskin- och lastbilscentral) 42, 44-45, 131-137, 139-140
underentreprenör 22, 42, 44-45, 131-137, 139-140
underlag:
- granskning 52
- prestationslön 46
- reskostnader 60
underrättelse:
- lärling 93
- semesterförläggning 159
- uppsägning, avsked 87
uppmätning av ackordsarbete 41
uppsägning:
- Entreprenadmaskinavtalet 19
- individuell arbetstidsöverenskommelse 24
uppsägningsbesked 98, 105
utbetalningsnivå 38-41, 74
utbildning:
- arbetsmiljö (skyddsombud) 84
- facklig förtroendeman 92
- MB-ledamot 92
- studieledighet 143
- yrkesutbildning (gymnasieelev, ungdoms- och vuxenlärling 148-156

utgående lön 28-32, 24, 36, 57, 59-61, 108, 129, 162, 169
utläggning av arbete (ackordsöverenskommelse) 42

utlåning av arbetstagare 110

vagnar 1434-147

varsel (uppsägning, avsked) 105-106, 108

veckovila 25, 33

verktyg 85

veto 52, 54, 132-135

vikariat 90

viss tid, viss säsong, visst arbete 90-92

vuxenutbildning 49-90, 148-149

vägtullar och trängselavgifter 72

väntetidsersättning 45

yrkesarbetare 46, 48, 136, 151

yrkesbevis 37, 46-48, 133, 148, 150, 154-155

yrkeskategorier 148, 150-151, 155-156

ålderspension 91

återintagning (permittering) 104

överdragskläder 85

överenskommelse om prestationslön 35, 39

överenskommelse om tidlön 35-36

överläggning:

- arbetstidsförläggning nattetid vid kraftstationsbyggen 26
- facklig förtroendeman 31
- inhyrning av arbetskraft vid företrädesrätt vid återanställning 116
- löneöverenskommelse avseende flera arbetsplatser 35
- MB-grupp 123
- uppsägning, avsked 104

ökning av arbetsstyrkan 105

övertidsarbete 29-31, 60

övertidsersättning 30-32, 34, 52

övertidsjournal 31, 53

övertidsperiod 31-32

övriga arbetstagare 40, 46-47, 111

KONTAKTUPPGIFTER

Kontaktuppgifter till ME:s regionkontor och kansli och Byggnads regioner och kansli finns på nedan angivna hemsidor.

Maskinentreprenörerna: www.me.se

Svenska Byggnadsarbetareförbundet: www.byggnads.se

Maskinentreprenörerna

Box 1609

111 86 Stockholm

Tel 08-762 70 65

Besöksadress: Storgatan 19, 5 tr

www.me.se

**Svenska Byggnads-
arbetareförbundet**

106 32 Stockholm

Tel 010-601 10 00

Besöksadress: Hagagatan 2

www.byggnads.se

ENTREPRENADMASKINAVTALET 2025

Ett kollektivavtal mellan Maskinentreprenörerna
och Byggnads

www.byggnads.se
www.me.se

© 2025